

قانون برنامه دوم توسعه

<< فهرست قانون برنامه دوم توسعه >>

هدفهای کلان کیفی

- ۱- تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی.
 - ۲- رشد فضائل بر اساس اخلاق اسلامی و ارتقاء کمی و کیفی و فرهنگ عمومی جامعه .
 - ۳- هدایت جوانان و نوجوانان در عرصه های ایمان مذهبی، فرهنگ خودی، خلافت، علم، هنر، فن، و تربیت بدنی و مناسب انسانی، خانوادگی و اجتماعی و مشارکت در صحنه های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی.
 - ۴- افزایش بهره وری
 - ۵- تربیت نیروی انسانی مورد نیاز.
 - ۶- رشد و توسعه پایدار اقتصادی با محوریت بخش کشاورزی .
 - ۷- اصلاح ساختار نظارتی اجرائی و قضائی کشور در جهت تحقق اهداف برنامه.
 - ۸- تقویت مشارکت عامه مردم و اتخاذ تدابیر لازم برای نظارت شایسته و پیوسته بر اجرای برنامه.
 - ۹- تلاش در جهت کاهش وابستگی اقتصاد کشور به درآمدهای حاصل از نفت و توسعه بیش از پیش صادرات غیرنفتی.
 - ۱۰- حفظ محیط زیستی و استفاده بهینه از منابع طبیعی کشور.
 - ۱۱- تقویت بنیه دفاعی کشور در نیاز در چارچوب سیاست های و تدابیر فرماندهی معظم کل قوا.
 - ۱۲- رعایت اصول عزت و حکمت و مصلحت کشور در سیاست خارجی.
 - ۱۳- تلاش در جهت جاکمیت کامل قانون و حفظ امنیت همه جانبه آحاد مردم و ترویج فرهنگ اجترام به قانون، نظم اجتماعی و وجدان کار
 - ۱۴- نظام دهی و بکارگیری تحقیقات بعنوان ابزاری برای حل مشکلات و توسعه کشور.
 - ۱۵- ایجاد تعادل در بخشهای اقتصادی (تعاونی، خصوصی و دولتی)
 - ۱۶- تقویت و ترویج ارزشهای انقلاب اسلامی در عرضه کردن منابع مالی و امکانات دولتی.
- خط مشی های اساسی
- ۱- تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی از طریق:
 - ۲- تقسیم بهینه منابع و امکانات عمومی با تبیین ضرایب وضع موجود استانها و مناطق و تلاش در رساندن استانها

و مناطق و که در ابتدای برنامه در امور اجتماعی و اقتصادی پایین تری از میانگین هستند به حد نصاب متوسط کشور.

۲- توسعه و بهبود کیفیت شرایط عمومی زندگی مردم شامل بهبود توزیع در آمد و ثروت و کاهش ضریب جینی.

۳- اصلاح سیستم مالیاتی بنحوی که از صاحبان درآمدهای بالا مالیات متناسب و تصاعدی اخذ شود.

۴- جلوگیری از درآمد کاذب و غیر قانونی کاذب و غیرقانونی و باد آورده یا ناشی از امتیازات نابجا.

۵- تعمیم، گسترش و بهبود نظام تأمین اجتماعی بوسیله تأمین منابع از محل بودجه عمومی به منظور پرداخت مستمری به اقشار نیازمند، زنان و کودکان بی سرپرست و معلولین، توسعه بیمه های اجتماعی و قراردادن همه اقشار مردم تحت پوشش بیمه خدمات درمانی تا آخر برنامه دوم پرداخت سهم سرانه دولت پرداخت سهم دولت مطابق ضوابط بیمه خدمات درمانی.

۶- عنایت به مناطق محروم و روستاها بالویت اشتغال، بهداشت و آموزش، تولید عمران.

۷- حمایت از ایثارگران و بسیجیان و رزمندگان و اقشار نیازمند و آسیب پذیر.

۸- تحت پوشش قراردادن کلیه کودکان و نوجوانان لازم التعمیم و تقویت آموزشهای عمومی.

۹- تأمین بهداشت عمومی و گسترش بیمه همگانی.

۱۰- برنامه ریزی و ایجاد شرایط لازم برای حفظ حقوق مصرف کنندگان و تولید کنندگان.

۱۱- جهت دادن کمکهای انتقالی دولت در بودجه عمومی در قالب سوبسیدها، بخشودگیها، عوارض، مالیاتی و سایر تسهیلات و امتیازات در راستای حمایت از اقشار آسیب پذیر و نیازمند و محرومیت زدایی.

۱۲- اتخاذ تصمیمات سازگار جهت محرومیت زدایی و رفع عدم تعادل های منطقه ای در برنامه های آمایش سرزمین.

۱۳- توسعه امنیت قضایی و تعمیم امنیت اقتصادی.

۱۴- سعی در جهت دهی و هدایت سهم عمده منابع مالی به بخشهای اجتماعی شامل فرهنگ، آموزش عمومی، بهداشت و درمان، آموزش عالی و تحقیقات و تربیت.

۲- رشد فضائل براساس اخلاق اسلامی و ارتقاء کمی و کیفی فرهنگ عمومی جامعه از طریق :

۱- معرفی و ترویج شخصیت اخلاق افکار و آثار حضرت امام خمینی(ره).

۲- سازماندهی و سیاست گذاری هماهنگ در امر فعالیتهای فرهنگی در زمینه های اخلاقی و معنوی جامعه.

۳- افزایش کمی و کیفی تولید و پخش برنامه های صدا و سیما بعنوان دانشگاه عمومی کشور.

۴- گسترش آموزشهای مستقیم در زمینه های اخلاقی، معنوی با توجه به نیازهای گروههای مختلف سنی بویژه نسل جوان و نوجوان و نیازهای هر منطقه.

۵- گسترش فرهنگ و ارزش کار و شایستگی فردی و اجتماعی بر مبنای مشارکت عمومی.

۶- پرورش روحیه مسئولیت پذیری، نظم و انضباط و تعاون عمومی و همبستگی اجتماعی.

۷- تشکل و سازماندهی مناسب در تمامی ارگانها و سازمانهای و نهادهای موجود که بنحوی در امور سیاست گذاری،

تصمیم گیری و اجرایی تبلیغاتی - فرهنگی کشور فعالیت دارند.

- ۸- گسترش فرهنگ قناعت و صرفه جویی، دوری از تجمل گرایی و اسراف و تبذیر در بخشهای عمومی و خصوصی و ارائه الگوهای مناسب زندگی.
 - ۹- واگذاری فعالیتهای اجرایی، فرهنگی، هنری، ورزشی به مردم و تقویت مشارکت عمومی با توجه به سیاستگذاری و تصمیم گیری و نظارت دولت.
 - ۱۰- پرورش روحیه همبستگی ملی و احترام به قانون و ارزشهای انقلاب اسلامی، حفظ قداست خانواده و ارزشهای انقلاب اسلامی، حفظ قداست خانواده و تقویت روحیه مسئولیت پذیری و مشارکت در امور سیاسی و اجتماعی.
 - ۱۱- همگانی کردن ورزش و گسترش فعالیتهای تربیت بدنی خصوصاً بین جوانان به منظور پرورش جسم روح پر بار کردن اوقات فراغت عموم مردم.
 - ۱۲- توجه ویژه در برنامه ریزی ها و اختصاص امکانات به مسائل تربیت بدنی و پر کردن اوقات فراغت بانوان.
 - ۱۳- مشارکت بیشتر زنان و بانوان در امور اجتماعی،
 - ۱۴- بسیج کلیه امکانات و دستگاههای ذیربط در جهت ریشه کنی اعتیاد و مبارزه با مفاسد اجتماعی و تهاجم فرهنگی.
 - ۱۵- تلاش برای شناخت ترفندها، ابزارها و شیوههای تهاجم فرهنگی دشمن و برنامه ریزی برای مقابله جدی با آن.
 - ۱۶- توجه به سازماندهی و توسعه فعالیت مساجد پایگاههای رشد فضائل اخلاقی و ارزشهای معنوی.
 - ۱۷- تقدم پرورش بر آموزش در امور سیاست گذاری، برنامه ریزی و اجراء در سطوح مختلف آموزشی و کل جامعه.
 - ۱۸- استمرار کمکهای مستقیم دولت به بخش فرهنگ و تقویت و توسعه آن.
- ۳- هدایت جوانان و نوجوانان در عرصه های ایمان مذهبی، فرهنگ خودی، خلاقیت، علم، هنر و فن و تربیت بدنی و مناسب انسانی، خانوادگی و اجتماعی و مشارکت در صحنه های فرهنگی، اجتماعی، و اقتصادی از طریق:
- ۱- تقویت تفکر و گرایش اسلامی، ایمان مذهبی و ترغیب به صالح و تشویق به انجام فرائض دینی و تعظیم شعار مذهبی.
 - ۲- ترویج رفتار مناسب فردی، خانوادگی و اجتماعی و مبارزه با رواج الگوهای ناهنجار رفتاری ناشی از تراوش فرهنگی بیگانه.
 - ۳- معرفی ابعاد گوناگون سیره اهل بیت علیهم بیت (علیه الصلوه والسلام) به عنوان الگوهای متعالی رفتار فردی و اجتماعی.
 - ۴- ارتقاء بینش اعتقادی و سیاسی در زمینه های امانت و رهبری جامعه اسلامی.
 - ۵- اهتمام به امر پرورش روح خلاقیت، نوآوری در زمینه های علمی، فرهنگی، هنری.
 - ۶- برنامه ریزی برای کشف و پرورش استعداد های درخشان و برجسته و هدایت آنها در زمینه های مورد نیاز کشور و جلوگیری از فرار مغزها.
 - ۷- آگاه ساختن جوانان نسبت به موارث غنی فرهنگی، اسلامی و ملی و مبارزه با روحیه حقارت و از خود بیگانگی در برابر فرهنگ غرب.
 - ۸- آشناساختن جوانان با علوم و فنون جدید توأم با تعهد نسبت به ارزشهای اسلامی.
 - ۹- تقویت حس خود اتکایی و اعتماد به نفس و اغتنام فرصتهای شغلی.
 - ۱۰- تقویت حس خود اتکائی و اعتماد به نفس و اغتنام فرصتهای شغلی.

۱۱- شناساندن دشمنان داخلی و خارجی و تقویت روح مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی و مفسد اجتماعی و بزهکاری.

۱۲- برنامه ریزی برای استفاده مطلوب از اوقات فراغت.

۱۳- توجه لازم به سلامت جسم و نشاط روح مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی و مفسد اجتماعی و بزهکاری.

۱۴- ترغیب نسبت به ازدواج و تشکیل خانواده با تسهیل شرایط، تعدیل توقعات، کاهش تشریفات و آگاهی نسبت به روشها و معیارهای شرعی در انتخاب همسر و حقوق خانواده.

۱۵- ایجاد زمینه های لازم جهت مشارکت فعال جوانان در امور سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و تقویت روحیه تعاون و مسئولین پذیری.

۴- افزایش بهره وری از طریق:

۱- گسترش فرهنگ کار و تولید و تقویت وجدان کاری بمنظور افزایش بهره وری از نیروی انسانی.

۲- استفاده هر چه بهتر وامکانات و نیروی انسانی و تخصیص بهینه آن با توجه به ضرایب و الویتهای منظور شده در برنامه و توجیبات لازم.

۳- نظارت و ارزیابی مستمر و پیگیری در جهت حسن اجرای برنامه ها و بررسی نتایج.

۴- تنظیم زمانبندی لازم برای طرحهای پروژه و تاکید بر کاهش قیمت تمام شده تولیدات و کالاهای داخلی و خدمات عمومی کشور.

۵- افزایش کارایی دستگاههای اجرایی کاهش هزینه های عمومی و کار آمد و نمودن دستگاهها، شرکتها و موسسات دولتی، بانکها و نهادهای انقلاب اسلامی.

۶- جلوگیری از ریخت و پاش و اسراف و تبذیر در بودجه های عمومی و دستگاهها، شرکتها، و مؤسسات دولتی، بانکها و نهادهای انقلاب اسلامی.

۷- تاکید بر تربیت و انتخاب مدیران شایسته و کارآمد و اعمال سیاستهای تنبیهی و تشویقی بمنظور افزایش کارایی.

۸- اصلاح سیستم حقوق و دستمزد بر مبنای طرح کارانه و بهره وری متناسب با شرایط اقتصادی کشور.

۹- اصلاح سیستم مجمع آوری و پردازش آمار و اطلاع رسانی بصورت متمرکز.

۱۰- تشویق و ترغیب مصرف جامعه به سمت استفاده بهینه از منابع از طریق مراکز مختلف آموزشی، فرهنگی، تبلیغی و اقتصادی.

۱۱- تکیه بر استفاده بهینه از انرژی از اتلاف آن.

۱۲- ایجاد و تقویت سیستمها کنترل کیفیت.

۱۳- تاکید بر بکارگیری تکنولوژی مناسب باتوجه به شرایط اشتغال نیروی انسانی، سرمایه و مواد اولیه.

۱۴- گسترده تر کردن دامنه انتخاب مدیران و توجه به توانمندیهای آنها بارعايت اصول اعتقادی.

۵- تربیت نیروی انسانی مورد نیاز از طریق:

۱- گسترش آموزش های فرهنگی، اعتقادی، علمی، فنی، تخصصی مورد نیاز کشور بویژه در سطوح کارشناسی ارشد و دکترا.

- ۲- ارتقاء کیفی نظام آموزشی کشور.
 - ۳- استفاده هر چه بیشتر از ظرفیتهای مراکز علمی و تحقیقات کشور.
 - ۴- توجه لازم به علوم و فنون و تکنولوژی مورد نیاز.
 - ۵- تاکید بر مشارکت و همکاری هرچه بیشتر مردم در امور آموزشی فنی و تبیین نقش آموزشی و تبیین نقش آموزش و تربیت نیروی انسانی در روند رشد و توسعه جامعه.
 - ۶- برقراری رابطه هرچه بیشتر ارتباط بین مراکز علمی، تحقیقاتی کشور و مراکز تولیدی، صنعتی.
 - ۷- بهادادن به آموزشهای فنی، حرفه ای و تربیت نیروی انسانی ماهر و نیمه ماهر و تکمیل حلقه های مفقود مورد نیاز بخشهای گوناگون در زمینه نیروی انسانی.
 - ۸- تاکید بر استفاده از امکانات عمومی و رسانه های گروهی جهت تقویت برنامه های آموزشی و پرورشی، اجرای شیوه صحیح آموزشی، و پرورشی، اجرای شیوه های صحیح آموزشی، هماهنگی در برنامه های آموزشی و پرورشی در راستای اهداف برنامه.
 - ۹- ایجاد نظام ارزشیابی و بازنگری و اصلاح و تکمیل برنامه های آموزشی و استفاده از وسائل کمک آموزشی، صداوسیما و تکنولوژی مناسب جهت تامین نیازهای داخلی و برقراری ارتباط بین بخشهای آموزشی و نیازهای و صنایع داخلی.
 - ۱۰- بهبود شاخصهای کمی و کیفی و افزایش درصد سهم اعتبارات بخشهای آموزشی و پرورشی، فنی و حرفه ای و آموزش عالی.
 - ۱۱- حمایت از کادر آموزشی کشور در راستای افزایش کارائی و جذب متخصصین ایرانی خارج از کشور.
 - ۱۲- تقویت جنبه های فرهنگی دانش آموزان و دانشجویان و تعمیق معرفت دینی و ارزشهای اسلامی.
 - ۱۳- بازنگری در سیستم آموزشی کشور و بکار گیری اعتبارات در جهت افزایش بازدهی علمی و ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش.
 - ۱۴- تاکید برای فراهم نمودن زمینه های لازم و کافی برای رشد و تربیت نیروی انسانی مناطق محروم و روستایی کشور.
 - ۱۵- تقویت و گسترش آموزشهای علمی - اعتقادی دانشجویان و طلاب مسلمان خارجی در داخل کشور.
 - ۱۶- ایجاد زمینه های لازم و کافی برای ارتقاء سطح علمی و فرهنگی و ادامه تحصیل معلمان کشور.
 - ۱۷- ایجاد زمینه شناسایی و رشد نیروهای جدید و جوان کشور در یک فرایند تربیت، ارزشیابی و ارتقاء آنها.
 - ۱۸- تامین زمینه ایجاد کادر وسیع مدیران.
- ۶- رشد توسعه پایدار اقتصادی با محوریت بخش کشاورزی از طریق:
- ۱- تأکید هرچه بیشتر بر نقاط قوت درونی اقتصاد کشور و ایجاد مکانیزم های مناسب جهت تقویت بنیه های داخلی آن به جای اتکاب به رشد القائی حاصل از درآمد نفت.
 - ۲- ایجاد شرایط مناسب جهت افزایش پس انداز ملی و سرمایه گذاری آن در بخشهای مورد نیاز کشور.

- ۳- تأکید بر تکمیل طرحهای نیمه تمام تولیدی، صنعتی و هدایت منابع عمومی به سمت طرحهای زود بازده و کوچک منطقه ای.
- ۴- تلاش در جهت برنامه ریزی و ایجاد تعادل و توازن منطقه ای با توجه به مزیت‌های نسبی هر منطقه و تجهیز کانونهای توسعه ای از طریق گسترش ظرفیتهای زیربنائی و تولیدی با توجه به قابلیت‌ها و شرایط هر منطقه.
- ۵- کاهش تصدی و انحصارات دولتی، سازمانها، مؤسسات و وابسته به دولت و نهادهای انقلاب اسلامی.
- ۶- افزایش استفاده و بهره وری از منابع عمومی کشور در سطح آحاد ملت.
- ۷- بهره برداری بهینه از ظرفیتهای موجود در کلیه زمینه ها.
- ۸- عنایت ویژه به صنایع تبدیلی و وابسته به بخش کشاورزی.
- ۹- تأکید بر تکمیل خطوط و زنجیره های تولیدی، صنعتی.
- ۱۰- تنظیم حرکت و برنامه بخشهای مختلف اقتصادی اعم از آب، صنعت، انرژی، حمل و نقل بازرگانی و بانکها در جهت تقویت بخش کشاورزی .
- ۱۱- الویت در تأمین اعتبارات عمرانی فصول آب و کشاورزی و منابع طبیعی و افزایش سهم تسهیلات بانکی ارزان و سهل الوصول و ایجاد تقویت مؤسسات مالی و اعتباری غیر دولتی در بخش کشاورزی، عنایت ویژه به صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات کشاورزی و تمرکز تدریجی فعالیتهای دولت در بخشهای کشاورزی در تحقیقات و ترویج و آموزش، و واگذاری امور تولیدی و توزیعی و حتی الامکان سایر امور به مردم و تأکید بر افزایش تولید در واحد سطح و بالا بردن راندمان آبیاری.
- ۱۲- تأمین به موقع و کافی نهادها و ماشین آلات کشاورزی و اعلام به موقع قیمت‌های تضمینی با مکانیزم مناسب قیمت گذاری، تعیین تعرفه های گمرکی در راستای حمایت از تولید داخلی و کاهش نقش واسطه ها در عرضه محصولات، استمرار سوبسید و معافیت‌های مالیاتی، الویت به سرمایه گذاری در بخش کشاورزی نسبت به سایر بخشها، اجرای بیمه تولیدات کشاورزی و تأمین اجتماعی تولید کنندگان کشاورزی و روستائیان.
- ۱۳- حفاظت احیاء و بهره برداری از جنگلها و مراتع و منابع دریائی آبزیان داخلی کشور با مشارک مردمی و ایجاد مدیریتهای مناسب، توجه به عمران و توسعه و بهسازی روستاها، تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز و فراهم نمودن امکانات و تسهیلات مناسب صادراتی تولیدات کشاورزی و تشکیل شورای عالی کشاورزی به منظور ارائه پیشنهادهای لازم جهت هم‌امنگی و نظارت بر تحقق اهداف بخش کشاورزی.
- ۱۴- تلاش در جهت حفظ، احیاء توسعه و بهره برداری صحیح از منابع تجدید شونده و آبزیان.
- ۱۵- تنظیم بازارهای گوناگون سرمایه، کار، کالا، تجارت و خدمات، پولی و مالی و بورس.
- ۱۶- تعیین استراتژی و الویت بندی فعالیتهای اقتصادی و تجاری در راستای الگوی تعیین شده.
- ۱۷- ایجاد هماهنگی و سازگاری بین بخشهای مختلف سیاست گذاری، تصمیم گیری و اجرائی مالی و پولی در راستای اهداف، الویتهای و استراتژی تعیین شده.
- ۱۸- تأکید بر ساختار و تولید داخلی در کلیه زمینه ها و مشروط بودن هر نوع قرارداد با خارج به عدم امکان ساخت در داخل و بصورت مشارکت.

- ۷- اصلاح ساختار نظارتی، اجرائی و قضائی کشور در جهت تحقق اهداف برنامه از طریق:
- ۱- ایجاد نظم و انضباط اداری و حذف دستگاههای موازی و اعمال نظارت دقیق بر عملکرد سازمانها و شرکتها دولتی، بانکها و شهرداریها.
 - ۲- تمرکز زدائی و حذف بوروکراسی اداری و استفاده از روشهای ساده برای انجام امور مربوط و واگذاری هر چه بیشتر کار به استانها.
 - ۳- بهبود ترکیب نیروی انسانی از طریق افزایش نسبت نیروهای متخصص و..... نسبت به نیروهای خدماتی و پشتیبانی و.....
 - ۴- مبارزه با فساد اداری و اجرای صحیح نظام تشویق و تنبیه.
 - ۵- اصلاح تشکیلات اداری و سازمانی با جهت گیری، بر اساس واگذاری کارهای مربوط به بخش های خصوصی و تعاونی و تقویت مراکز استانی.
 - ۶- بهینه سازی نظام تصمیم گیری، سیاستگذاری با هدف کارائی لازم و عدم تداخل دروظایف و فعالیتهای موازی.
 - ۷- تدوین حدود و وظایف دولت در اعمال حاکمیت و تصدی با جهت گیری تقویت واحدهای مسئول اعمال حاکمیت و کاهش وظایف تصدی تا حد ضرورت.
 - ۸- باز نگری و اصلاح قوانین و مقررات جهت تسهیل و تسریع هرچه بهتر امور.
 - ۹- برنامه ریزی و اصلاح نظام تهیه و اجرای طرحهای عمرانی بمنظور تسهیل و زمانبندی و بهره برداری مطلوب.
 - ۱۰- تغییر نظام برنامه ریزی متمرکز به سوی برنامه ریزی غیر متمرکز در امور سیاستگذاری، تصمیم گیری، اولویت بندی، اجرا و نظارت.
 - ۱۱- تأکید بر اشتغال افرادی که در رابطه با اصلاح ساختار اداری، شغل خود را از دست می دهند.
 - ۱۲- انسجام و هماهنگی بین واحدهای اداری و سازماندهی کارآ.
- ۸- تقویت مشارکت عامه مردم و اتخاذ تدابیر لازم برای نظارت شایسته و پیوسته بر اجرای برنامه از طریق:
- ۱- تشویق و حمایت از ایجاد تشکلهای تخصصی در زمینه های مختلف.
 - ۲- توسعه نقش مردم در امور فرهنگی از طریق اصلاح قوانین و مقررات و روشها و حمایتهای مالی و اعتباری از فعالیتهای فرهنگی.
 - ۳- گسترش فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر.
 - ۴- ایجاد شوراهای اسلامی استان و شهر و دهستان و روستاها و نظارت این شوراها بر کلیه امور عمرانی، فرهنگی، اجرائی و اقتصادی محدوده این شوراها.
 - ۵- واگذاری بخشی از فعالیتهای اقتصادی و اجرائی و عمرانی دولت به مردم که به اعمال حاکمیت دولت لطمه نمی زند.
 - ۶- بکارگیری نیروهای لایق، امین و متعهد جهت نظارت مستمر بر اجرای برنامه و جلوگیری از اعمال سلیقه های فردی و بخشی.
 - ۹- تلاش در جهت کاهش وابستگی اقتصاد کشور به درآمد های حاصل از نفت و توسعه بیش از پیش صادرات غیر نفتی از طریق:

- ۱- استفاده حد اکثر از ظرفیت های موجود مالیاتی کشور.
- ۲- تعیین حدود و میزان فعالیتهای موجود مالیاتی کشور.
- ۳- اصلاح قانون صادرات و واردات و اتخاذ سیاستهای ارزی و تعرفه ای مناسب برای ثبات سیاستها و تشویق صادرات.
- ۴- حمایت از سرمایه گذاری درجهت افزایش ارزش افزوده صنایع تبدیلی کشاورزی و معدنی و صنعتی و حمایت از صادرکنندگان با فراهم نمودن تسهیلات و ارائه خدمات و اطلاعات مورد نیاز.
- ۵- تقویت بانک توسعه صادرات در جهت کمک به صادرکنندگان.
- ۶- اتخاذ سیاستهای اعتباری و مالیاتی مناسب جهت صادرات.
- ۷- نظارت و ارزیابی مستمر بر امور صادرات غیر نفتی.
- ۸- اختصاص سهمی از تولیدات به صادرات.
- ۹- استفاده از مواد اولیه مرغوب در کالاهای صادراتی.
- ۱۰- استفاده از بسته بندیهای مطلوب برای صادرات.
- ۱۱- انطباق استانداردها با سلیقه کشورهای وارد کننده.
- ۱۲- مبارزه با صادرات قاچاق از طریق کنترل مبادی ورودی و خروجی و مرزها.
- ۱۳- توسعه مبادلات تهاتری غیر نفتی.
- ۱۴- تشکیل و تقویت اتحادیه ها و تعاونی های صادراتی.
- ۱۵- استفاده مؤثر از مناطق آزاد تجاری برای توسعه صادرات و صادرات مجدد.
- ۱۶- منسجم نمودن تشکیلات موجود در امور صادرات.
- ۱۷- استفاده بیشتر از ظرفیتهای تولیدی (کشاورزی و صنعتی) برای صادرات.
- ۱۸- فعال کردن دفاتر نمایندگی های خارج از کشور و سفارتخانه های جمهوری اسلامی ایران برای صادرات.
- ۱۹- استفاده از وسایل ارتباط جمعی کشورها خارجی برای بازاریابی و تبلیغات.
- ۲۰- بازبینی شرح وظایف سازمانها مرتبط با صادرات و حذف اقدامات موازی و کاهش بوروکراسی دست و پا گیر.
- ۲۱- فعال کردن اشخاص حقیقی در امر تجارت خارجی تحت نظارت دولت در محدوده قانون صادرات و واردات و جلوگیری از ایجاد انحصار در امر واردات.
- ۲۲- ایجاد تسهیلات لازم برای صدور ضمانت های ارزی جهت شرکتهای داخلی که در مناقصه های بین المللی برنده میگردند.
- ۲۳- ایجاد تسهیلات لازم جهت خروج موقت ماشین آلات و سایر تجهیزات و لوازمی که برای پروژه های عمرانی توسط پیمانکاران داخلی در کشورهای خارجی مورد نیاز است.
- ۲۴- برقراری مشوقهای صادراتی در صورت لزوم.
- ۲۵- عودت حقوق و عوارض گمرکی کالاهای صادراتی.
- ۲۶- تقویت صندوق ضمانت صادرات و ایجاد سیستم بیمه صادراتی.

- ۲۷- کمک به بازاریابی برای کالاهای تولید داخلی از طریق برگزاری نمایشگاهها، بازار، بورس، کالاهای صادراتی.
- ۲۸- اعمال پشتیبانی های سیاسی و دیپلماتیک.
- ۲۹- تدوین مقرراتی که براساس آن صادرکنندگان بتوانند کالاهای صادراتی خود را با برچسب و عنوان خود و یا برچسب و عنوان خود و یا برچسب و علائم درخواستی خریدار صادر نموده و از خدشه دار شدن اعتبار کالاهای صادراتی جلوگیری نمایند.
- ۳۰- بازرنگری درتشکیلات بازرگانی کشور و تشکیل شورایی عالی صادرات به منظور ارائه پیشنهادهای لازم جهت هماهنگی، تشویق و توسعه صادرات و تمرکز بازرگانی در نمایندگی سیاسی خارجی کشور.
- ۳۱- شناسائی بازارهای جدید (کالائی - مکانی) برای توسعه صادرات کنونی و تبدیل پتانسیل های بالقوه در این بازارها.
- ۳۲- جلوگیری از تبلیغات گمراه کننده درمورد کالاهای وارداتی .
- ۳۳- الزام وارد کنندگان به ارائه خدمات بعد از فروش در مورد کالاهای با دوام.
- ۳۴- الزام وارد کنندگان کالا به آموزش و انتقال تکنولوژی .
- ۱۰- حفظ محیط زیست و استفاده بهینه از منابع طبیعی کشور از طریق:
- ۱- تأکید بر حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از منابع طبیعی.
 - ۲- توسعه عملیات تفضیلی اکتشافات و تجهیز و آماده سازی معادن مورد نیاز صنایع کشور.
 - ۳- بهره برداری هرچه بیشتر از معادن جهت تأمین مواد اولیه کارخانه جات هر چه از معادن جهت تأمین مواد اولیه کارخانه جات تولیدی کشور و جایگزین کردن مواد خام و نیمه ساخته داخلی به جای مواد وارداتی.
 - ۴- برداشتن کلیه موانع و ایجاد همه گونه تسهیلات برای مشارکت معند کاران غیر دولتی در انجام فعالیتهای اکتشافی و تولیدی.
 - ۵- تأکید بر اجرای طرحهای افزایش نرخ بهره برداری از آبهای تأمین نشده با تکمیل شبکه های آبیاری و زهکشی و انجام عملیات تجهیز و نوسازی اراضی و اجرای پوشش انهار.
 - ۶- تدوین ضوابط و استانداردها، معیارهای و شاخصهای لازم زیست محیطی و اصلاح چارچوب حقوقی و قانون موجود در کلیه زمینه ها با بهره گیری از آخرین یافته های علمی و هماهنگ با شرایط و امکانات کشور.
 - ۷- استفاده بهینه از انرژی از طریق تغییر الگوهای مصرف، افزایش بهره وری انرژی مصرفی و استفاده از انرژیهای پاک و جانشین.
 - ۸- حفظ و احیاء منابع طبیعی تجدید شونده، حفظ گونه های گیاهی کمیاب، جلوگیری از بیابان زائی و کوشش در جهت کویزدائی، جلوگیری از فرسایش و آلودگی خاک، آلودگی هوا، آلودگیهای آبهای سطحی و زیر زمینی و محیط زیست دریائی، جلوگیری از تخریب و انهدام زیستگاههای حیات وحش کشور و نیز استفاده مناسب از منابع کانی کشور با ملحوظ نمودن ضوابط زیست محیطی.
 - ۹- استفاده بهینه از سموم و کود در بخش کشاورزی و استفاده از روشهای بیولوژیکی برای کنترل آفات به منظور کاهش در استفاده از سموم.

- ۱۱- تقویت بنیه دفاعی در حد نیاز در چارچوب سیاستها و تدابیر فرمانرهای معظم کل قوا از طریق:
 - ۱- حفظ و ارتقاء توان رزمی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با تأمین امکانات و تجهیزات مناسب، سازماندهی، آموزش، مانور، و انجام بهینه مأموریت‌های محوله و بهره برداری بهینه مأموریت‌های محوله و بهینه از کلیه امکانات موجود و توجه خاص به امر تعمیر و نگهداری .
 - ۲- تقویت و توسعه ارتباط منسجم و زنجیره ای بین صنایع کشور و صنایع نظامی به منظور تأمین حداقل نیازهای دفاعی.
 - ۳- بهسازی نیروی انسانی و تقویت ایمان و انضباط کاری و ساختار سازمانی برای افزایش بهره وری و ارتقاء کیفی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴- تأمین نیازهای مادی و حقوق اجتماعی پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران .
 - ۵- ایجاد و تقویت زمینه های لازم جهت اجرای طرح بسیج مستضعفین از نظر جذب، حفظ انسجام، آموزش و سازماندهی.
 - ۶- گسترش فرهنگ ایمان، معنویت و مقاومت در کلیه نیروهای مسلح و آحاد ملت.
 - ۷- تأکید و تقویت آموزشهای لازم جهت آمادگی های دفاعی در سطوح گوناگون تخصصی و عمومی.
 - ۸- دامن‌نظره کردن صنایع نظامی و بهره برداری بهینه از ظرفیتهای موجود در این بخش با توجه به:
 - الف- الویت تأمین نیازهای بنیه دفاعی بر اساس برنامه های مصوب
 - ب- تولیدات غیر نظامی حتی الامکان در جهت کمک غیر مستقیم به تقویت بنیه دفاعی کشور.
 - ج- امکان بازگشت به حالت اولیه در حداقل زمان.
 - د- نگهداری سطح و افزایش کیفیت تکنولوژی و حفظ نیروی انسانی متخصص در قالب سازمان مربوطه.
 - ۹- تأکید بر تقویت صنایع نظامی و تکمیل و نوسازی صنایع موجود به ویژه در زمینه صنایع الکترونیک و هوایی.
 - ۱۰- تأکید بر سازماندهی مناسب نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و تربیت کادریهای نیروانسانی مورد نیاز.
 - ۱۱- استفاده از نیروهای و امکانات و حضور فعال در بازسازی و سازندگی کشور صلح بگونه ای که به آمادگی رزمی آنها لطمه ای نزند و تلاش در جهت نیل به خود کفائی و حمایت از مبنکرین و مخترعین مربوط.
 - ۱۲- تأکید بر تأمین نیازهای دفاعی از امکانات و صنایع نظامی و استفاده از پتانسیل های موجود کشور و مشروط بودن خرید اقلام دفاعی به عدم امکان تولید و ساخت در داخل کشور با توجه به کیفیت آنها.
 - ۱۳- تأکید بر صادرات و بازاریا در بخش صنایع دفاعی و نیز مشارکت با کشورهای دوست جهت اجرای طرحهای و پروژه های مورد لازم و ضروری.
 - ۱۴- تأکید بر استفاده از پدافند غیر عامل در مواقع لزوم و با توجه به آمایش سرزمین و شرایط منطقه ای.
- ۱۲- رعایت عزت، حکمت و مصلحت کشور در سیاست خارجی از طریق:
 - ۱- تقویت روابط حسنه با همسایگان، دور نمودن تشنج از مرزها، گسترش همکاریهای منطقه ای و قاره ای.
 - ۲- توسعه و تقویت روابط فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، و تجاری با کشورهای اسلامی دوست و اگو.
 - ۳- ایجاد توازن بین روابط سیاسی و اقتصادی با کشورها.

- ۴- تمرکز فعالیتهای مختلف در خارج از کشورهای در چارچوب نمایندگی های سیاسی و جلوگیری از پراکنده کاری.
- ۵- بها دادن به نیروهای کیفی در رابطه خارجی و تأکید بر تربیت و انتخاب نیروهای کارآمد در نمایندگی خارج از کشور.
- ۶- حمایت جدی از فعالیتهای بخش خصوصی جهت گسترش صادرات غیر نفتی و ایجاد زمینه های لازم برای رابطه و حضور در کشورهای دیگر.
- ۷- تلاش در جهت ایجاد توازن تجاری با کشورهای دیگر.
- ۸- تأمین امنیت ملی در برابر تهدیدات خارجی.
- ۹- حفظ و صیانت از مرزها و دفاع از تمامیت ارضی و پاسداری از انقلاب اسلامی.
- ۱۰- تدوین استراتژی درازمدت سیاست خارجی بر مبنای اصول قانونی اساسی.
- ۱۱- حمایت جدی از فعالیتهای اقتصادی، فنی و خدماتی بخش دولتی و خصوصی بخصوص مساعدت در جهت ایجاد ارتباط با کشورهای خارج.
- ۱۲- ادامه مبارزه با رژیم های استکباری بویژه آمریکا و حمایت از مبارزاتی که در جهت آزادی قدس و محور رژیم اشغالگر قدس انجام میگیرد، در چارچوب رهنمودهای مقام ولایت.
- ۱۳- تلاش در جهت حاکمیت کامل قانون و حفظ امنیت همه جانبه آحاد مردم و ترویج فرهنگ احترام به قانون، نظم اجتماعی و وجدان کاری از طریق:
 - ۱- نظارت به موقع و مستمر بر اجرای قوانین در کلیه سطوح و برخورد قاطع با متخلفین.
 - ۲- ایجاد نظام منسجم و فعال در معاضدت قضایی نظیر فعال ساختن دوائر ارشاد، تقویت آموزشهای قضایی، کانون و کلاء و کارشناسان رسمی و پزشکی قانونی به منظور احقاق حقوق مردم.
 - ۳- کوتاه کردن مسیر و زمان رسیدگی به دعاوی از طریق اصلاح قوانین موجود و استفاده از ابزار تکنولوژی جدید.
 - ۴- فراهم آوردن امکانات اجرائی جهت انجام وظایف بازرسی کل کشور و دیوان عدالت اداری.
 - ۵- گسترش روح انتقاد پذیری، سازندگی و خیرخواهی، تعاون و تفاهم و همبستگی در پیشرفت کلیه امور.
 - ۶- بهبود روشهای فنی مقابله با مجرمین و کشف جرائم.
 - ۷- ایجاد زمینه های لازم جهت فعالیتهای سالم و سازنده فرهنگی، علمی، اجتماعی، و همکاری همه جانبه ملی.
 - ۸- نظارت مستمر و پی گیری در جهت حسن اجرای برنامه ها و تقویت حسن نظارت عمومی در کلیه امور کشور.
 - ۹- گسترش و تقویت و آموزش فرهنگ نظم و انضباط و قانون گرایی و رعایت اخلاق و حقوق و ارزشهای اجتماعی در کلیه آحاد جامعه و نهادهای و ارگانهای کشور.
 - ۱۰- گسترش قداست قانون و قانون گرایی.
 - ۱۱- احتراز جدی از بینظمی، قانون شکنی و هر گونه تعدی و تجاوز به حقوق اشخاص، ملت و نظام.
 - ۱۲- همکاری همه جانبه دولت و ملت در گسترش روح تفاهم اجتماعی، وحدت و انسجام ملی، قانونگرایی، تبادل نظر و خیرخواهی و دلسوزی متقابل دولت و ملت.

۱۴- نظام دهی و بکارگیری تحقیقات و انتقال تکنولوژی بعنوان ابزاری برای حل مشکلات و توسعه کشور از طریق:

- ۱- افزایش درصد اعتبارات تحقیقاتی از تولید ناخالص ملی و بهبود شاخصهای تحقیقاتی کشور.
- ۲- ایجاد نظام تحقیقاتی جهت افزایش، ساماندهی و هماهنگی فعالیتهای تحقیقاتی کشور.
- ۳- تعیین اولویتهای تحقیقاتی کشور و جهت دادن اعتبارات تحقیقاتی به سمت اولویتهای.
- ۴- برقراری رابطه منسجم بین مراکز علمی و تحقیقاتی بامراکز اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی.
- ۵- حمایت مؤثر از تحقیقات در بخشهای غیر دولتی.
- ۶- ارزیابی وضع موجود و طراحی الگو و تدوین استراتژی توسعه علوم و تکنولوژی که با مزایای نسبی اقتصاد کشور مرتبط است.
- ۷- گسترش و ایجاد امکانات تکنولوژی به منظور استفاده از تجهیزات و امکانات (سخت افزاری) موجود.
- ۸- توسعه نرم افزاری انتقال تکنولوژی با خرید خدمات و تجهیزات از خارج از کشور.
- ۹- همراه نمودن انتقال تکنولوژی با خرید خدمات و تجهیزات از خارج از کشور.
- ۱۰- بکارگیری هر چه بیشتر دانشگاهها در امر انتقال تکنولوژی.
- ۱۱- تقویت ارتباط مراکز تحقیقاتی کشور با مراکز بین المللی.
- ۱۲- تقویت ارتباط بین تحقیقات، کاربرد و آموزش.
- ۱۵- ایجاد تعادل در بخشهای اقتصادی (دولتی، خصوصی و تعاونی) از طریق:
 - ۱- افزایش حمایتهای قانونی و ایجاد تسهیلات جهت مشارکت هر چه بیشتر مردم در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تأکید بر جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی.
 - ۲- تلاش برای ایجاد ثبات در قوانین مربوط به فعالیتهای بخش خصوصی و تعاونی.
 - ۳- واگذاری بخشهای از فعالیتهای دولت که با حاکمیت دولت منافاتی ندارد به بخشهای خصوصی و تعاونی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی.
 - ۴- واگذاری شرکتهای دولتی به بخشهای خصوصی و تعاونی با الویت ایثارگران و به حد اقل رساندن واگذاری این شرکتهای به نهادهای و مؤسسات عمومی غیر دولتی و بانکها.
 - ۵- تلاش در جهت افزایش سهم بخشهای خصوصی و تعاونی از تولیدات ناخالص داخلی.
- ۱۶- تقویت و ترویج ارزشهای انقلاب اسلامی در عرضه کردن منابع مالی و امکانات دولتی از طریق:
 - ۱- الویت دادن به ایثارگران و خانواده شهدا، آزادگان، بسیجیان در استفاده از تسهیلات بانکی، ثروتهای ملی و منابع.
 - ۲- حمایت مادی و معنوی و قضائی از نیروهای بسیجی و ایثارگر در کلیه صحنه های انقلاب و جمهوری اسلامی ایران.
 - ۳- توجه لازم به نیروهای متعهد و فداکار در زمینه های آموزشی، فنی، اشتغال و تأمین ابزارکار، زمین، مسکن و امکانات لازم برای تشکیل خانواده.
 - ۴- فراهم نمودن امکان حضور بیشتر ایثارگران در عرصه های سیاسی، و قضائی و اجرائی کشور.
 - ۵- بها دادن به نیروهای متعهد، کاردانی و لایق، متخصص و امین در انتصابات و مسئولیتهای و بکارگیری آنها.

- ۶- تأمین نیازهای خانواده های شهداء، ایثارگران با تأکید بر بهبود سطح زندگی و تأمین اشتغال مناسب.
- ۷- الویت دادن به ایثارگران و بسیجیان در استفاده از خدمات درمانی بیمه های اجتماعی و مراقبتهای پزشکی.

سیاست های کلی

۱- تجارت خارجی

سیاست های مربوط به تجارت با هدف ایجاد شرایط تجلی مزیت‌های نسبی کشور در سطح بین المللی و ایجاد رقابت در صحنه تولیدات با دنیای خارج به منظور ایجاد شرایط توسعه کمی و کیفی تکنولوژی داخلی ایجاد ابعاد ابداعات و تلاش مداوم در جهت افزایش بهره وری با در نظر گرفتن مصالح کامل نظام تنظیم خواهد شد. به استثنای کالاهای اساسی و استراتژیک، نیازهای دفاعی و صنایع منتخب که از آنها حمایت خواهند شد.

خط مشی های اصلاح نظام تجارت خارجی (کالا و خدمات)

۱-۱- نظام ارزی کشور به صورت نظام شناور مدیریت شده خواهند بود در آن به موارد زیر توجه خواهد شد:

الف- یکسان بودن نرخ ارز.

ب- قابلیت تبدیل پول رایج کشور به اسعار خارجی بر اساس نرخ شناور.

۱-۲- روشهای دست و پاگیر گمرکی و مراحل اداری غیر ضروری حذف و مراحل ترخیص کالا جهت صادرات و واردات حتی امکان ساده خواهند شد. بر این اساس تنها محدودیتهای گمرکی که جنبه کنترل کیفی و قرنطینه ای (نظیر کنترل کیفی داروهای درمانی و بهداشتی یا بذر و نهال کشاورزی یا قرنطینه دام در هنگام ورود کالا به کشور) دارد، باقی خواهد ماند و کنترل‌های مربوط به نوع کالا محدود به کالاهای ممنوعه از جنبه های شرعی و قانونی خواهند گردید.

۱-۳- بکارگیری روشهای مرسوم تجارت جهت تنظیم روابط بازرگانی خارجی به منظور گرفتن امتیازات خاص و مقابله با محدودیتهای که سایر کشورهای اعمال می نمایند.

۱-۴- تسهیل در شرایط ورود و خروج به حرفه تجارت برای افراد علاقمند و جلوگیری از انحصار.

۱-۵- تعرفه های گمرکی با توجه به درجه معقول حمایت از تولید کنندگان و مصرف کنندگان داخلی و بروز مزیت‌های نسبی برای گروه‌های کالا تدوین شود. به نحوی که درک آنها برای صادرکننده، وارد کننده و مأمور گمرک ساده باشند. این حمایت‌های روندی منطقی و متناسب با شرایط جهانی خواهند داشت تا براساس روند تغییرات تعرفه در سطح بین المللی امکان ایجاد شرایط رقابت بین المللی و بکارگیری استانداردهای جهانی در تولیدات کشور فراهم آید. در مورد تعرفه ها و روشهای گمرکی موارد زیر مورد نظر خواهد بود:

الف- دریافتی دولت ناشی از ورود و صدور کالا از قبیل: عوارض گمرکی، سود بازرگانی، حق الثبت سفارش و غیره، به صورت یکجا و متمرکز صورت خواهد گرفت.

ب- اعمال مقررات ضد دامپینگ از طریق برخورد تعرفه ای یا غیره تعرفه ای یا اقدامات نامطلوب تجاری کشور طرف مبادلات تجاری .

ج- حرکت در جهت حذف معافیت‌های خاص تعرفه ای و جایگزینی نمودن اعتبارات لازم برای آن دسته از دستگاه‌های اجرائی که امکان تأمین هزینه های فوق الذکر را از محل عرضه کالاها و خدمات خود ندارند.

د- ایجاد زمینه های لازم برای گسترش روزافزون تبادل الکترونیکی اطلاعات براساس پیشرفتهای حاصل شده درجهان.

۱-۶- عضویت در سازمانها واتحادیه ها بین المللی ومنطقه ای به منظور کسب منافع بیشتر درامور تجاری با دنیای خارجی.

۱-۷- تلاش درجهت ایجاد توازن وهماهنگی بین روابط سیاسی کشور ما با دیگر کشورهای واستفاده مطلوب از هرم روابط اقتصادی در رابط سیاسی با کشورها.

۲- سیاستهای پولی وتنظیم بازار

تکمیل وتوسعه بازارهای موجود از قبیل بازار پول، سرمایه، کاروخدمات
۲-۱- بازارپول:

۲-۱-۱- انتشار اوراق مشارکت وسرمایه گذاری به عنوان یکی از روشهای کارآمد سیاستهای پولی ومالی مدنظر قرارمیگیرد و در این ارتباط زمینه های لازم برای استفاده از ابزارهای مالی جدید نظیر اوراق مشارکت، اوراق سرمایه گذاری واوراق مشارکت، اوراق سرمایه گذاری واوراق مشارکت کوتاه مدت و..... که مقبولیت عمومی داشته باشد فراهم خواهد آمد و مکانیزمهای لازم برای آن طراحی خواهد گردید.

۲-۱-۲- بازنگری درقوانین، مقررات وضوابط ناظربر فعالیت مؤسسات مالی دربازارهای پولی وسرمایه بگونه ای که با شرایط جدید ناشی از تحولات داخلی وبین المللی هماهنگی داشته باشد.

۲-۱-۳- منطبق کردن نرخهای سود درسطح نظام بانکی بگونه ای که مثبت نمودن نرخ واقعی بازده به سپرده ها ونرخ بازده به تسهیلات بانکی ضمن تشویق هر چه بیشترپس انداموجبات تخصیص بهینه منابع ریالی را فراهم آورد. کلیه وجوهی که به حساب سپرده های قرض والحسنه ریخته می شود فقط صرف پرداخت قرض الحسنه گردد.

۲-۱-۴- به منظور کمک به توسعه اقتصادی وپیشرفت تکنولوژی کشور ونیز ایجاد توازن درپیشرفت مناطق مختلف کشور، بانکهای تخصصی - توسعه متناسب بااهداف توسعه اقتصادی - اجتماعی وفرهنگ دولت وبودجه خواهد یافت وکسری منابع مالی این بانکها ازطریق مشارکت با بخش خصوصی تأمین خواهد شد.

۲-۱-۵- جلب مشارکت هرچه بیشتربخشهای خصوصی وتعاونی درارائه خدمات بانکی، توسعه وتقویت فعالیت مؤسسات اعتباری غیر بانکی وفراهم آوردن زمینه های لازم برای تکامل نظام بانکی کشورتحت کنترل ونظارت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران طی برنامه دوم.

۲-۱-۶- حفظ ارزش پول ملی از طریق:

الف- بازنگری واصلاح قوانین ومقررات پولی وبانکی.

ب- اتخاذ سیاستهای پولی ومالی درجهت تقویت پول ملی.

ج- برنامه ریزی برای باز پرداخت تدریجی بدهیهای دولت وشرکتهای وابسته به دولت به بانکها مرکزی.

د- تلاش درجهت وصول سیستم بانکی.

ه- تلاش درجهت جذب هرچه بیشتر نقدینگی جامعه وهدایت آن به سمت سرمایه گذاری وتولید.

و- هدایت اعتبارات سیستم بانکی درجهت اجرای سیاستهای برنامه دوم.

- ۲-۱-۷- ادامه سیاست حذف استقراض در بودجه عمومی دولت و امحاء تدریجی آن در بودجه کل کشور و امحاء تدریجی تعهدات خارجی.
- ۲-۱-۸- ایجاد و گسترش سنت قرض الحسنه و تقویت صندوقهای قرض الحسنه.
- ۲-۱-۹- کاهش هزینه های جاری و اداری پول (کارمزد و هزینه های سرباری اداری)
- ۲-۱-۱۰- حفظ و تنظیم رابطه مستقیم میان رشد ناخالص ملی و افزایش حجم اسکناس و نقدینگی جامعه به منظور کنترل تورم.
- ۲-۱-۱۱- اتخاذ تدابیر لازم جهت افزایش سهم سرمایه گذاری در کل اقتصاد کشور.
- ۲-۱-۱۲- تلاش در جهت تقویت بانک مرکزی از طریق تجدید نظر در قوانین پولی و بانکی و تغییر ترکیب وظایف شورای پول و اعتبار بگونه ای که تأمین کننده اهداف نظام بانکداری اسلامی و برنامه های پنج ساله باشد، تقویت ارزش پول ملی و جلوگیری از رشد بی رویه نقدینگی.
- ۲-۲- بازار سرمایه:
- ۲-۲-۱- به منظور افزایش کارایی بازار سرمایه. این بازار از نظر ارکان مؤسسات فعال در آن و نهاد نظارت کننده بر آن بگونه ای سازماندهی خواهد شد که ضمن برخورداری از استقلال لازم، نقش واقعی خود را در تجهیز و تخصیص منابع بلند مدت ایفاء نماید.
- از جمله مواردی که در این زمینه مورد توجه خاص قرار خواهد گرفت موارد ذیل خواهد بود:
- الف- ابزارهای مالی نوین از قبیل گواهی سپرده، اوراق سرمایه گذاری و اوراق مشارکت در بازار سرمایه به منظور پاسخگویی به انواع نیازهای و پوشش ریسک های مختلف ایجاد خواهد شد.
- ب- توسعه و تقویت بازار بورس اوراق بهادار از طریق اصلاح قوانین و بهبود و توسعه شبکه اطلاع رسانی و در اختیار قراردادن اطلاعات به هنگام به مردم در مورد وضعیت شرکتهای پذیرفته شده به اصل حراج و مکانیزم عرضه و تقاضا در این بازار.
- ج- ایجاد فضای مناسب و امن برای سرمایه گذاری مالی عامه مردم فراهم خواهد شد.
- ۲-۲-۳- به منظور تأمین سرمایه لازم جهت اجرای طرحها و پروژه ها، زمینه های جلب سرمایه های خارجی در اشکال مختلف، قوانین مقررات و آیین نامه های لازم تصویب و اعمال گردد.
- ۲-۲-۴- اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات در جهت سرمایه گذاری و کار به طوری که ضمن حمایت از قشر کارگرمینه های جلب سرمایه گذاران فراهم گردد و از مدیران و کارگران لایق و زحمتکش تشویق و بامدیران و کارگران ناصالح و کم کار برخورد شود.
- ۲-۲-۵- ایجاد سازمانهای فعال در بازار سرمایه توسط بخشهای خصوصی و تعاونی مثل بانکهای سرمایه گذاری، مؤسسات مالی غیر بانکی و ایجاد شرکتهای سرمایه گذاری.
- ۲-۲-۶- تدوین قانون سرمایه گذاری.
- ۲-۳- بازار کار:
- ۲-۳-۱- تشویق سرمایه گذاران به استفاده هرچه بیشتر از کارکنان ایرانی و استفاده کمتر از کارکنان خارجی.

۲-۳-۲- ایجاد شرایط کارآفرینی و ایجاد شغل های جدید در طول برنامه دوم

۲-۴- بازار کالا و خدمات:

۲-۴-۱- ایجاد رقابت گسترده در بازار کالا و خدمات.

۲-۴-۲- کاهش تمرکز قدرت اقتصادی مؤسسات و دستگاههای و یا شرکتهای دولتی و غیر دولتی و مقابله با

انحصارگرایی.

۳- سیاست مالی

۳-۱- بودجه عمومی

۳-۱-۱- بررسی و تدوین نظام برنامه ریزی و بودجه بندی کشور به منظور دستیابی به اهداف برنامه.

۳-۱-۲- افزایش نظارت مؤثر ارگانهای ذیربط بویژه مجلس شورای اسلامی.

۳-۱-۳- افزایش بهره وری در استفاده از منابع عمومی در سطح آحاد از طریق:

الف- ایجاد نظم و انضباط اکید مالی و نهایت صرفه جویی در مصرف منابع و اعتبارات عمرانی و جاری و منابع شرکتهای دولتی و وابسته به دولت.

ب- توجه به افزایش بهره وری و استفاده بهینه از منابع بعنوان قاعده عملکرد مدیریت و یکی از ضوابط ارزشیابی آن.

ج- توجه به تسریع در اتمام پروژه های و تحویل سریعتر آنها جهت بهره برداری از طریق تمرکز امکانات به جای در دست داشتن پروژه های متعدد و پراکنده همراه با کندی کار.

د- توزیع بودجه عمرانی با توجه به استعدادهای طبیعی استانها و ضریب محوریت بطور عادلانه.

۳-۲- سیاستهای درآمدی

سیاست های درآمدی دولت بگونه ای طراحی شده است که همراه شده است که همراه با کاهش ابعاد دولت، تأمین

هزینه های جاری صرفاً از طریق افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در بلند مدت به شرح ذیل امکان پذیر باشد:

الف- افزایش سهم مالیاتی مستقیم در درآمدهای مالیاتی کشور به استثناء حقوق بگیران.

ب- حذف تدریجی معافیتهای مالیاتی اعطاء شده به بخشهای، رشته فعالیتها و مؤسسات مختلف همراه با اصلاح

اصلاح قیمتها و تخصیص بودجه و بازنگری نظام مالیاتی بر اساس تعریف پایه درآمد به استثناء بخش کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی.

ج- تصحیح و تکمیل قوانین مالیاتی غیرمستقیم به صورت مطلوب و منطقی صرفاً بر اساس ارزش کالا.

د- بررسی جهت برقراری روشهای جدید در نظام مالیاتی کشور با درآمدها به منظور افزایش وصولی درآمدها مالیاتی.

ه- بازنگری در تشکیلات و روشهای اخذ مالیات با هدف مدرن کردن و افزایش کارایی نظام مالیاتی و به حداقل

رساندن زمان جمع آوری به ویژه در مورد مالیات مستقیم.

و- افزایش امکانات کسب درآمد توسط دستگاههای استانی و گسترش اختیارات ارگانهای استانی.

ز- هدایت درآمدهای حاصل از نفت در جهت هزینه های عمرانی.

ح- اعطای بخشودگی یا تخفیف مالیاتی برای سرمایه گذاریهای زیر بنائی و سرمایه گذاریهای که به:

- تولید کالاهای استراتژیک

- ارزآوری

- استقرار در نقاط محروم

- ایجاد اشتغال

کمک نماید.

ط- کاهش نرخ مالیات مستقیم و افزایش جریمه خودداری از پرداخت مالیات مستقیم به گونه ای که سهم کل مبلغ دریافتی مالیات مستقیم در درآمدهای مالیاتی افزایش یابد.

۳-۳- سیاستهای هزینه ای

- ایجاد تعادل منطقی بین درآمد و هزینه ها.

و متمرکز نمودن ردیفهای طبقه بندی های بودجه ای.

۳-۳-۱- هزینه های جاری

الف- تنظیم بودجه شرکتهای دولتی در قالب اهداف برنامه دوم.

ب- کاهش بودجه جاری بخشهای مربوط به فصول امور اقتصادی از طریق کاهش فعالیتهای اعمال تصدی دولت.

ج- ایجاد ارتباط منطقی بین اعتبارات دستگاههای اجرائی درآمد با توجه به میزان درآمدهای وصولی در جهت افزایش کارائی و جلوگیری از توسعه بی رویه تشکیلات آنها.

د- انتقال قسمتی از فعالیتهای خدماتی بخش دولتی در زمینه های خدمات اجتماعی به بخش غیر دولتی و آزاد سازی منابع دولت جهت ایجاد امکان بهبود کیفیت خدمات دولتی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی.

ه- مشخص نمودن سوبسیدها و کمکهای دولت و انتقالات درآمدی دولت در قالب طبقه بندی های مستقل بودجه.

و- اصلاح ساختار دولت در جهت کاهش هر چه بیشتر هزینه ها.

ز- گسترش فرهنگ صرفه جویی، ساده زیستی و قناعت در کلیه ارگانها و نهادها.

ح- مبارزه با تجمل گرایی و تشریفات زائد در کلیه زمینه ها اداری و هزینه های دولت.

ط- واگذاری امور به مردم و کاهش تشکیلات دولت در طول برنامه باید به گونه ای باشد که نسبت بودجه دولت به تولید ناخالص داخلی کاهش یابد.

۳-۳-۲- هزینه های عمرانی

الف- اولویت دادن به اتمام طرحهای نیمه تمام و تسریع در به بهره برداری رساندن آنها و نگهداری طرحهای خاتمه یافته.

ب- ارزیابی و انتخاب طرحهای جدید بر مبنای توجیه اقتصادی - به استثنای طرحهای که ادله خاص دارند.

ج- الویت دادن به اتمام طرحهای نیمه تمامی که توجیه اقتصادی - فنی دارند و تسریع در به بهره برداری رساندن آنها.

د- اصلاح سازماندهی اجرائی طرحهایی که به لحاظ فقدان سازماندهی مناسب اجراء، توان پیشرفت واقعی مطابق برنامه پیش بینی شده را ندارند.

- ه- توجه به خدمات و تولیدات ناشی از افزایش بهره برداری به هنگام پذیرش طرحهای جدید.
- و- تدوین و اجرای نظام انتخاب و ارزشیابی مدیران اجرایی در طرحهای عمرانی.
- ز- سازماندهی کامل دستگاههای بهره برداری به هنگام پذیرش طرحهای عمرانی.
- ح- تجدید نظر در قوانین، مقررات و دستورالعملهای مرتبط با سرمایه گذاری، مطالعه و اجرای طرحهای عمرانی به نحوی که ضمن تسهیل تشکیل شرکتهای بزرگ مهندسی مشاور و پیمانکاری حقوق و تعهدات طرفین پیمانها و قراردادهای آنها به طور منطقی حفظ گردد، از جمله:
- تهیه و انتشار فهرست های بهای پایه به عنوان مبنای اطلاعاتی و عقد قرارداد دادهای مشاوره ای و پیمانکاری با قیمتهای مشخص جهت انجام کل کار در مدت تعیین شده بدون درج تعدیل در قراردادها.
 - احیای نظام مناقصه و حذف روش واگذاری طرحهای از طریق ترک تشریفات مناقصه.
 - تدوین مقررات و ضوابط تشخیص صلاحیت واحدهای خدمات مدیریت اجراء، مشاوره و ساخت برای انجام کارهای بزرگ.
 - الزام دستگاههای و شرکتهای دولتی و شهرداریها به رعایت و تبعیت از مقررات طرحهای عمرانی به طور یکسان.
 - ط- به وجود آوردن توسعه و مشارکت مؤسسات طراح، مشاور پیمانکار و سازنده صنعتی و تعمیم نظام و اجرائی به طرحهای صنعتی.
 - ی - تدوین و اصلاح ضوابط و مقررات و نحوه ارجاء کار با تأکید بر امکان رقابت مشاوران و پیمانکاران داخلی با شرکتهای خارجی و در شرایط مساوی الویت دادن به پیمانکاران و کارکنان و کارشناسان و کارگران داخلی.
 - ک - استفاده از مناقصه در کلیه قراردادهای پیمانکاری ها و خرید های خارجی.
 - ل - نظارت کامل و همه جانبه و مستمر بر بودجه های سنواتی عمرانی و بودجه شرکتهای دولتی و وابسته به دولتها و شهرداریها.

۴- سیاست های عمومی

- ۴-۱- کاستن از حجم بخش دولتی از طریق حذف برخی تشکلات، ادغام وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و واگذاری برخی از فعالیتها به بخش های خصوصی و تعاونی از طریق وضع قوانین مورد نیاز.
- ۴-۲- تجدید نظر در نظام مدیریت شرکتهای دولتی و تغییر روش موجود سیاستگذاری و نظارت بر شرکتهای از طریق مجامع عمومی و شوراهای عالی و بوجود آوردن امکان کنترل دقیقتر عملکرد شرکتهای دولتی.
- ۴-۳- ایجاد زمینه های لازم جهت انجام حسابرسی سالانه شرکتهای دولتی و تدوین گزارشات.
- ۴-۴- ادامه تسریع واگذاری شرکتهای دولتی و تحت پوشش دولت به بخش های خصوصی و تعاونی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی.
- ۴-۵- برقراری نظام ارزشیابی، رتبه بندی و تشخیص صلاحیت مدیران شرکتهای دولتی.
- ۴-۶- قانونمند نمودن کلیه پرداختیها پرسنلی شرکتهای دولتی و تعیین ضوابط استفاده مدیران و کارکنان شرکتهای از تسهیلات و امکانات شرکت و متناسب کردن پرداختیها مدیران با کارائی و عملکرد.
- ۴-۷- واگذاری بعضی از خدمات عمومی قابل واگذاری به شهرداریها.

۴-۸- اعمال روش حسابداری قیمت تمام شده در جهت حفظ بیت المال.

۴-۹- تدوین و اجرای نظام انتخاب و ارزشیابی مدیران.

۱۰-۴- ادامه سیاست پرداخت سوبسید برای کالاهای اساسی و دارو و حتی الامکان علنی کردن بخشی از سوبسیدهای پنهان و همزمان با آن تقویت نظام تأمین اجتماعی و بیمه و امداد و برقراری و تأمین کمکهای مستقیم در موارد لازم.

۵- جمعیت

۵-۱- افزایش سطح آگاهی های عمومی افراد جامعه در زمینه مسائل مربوط به جمعیت از طریق.

الف - تأکید بر آموزش و افزایش آگاهی بانوان در مقاطع سنی باروری، در زمینه مزیت‌های کنترل باروری.

ب - گسترش سطح آگاهی عمومی افراد جامعه در زمینه زیانها و مشکلات ناشی از رشد بی رویه جمعیت از طریق رسانه های عمومی به ویژه صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.

ج - آموزش مسائل جمعیت در قالب مواد درسی در سطوح متوسطه و دانشگاهی.

د - تأمین منابع مالی، تجهیزاتی و نیروی انسانی لازم برای اعمال سیاست جمعیتی مناسب با توجه به نقش تعیین کننده عامل رشد جمعیت در توسعه کلی کشور، به نحوی که وصول به هدف رشد جمعیت در برنامه تحقق یابد.

۵-۲- تنظیم خانواده و رشد جمعیت:

۵-۲-۱- تأمین و تعمیم گسترده وسایل پیشگیری از بارداری در سطح مناطق جغرافیایی کشور به ویژه روستاها و مناطق محروم.

۵-۲-۲- کسب دانش و انجام مطالعات جهت استفاده و توسعه ورشها و تکنولوژیهای جدید در امر پیشگیری از بارداری

۵-۲-۳- اختصاص بخشی از فعالیت بیمارستانها، درمانگاهها و مراکز بهداشتی در سطح کشور به منظور ارائه خدمات پیشگیری از بارداری .

۵-۲-۴- لغو کلیه قوانین و مقررات و امتیازها اقتصادی - اجتماعی، مشوق خانوارهای پر جمعیت.

۵-۲-۵- پژوهش در مورد مصادیق سیاست های فوق از طریق:

الف- پژوهشهای علمی جهت کسب اطلاع از میزان آگاهی، نگرش، عملکرد و مشکلات خانواده ها در زمینه تنظیم خانواده.

ب - مطالعه تغییرات میزان رشد جمعیت بر پایه اطلاعات جاری و مطالعات نمونه ای .

ج - انجام تحقیقات کاربردی جهت یافتن راهها و تکنولوژی مناسب برای افزایش آگاهی نگرش و عملکرد خانواده ها و رفع مشکلات آنها برای دسترسی به وسایل پیشگیری از حاملگی.

د - انجام طرح جاری جمعیت و نیروی کار به منظور اطلاع از چگونگی تحولات جمعیت، بازارکار، نیروی فعال و نیروی شاغل کشور در مقاطع ۱۳۷۴-۱۳۷۶ .

ه- انجام طرح نمونه گیری از وضعیت اقتصاد و اشتغال خانوار به صورت سالانه.

۶- اشتغال و نیروی انسانی

- ۶-۱- تقویت شبکه جمع آوری و پردازش اطلاعات بازارکار و انجام پژوهشهای مربوط به حرکات بازار، طبقه بندی و استاندارد مهارت و ایجاد ارتباط بین آموزش و نیازهای کمی و کیفی بازارکار.
- ۶-۲- حمایت از ایجاد فرصتهای شغلی از طریق توجیه و آموزش در زمینه های مناسب شغلی.
- ۶-۳- توسعه و حمایت از صنایع کوچک، صنایع و مشاغل خانگی، خدمات فنی و توسعه و احیاء صنایع دستی با الویت مناطق روستایی.
- ۶-۴- تأمین مشاغل مولد برای نیروی کار مازاد عشایر در مناطق روستایی و ایجاد زمینه های مناسب جهت استقرار فعالیتهای غیر کشاورزی در محیط روستایی به منظور افزایش درآمد روستاییان و ایجاد فرصتهای شغلی برای آنها.
- ۶-۵- کاهش نیروهای کار خارجی و همچنین فراهم آوردن زمینه های اعزام نیروی کار به خارج از کشور.
- ۶-۶- مطالعه و اعمال حمایتهای قانونی لازم به منظور شناسایی و تقویت زمینه های شغلی که توجیه فنی- اقتصادی ویا فرهنگی داشته باشد.
- ۶-۷- تنظیم قوانین، مقررات آیین نامه هائی که امکان جابجائی نیروی انسانی دستگاههای و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و غیر دولتی را تسهیل و امکان.
- ۷- سیاستهای پرسنلی بخش دولتی**
- ۷-۱- استفاده بیشتر از نیروهای کار متعهد و توانمند غیر ثابت در سیستم اداری .
- ۷-۲- ارجاع آن دسته از فعالیتهای بخش دولتی که موجب کاهش هزینه ها می شود به بخشهای تعاونی و خصوصی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی.
- ۷-۳- برقراری نظام ارزشیابی دقیق و سنجش کارائی در سیستم اداری و کاهش نیروی کار غیر ضرور.
- ۷-۴- اعمال سیستم تشویق و تنبیه به منظور افزایش کارائی.
- ۷-۵- حفظ سطح حقوق و دستمزد پرسنل اداری در سطوح مختلف اداری متناسب با شرایط اقتصادی کشور و کیفیت ارائه خدمات.
- ۷-۶- تلاش در جهت جایگزین کردن سیستم کارمزدی به جای وقت مزدی.
- ۷-۷- بهره گیری کامل از ظرفیتهای و امکانات موجود نیروی انسانی و توزیع آنان در سطوح جغرافیایی.
- ۷-۸- حذف فعالیتهای موازی و ایجاد نظام انگیزش مناسب.
- ۷-۹- اشاعه و ترویج فرهنگ کار در جامعه به منظور افزایش سطح اشتغال و بهره وری نیروی کار.
- ۷-۱۰- اتخاذ روشهای مناسب ارتقاء کیفی نیروی کار متناسب با نیازهای جامعه.
- ۷-۱۱- افزایش سطح آگاهی های کارکنان و مدیران در زمینه تخصصی قوانین و مقررات و بهبود روشهای در مدیریت نیروی انسانی.
- ۷-۱۲- ایجاد محدودیت در اشتغال نیروی کار خارجی از طریق جایگزینی نیروی کار مشابه دارای نرخ بیکاری بالایی هستند.

۷-۱۳- اتخاذ سیاستهای مناسب برای ایجاد واحدهای تولیدی و اشتغال زا در مناطق که دارای نرخ بیکاری بالایی هستند.

۷-۱۴- ایجاد، توسعه و تقویت مراکز آموزشی فنی و حرفه ای و بهره برداری کامل از امکانات برای افراد فاقد مهارت و جویندگان کار غیر ماهر.

۷-۱۵- ایجاد امکان کارآموزیهای و آموزشهای فنی و حرفه ای به وسیله واحدهای تولیدی، سازمانهای دولتی، سازمانها و تشکلهای خصوصی و تعاونی با استفاده از منابع آن واحدها.

۷-۱۶- ایجاد زمینه های آموزش و اشتغال معلولین و جانبازان با توجه به قابلیت‌های و توانائیهای آنان.

۷-۱۷- ایجاد فرصتهای اشتغال بیشتر در بخشهای مولد و بویژه در مناطق محروم.

۷-۱۸- ایجاد هماهنگی بین دستگاههای ذیربط در برنامه ریزی نیروی انسانی.

۸- قیمت گذاری

در مورد کالاهای عمومی و خدمات حرکت به سمت اصلاح قیمت با توجه به شرایط ذیل خواهد بود

۸-۱- جبران هزینه های سرمایه گذاری از طریق محاسبه نرخ استهلاک.

۸-۲- حد اکثر صرفه جوئی در هزینه های جاری و بالا سری شرکت‌های مربوطه.

۸-۳- کاهش میزان استهلاک و بهره برداری بهینه و مطلوب از ظرفیتهای و امکانات موجود در حد نرم‌های قابل قبول بین المللی.

۸-۴- توجه به بهسازی و نوسازی و بهره برداری بهینه از خطوط تولیدی کشور.

۸-۵- شاخص کلی در این مورد برابری قیمت‌ها با هزینه نهائی تولید رعایت جهات فوق خواهد بود.

۸-۶- صرفه جوئی در مصرف کالاها و خدمات عمومی بر مبنای الگوی مصرف.

۸-۷- نرخها بصورت تصاعدی بگونه ای اصلاح شود که از مصرف کنندگان با مصرف بیشتر هزینه های دریافت از اقشار کم درآمد با نرخ پایین حمایت گردد.

۸-۸- قیمت کالاهای عمومی و انحصارات طبیعی در مناطق محروم و روستائی نباید از مناطق شهری بیشتر باشد.

۸-۹- هماهنگی در حمایت از تولید کننده، مصرف کننده و صادرات در قیمت گذاری.

۸-۱۰- شورای اقتصاد مسؤولیت قیمت گذاری هماهنگی و نظارت بر امر قیمت‌ها را بعهد خواهد داشت.

قانون برنامه پنج ساله دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده - هدفهای کلان کیفی و کمی خط مشی های اساسی و سیاست های کلی برنامه پنج ساله دوم به شرط مندرج در متن و جداول پیوست این قانون تصویب میگردد.

به دولت اجازه داده میشود از محل منابع بودجه عمومی پیشبینی شده در جداول شماره ۴ الی ۹ قانون برنامه تا سقف مبالغ زیر را با توجه به درآمدهای قابل تحقق و با رعایت قوانین و مقررات مربوط جهت نیل به هدفهای برنامه اختصاص دهد:

سال ۱۳۷۴ ۳۶۳۹۴ میلیارد ریال

سال ۱۳۷۵ ۴۱۲۹۶ میلیارد ریال

سال ۱۳۷۶ ۴۶۷۳۳ میلیارد ریال

سال ۱۳۷۷ ۵۲۹۳۸ میلیارد ریال

سال ۱۳۷۸ ۶۰۸۲۵ میلیارد ریال

جمع هزینه های بودجه عمومی در دوره برنامه دیوست و سی و هشت هزارویکصد و هشتاد و شش میلیارد .
دولت مکلف است با توجه به تبصره های این قانون، زمینه های لازم را به گونه ای فراهم آورد که اجرای هدفها و خط
مشی ها و طرحهای سرمایه گذاری از محل منابع بودجه عمومی و شرکتهای و مؤسسات انتقالی وابسته به دولت
درسالهای برنامه طبق بودجه مصوب سالیانه عملی گردد.

تبصره ۱- دولت موظف است ۱۳۷۴ لوایح بودجه سالیانه را منطبق با مفاد این قانون و با توجه به موارد زیر حداکثر تا
۵ آذر هر سال به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید:

الف- در صورت تحقق درآمدهای ریالی بیش از ارقام مندرج در جدول شماره ۱ ، دولت سرفصل اعتبارات فصول
عمرانی مندرج در جدول شماره ۵ افزایش داده و در تدوین لوایح بودجه سالانه، منظور نماید.

سازمان برنامه بودجه مکلف است حداکثر ظرف یک ماه پس از ابلاغ قانون بودجه، نسبت به مبادله موافقتنامه های
مربوط و ابلاغ آنها به دستگاههای اجرایی ذیربط اقدام نماید.

ب- دولت در صورت عدم تحقق درآمدهای پیش بینی شده، با رعایت الویتهای برنامه دوم به استثناء اعتبارات فصول
منابع آب و کشاورزی و منابع طبیعی نسبت به کاهش اعتبارات فصول مختلف اقدام می نماید.

ج- در صورت عدم تحقق درآمدهای ارزی و ریالی بیش از ارقام مندرج در جدول شماره ۵ این قانون، دولت موظف
است به صورت ذیل عمل نماید.

۱- پنجاه درصد ۵۰٪ از درآمدهای ارزی و ریالی را بابت باز پرداخت تعهدات و بدهیها اختصاص دهد.

۲- پنجاه درصد ۵۰٪ از بقیه را با توجه به الویتهای مصوب در این قانون جهت هزینه های عمرانی و جاری در لوایح
بودجه سالانه پیش بینی و جهت تصویب، تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید.

د- جابجایی اعتبارات بین فصول با رعایت الویتهای برنامه دوم حداکثر به میزان ده درصد ۱۰٪ مجاز می باشد.

ه- الویتهای تخصیص اعتبار در بندهای الف و ج این تبصره با مبلغ بیست و یک هزار و میلیارد ریال

۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۲۱۰ ریال با طرحهای عمرانی نفت و بعد از آن تا مبلغ یک هزار و شصت ریال

(۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۱۶۰) ریال با طرحهای عمرانی وزارت راه ترابری خواهد بود که شرکت ملی نفت ایران و وزارت

راه ترابری مجاز می باشد در اجرای طرحهایی که موافقتنامه آنها با سازمان برنامه بودجه مبادله می گردد، به

مصرف برسانند.

تبصره ۲-

الف- دولت موظف است در جهت اجرای سیاستهای تمرکز زدایی و افزایش نقش استانها در اجرای برنامه توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، موارد ذیل را در تنظیم لوایح بودجه سالانه به اجرا گذارد:

۱- بودجه استانی، سهم هر استان از درآمدهای ملی و اعتبارات جاری و عمرانی در پیوست جداگانه ای همراه لایحه

بودجه تقدیم شود.

- ۲- اعتبارات جاری استانی به تفکیک دستگاه - برنامه و استان و اعتبارات عمرانی به تفکیک فصل در پیوست مذکور درج گردد.
- ۳- درآمدهای عمومی و اختصاصی ملی درآمدهایی است که به موجب قانون وصول و به خزانه داری کل واریز می شود تا برای اجرای طرحهای ملی و هزینه ای جاری دستگاههای اجرایی محلی و طرحهای عمرانی همان استان به مصرف میرسد.
- ۴- درآمدهای عمومی و اختصاصی استانی درآمدهایی است که موجب قانون وصول و به خزانه داری واریز میشود تا برای اجرای طرحهای عمرانی همان استان به مصرف می رسد.
- ۵- درآمدهای ملی سهم استانها از طرف خزانه داری کل به خزانه معین استانی واریز می شود.
- ۶- اعتبارات جاری استانی پس از مبادله موافقتنامه بین دستگاه اجرایی استانی و سازمان بودجه استان قابل مصرف خواهد بود.
- ۷- سهم هریک از شهرستانها از اعتبارات عمرانی به تفکیک فصل، توسط کمیته برنامه ریزی استانها تعیین خواهد شد. دستگاه اجرایی محلی و سازمان برنامه و بودجه استان، نسبت به مبادله موافقتنامه که پروژه های آنها به تأیید شورای برنامه ریزی شهرستان رسیده و دارای توجیه لازم است، اقدام خواهد نمود (دستگاه اجرایی هر طرح به پیشهاد سازمان برنامه و بودجه استان و تأیید استاندار تعیین خواهد شد).
- ب- دولت موظف است به تدریج تا پایان برنامه دوم عمرانی، کلیه طرحهای که ماهیت استانی دارند را از فهرست طرحهای ملی حذف و در بودجه استانها منظور نماید.
- ج- دولت موظف است ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه درآمدهای جدید هریک از استانها را تقدیم مجلس نماید.
- د- مقررات و روش های مورد نیاز برای اجرای این تبصره در قوانین بودجه سالانه منظور خواهد شد.
- تبصره ۳- وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه مکلفند ترتیبی اتخاذ نماید که بودجه سالانه کلیه شرکتهای دولتی موضوع ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور، بانکها و مؤسسات انتقالی وابسته به دولت و سایر شرکتهای دولتی و مؤسسات انتقالی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام است، در طول برنامه، درلوايح بودجه سالانه دولت درج و به مجلس شورای اسلامی تقدیم شود.
- تبصره ۴- کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی مکلفند در ارائه پیشنهادهای بودجه جاری سالیانه خود به مراجع ذیربط قبلاً نظر سازمان اموراداری و استخدامی کشور را از جهت رعایت الزامات اداری و استخدامی وفق قوانین و مقررات موجود و نیز موارد مندرج در قانون برنامه پیوست آن کسب نمایند. سازمان امور اداری و استخدامی کشور مکلف است موارد عدم رعایت رادر این زمینه به هنگام تهیه بودجه جاری قبلاً به سازمان برنامه و بودجه و سایر مراجع ذیربط اعلام کند و این سازمان و سایر مراجع ذیربط و نیز ذیحسابان و حسابرسان قانونی دستگاههای اجرایی مکلف در کلیه مراحل بررسی و تصویب و اجراء بودجه جاری موارد اعلام شده توسط سازمان اموراداری و استخدامی کشور رادر این زمینه رعایت نمایند. سازمان امور اداری و استخدامی کشور موظف است گزارش عملکرد این تبصره را هر شش ماه یکبار به کمیسیونهای امور اداری و استخدامی و برنامه بودجه مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.
- تبصره ۵-

- الف - مبادله موافقتنامه جهت اجرای طرحهای عمرانی، فقط برای یک بار درطول برنامه انجام می پذیرد.
- ب- مبادله موافقتنامه اجرای طرحهای عمرانی جدید صرفاً پس از طی مراحل ذیل مجاز می باشد:
- انجام مطالعات توجیه فنی و اقتصادی و اجتماعی.
 - انجام مطالعه و طراحی اجرایی.
 - انجام مطالعات مکان یابی طرح به منظور کاهش هزینه ها.
- دستورالعمل اجرایی این با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران می رسد و از ابتدای شروع برنامه دوم نافذ است.
- طرحهای عمرانی صرفاً بخش دفاعی از مفاد این بند مستثنی می باشد.
- تبصره ۶- دولت موظف است در اجرای پروژه های عمرانی که به صورت امانی توسط دستگاههای اجرایی انجام می گردد هزینه استهلاک تجهیزات و ماشین آلات همچنین حقوق کارمندان و کارگردانی که از محل بودجه دستگاه حقوق دریافت می نماید رامحاسبه و از هزینه اجرای پروژه کسر نماید، سازمان برنامه بودجه موظف است در تنظیم و مبادله موافقتنامه های اجرای طرحهای عمرانی موارد فوق راملحوظ نماید.
- تبصره ۷- برای جلب همکاری و مشارکت بیشتر مردم در اجرای طرحهای عمرانی دولتی، هزینه کردن آن قسمت از اعتبارات اینگونه طرحها که از محل وجوه دریافتی بر طبق قانون از مردم تحت عنوان خود یاری حاصل میگردد. از شمول قانون محاسبات و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی است و تابع قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند، خواهد بود.
- دستگاههای اجرایی مکلفند صورت ریز هزینه های انجام شده از محل وجوه دریافتی از مردم تحت عنوان خود یاری در هر سال را حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.
- تبصره ۸- ترکیب شورای پول و اعتبار به ترتیب ذیل اصلاح می گردد.
- ۱- وزیر امور اقتصادی و دارائی.
 - ۲- رئیس سازمان برنامه بودجه.
 - ۳- رئیس کل بانکها مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴ و ۵- دو نفر از وزراء به انتخاب هیأت وزیران.
 - ۶- دادستان کل کشور یا معاون او.
 - ۷- یکی از خبرگان بانکی به انتخاب رئیس جمهور.
 - ۸- رئیس اطاق بازرگانی و صنایع و معادن.
 - ۹- رئیس اطاق تعاون.
- دو نفر از نمایندگان مجلس به انتخاب مجلس شورای اسلامی بعنوان ناظر در جلسات شورا شرکت خواهند کرد.
- آئین نامه اجرایی این تبصره شامل چگونگی دعوت برای تشکیل جلسات شورای پول و اعتبار دستور جلسه و محل تشکیل آن و همچنین نصاب و نحوه انتخاب رئیس در جلسات شورای مذکور، بنا به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۹-

سقف تسهیلات بانکی قابل واگذاری توسط بانک مرکزی و کلیه بانکهای کشور بخش های دولتی، خصوصی و تعاونی نسبت به مانده سال ۱۳۷۳ فقط تا حدی مجاز است که تغییر در خالص بدهی آنها به سیستم بانکی تا پایان برنامه دوم حداکثر معادل چهل و سه هزار میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳۴) ریال افزایش یابد. دولت مکلف است سهم هر یک از بخشهای اقتصادی را در چهارچوب سقف مذکور در لایحه بودجه سنواتی پیشنهاد و پس از تصویب از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید.

پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) از مبلغ مذکور در سالهای برنامه منحصراً بایستی به بخش خصوصی و تعاونیهای مردمی و چهل و پنج درصد (۴۵٪) باقیمانده آن به دولت و دستگاههای وابسته به دولت از قبیل سازمان تعاون روستائی و سازمان تعاون شهر و روستا اختصاص یابد.

- استفاده کلیه وزارت خانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به آنها و شهرداری ها و نهادهای عمومی و شرکتهای وابسته به آنها و شهرداری ها و نهادهای عمومی و شرکتهای تابعه آنها و طرحهای ویژه های ملی و خریدهای دولتی از سهم بخش خصوصی ممنوع می باشد.

تبصره ۱۰-

الف- به منظور کمک به تأمین عدالت اجتماعی، کاهش فقر و محرومیت، ایجاد اشتغال و حمایت از بنگاههای اقتصادی کوچک، دولت مکلف است در جهت اجرای اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی، ایجاد تعادل در سهم بخشهای دولتی، تعاونی و خصوصی در اقتصاد کشور، افزایش سهم فعالیت های اقتصادی بخش تعاونی و همچنین اجرای طرحهای اشتغالزای خود اشتغالی، از طریق پرداخت تسهیلات ارزان قیمت بانکی حمایت های لازم را به عمل آورد.

ب- به منظور هدایت منابع سیستم بانکی به فعالیتهای خاص، به دولت اجازه داده می شود بخشی از سود تسهیلات اعتباری اعطایی را بر اساس اولویتهای هر بخش، از محل منابع بودجه عمومی تأمین و از طریق دستگاه مربوطه به سیستم بانکی پرداخت نماید.

ج- دولت مکلف است تمام منابع سپرده گذاری مردم تحت عنوان حساب قرض الحسنه را پس از کسر ذخائر متقاضیان قرض الحسنه قرار دهد.

شورای پول و اعتبار مکلف است نسبت ذخائر قانونی برای سپرده های پس انداز قرض الحسنه را به میزانی تعیین نماید که مجموع نسبت های ذخائر قانونی و احتیاطی بانکها از محل این نوع سپرده ها از بیست و پنج درصد (۲۵٪) حجم این سپرده ها تجاوز ننماید.

هزینه عملیاتی دریافت سپرده و اعطای تسهیلات قرض الحسنه و جایزه های پرداختی حداکثر تا چهار درصد (۴٪) توسط دریافت کننده تسهیلات قرض الحسنه پرداخت می گردد.

شورای پول و اعتبار موظف است آئین نامه اجرایی اعطای تسهیلات قرض الحسنه را تنظیم و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

تبصره ۱۱- به منظور توسعه روستاهای محروم و ایجاد تعادل های منطقه ای در روستاها، در طول برنامه اقداماتی به شرح زیر معمول می گردد.

الف - مبلغ سه هزار و میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳) ریال برای امور زیر در روستاهای محروم هزینه می شود:

۱- انجام طرح‌های عمرانی در زمینه راه مناسب روستایی و برق رسانی، بهداشت و آبرسانی، فضاهای آموزشی، پستی و مخابراتی و کمک به آماده سازی برای طرح‌های اشتغالزای در روستاهای محروم با الویت اتمام طرح‌های نیمه تمام برنامه اول.

۲- توسعه فعالیتهای تولیدی و اشتغالی در روستاهای از طریق پرداخت ما به التفاوت کارمزد و سود مورد انتظار بانک در امور آب، کشاورزی، صنعت، مسکن، و امور اجتماعی و پیش بینی آنها در بودجه سنواتی.

۳- رعایت الویت در انتخاب و اجرای طرح‌های امور اجتماعی، زیر بنایی و اشتغالزای برای روستاهای محروم.

۴- احداث فضاهای چند منظوره فرهنگی، آموزشی، تربیتی، هنری و ورزشی در مراکز جمعیتی تقاط محروم کشور. ب- دولت موظف است پس از تصویب این قانون، ضریب محرومیت کلیه روستاها را سالانه بر اساس برخورداری از طرح‌های عمرانی موضوع بند (الف) این تبصره معین نموده و بر مبنای اولویتهای هر روستا اعتبار لازم را منظور نماید.

آئین نامه اجرایی این بند ظرف سه ماه از این قانون به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و جهاد سازندگی و سازمان برنامه بودجه و دفتر امور مناطق محروم کشور- ریاست جمهور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ج- دفتر امور مناطق محروم کشور- ریاست جمهور مسؤول نظارت بر کلیه مراحل انجام پروژه های موضوع این تبصره می باشد و موظف است گزارش پیشرفت آنها را هر چهار ماه یکبار به کمیسیونهای ذیربط مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.

تبصره ۱۲- از محل اعتبارات فصل تأمین اجتماعی، معادل چهار هزار و هشتصد و میلیارد (۴۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) ریال برای پرداخت مستقیم کمک های معاش ماهانه به اقشار کم درآمد شامل خانواده ها، زنان کودکان بی سرپرست، خانواده هایی که سرپرست آنها از کار افتاده و سربازان متاهلی که امکان تأمین معاش خود را ندارد و همچنین خانواده های نیازمند زندانیان تخصیص می یابد. این منابع در اختیار دستگاههای ذیربط قرار می گیرد. بیست و پنج درصد (۲۵٪) این اعتبارات صرف خود اشتغالی افراد مشمول این تبصره خواهد شد. ضوابط پرداخت و تعیین افراد واجد شرایط دریافت این کمکهای و سایر مقررات مربوطه بر اساس آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۱۳- به منظور حل مشکلات ایثارگران، دولت مکلف است اقدامات ذیل را در برنامه دوم معمول دارد:

الف- پرداخت مستمری به والدین شاهد با میزان یک صد و هزار (۱۰۰ و ۰۰۰) ریال افزایش می یابد.

ب- کمک به تأمین مسکن خانواده شاهد (همسر و فرزندان فاقد مسکن).

ج- کمک به اشتغال فرزندان شاهد از طریق جذب در دستگاههای دولتی یا اعطاء تسهیلات اعتباری ویژه.

د- تأمین نیازهای درمانی خاص جانبازان و صد درصد (۱۰۰٪) حق سرانه موضوع قانون بیمه خدمات درمانی جانبازانی را که مشمول بیمه خدمات درمانی کارمندان و نیروهای نظامی و انتظامی و تأمین اجتماعی نیستند.

ه- کمک به حل مشکل اشتغال و مسکن جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) به بالا که توان کار دارند، از طریق اعطاء تسهیلات اعتباری ارزان قیمت و تأمین هزینه های آماده سازی زمین های واگذاری به آنها.

و- حمایت و پی گیری مشکلات آزادگان بر طبق قانون و انجام تکالیف معوقه نسبت به آنان در طول برنامه در قبال باقیمانده آزادگان.

تبصره ۱۴-

الف - برای جبران خسارات وارده به مناطق جنگ زده در جریان جنگ تحمیلی و بازسازی آنها، دولت موظف است علاوه بر اعتبارات معمول ملی و استانی، اعتبارات مورد نیاز جهت جبران خسارات مردمی شهری و روستایی اعم از خسارات واحدهای مسکونی و خدماتی، کشاورزی و دامی و صنعتی و اجرای طرحهای امور اجتماعی، زیر بنایی و تولیدی بویژه آب و خاک را با در اولویت قرار دادن ایثارگران بطوری اختصاص می دهد که طی سه سال اول برنامه مسوولیت ویژه ستاد بازسازی مناطق یاد شده خاتمه پذیرد.

ب- دولت موظف است تمهیدات لازم جهت تسریع در صدور مالکیت در این مناطق را فراهم نماید.

تبصره ۱۵-

الف- دولت موظف است به منظور پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده از حوادث غیرمترقبه، در طول برنامه دوم، اعتبارات لازم را در اختیار ستاد حوادث غیر مترقبه کشور قرار دهد این اعتبارات به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان برنامه بودجه و تصویب هیأت وزیران بین استانهای آسیب دیده توزیع می گردد تا توسط ستادهای حوادث استانی به پروژه های زیربط اختصاص داده می شود. بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات فوق جهت مطالعات آسیب پذیر به منظور کاهش اثرات بلایای طبیعی و اجرای پروژه های پیشگیری از حوادث غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، خشکسالی، آتش سوزی، طوفان و پیشروی آب دریا هزینه خواهد شد.

ب- وزارت کشور می تواند از محل منابع قرض الحسنه سیستم بانکی وام و در صورت عدم تکافو، از محل سایر منابع بانکی تسهیلات مورد نیاز به مالکان واحدهای مسکونی، تجاری، صنعتی، معدنی، و کشاورزی خسارت دیده در مناطق فوق الذکر اعطاء نماید. ما به التفاوت سود تسهیلات اعطائی و کارمزد درلوايح بودجه سالیانه منظور خواهد شد. دولت موظف است باز پرداخت تسهیلات اعطائی و کارمزد درلوايح بودجه سالیانه منظور خواهد شد. دولت موظف است باز پرداخت تسهیلات اعطائی توسط سیستم بانکی را که در این بند پیش بینی شده است، تضمین نماید.

تبصره ۱۶-

الف- سیاست پرداخت سوبسید به کالاهای اساسی و دارو و شیرخشک در برنامه دوم ادامه خواهد یافت. دولت موظف است طی این برنامه، سوبسیدها دارو، شیر خشک و کالاهای اساسی شامل گندم، برنج، روغن نباتی، قند و شکر، و پنیر را بر مبنای اعتبار ارزی مصوب در سال ۱۳۷۲ پرداخت نماید.

ب - به منظور صرفه جودئی در مصرف فرآورده های نفتی و تأمین عدالت اجتماعی، طی این برنامه، قیمت فرآورده های نفتی افزایش یافته و آثار ناشی از آن به نحوه مقتضی جبران می گردد.

ج - اعمال نرخ تصاعدی بر تعرفه های مصرف آب، برق و گاز بنحوی خواهد بود که ضمن افزایش قیمت میانگین، نرخ مربوط به مشترکین کم مصرف ثابت بماند.

تبصره ۱۷- دولت موظف است سوبسید پرداختی به کالاهای اساسی را با حفظ کاپن و مقدار ارز سال ۱۳۷۲ در طول برنامه بصورت ارزی و ریالی در بودجه سالانه منظور نماید.

تبصره ۱۸-

دولت موظف است در طول این برنامه مابه التفاوت هزینه درمان بیمه شوندگان را پس از کسر سرانه سهم بیمه شده و فرانشیز پرداختی توسط آنها، به عنوان سرانه دولت، مطابق مقررات قانون بیمه همگانی در طول برنامه، همه ساله در اختیار سازمانهای ذیربط قرار دهد.

تبصره ۱۹-

الف -

۱- قیمت فروش هر لیتر از چهار فرآورده اصلی نفتی شامل بنزین، نفت سفید، نفت وگازونفت کوره، در سال ۱۳۷۴ به ترتیب معادل صد (۱۰۰٪) بیست (۲۰٪) بیست (۲۰٪) و ده (۱۰) ریال تعیین می شود. به دولت اجازه داده می شود به منظور اعمال سیاست صرفه جویی در مصرف انرژی، از سال ۱۳۷۵ قیمت فرآورده های نفتی را متناسباً به طریقی افزایش دهد که مجموع عوارض دریافتی تا پایان برنامه، حداکثر به یازده هزار میلیارد (۱۱۰۰۰ و ۱۰۰۰ و ۱۰۰۰ و ۱۰۰۰) ریال بالغ گردد و همچنین نحوه جبران آنرا نیز در لوائح بودجه سنواتی منظور نماید.

۲- دولت موظف است در طول برنامه دوم، سیاستهای خود را به نحوی تنظیم نماید که رشد مصرف فرآورده های در هر سال از سه سال از سه درصد (۳٪) تجاوز نمی کند.

ب- متوسط قیمت فروش هر متر مکعب گاز طبیعی طی سالهای برنامه دوم، بر مبنای سال ۱۳۷۳ بطور سالانه بیست درصد (۲۰٪) نسبت به سال ما قبل افزایش می یابد.

ج- به وزارت نیرو اجازه داده می شود:

۱- متوسط قیمت فروش هر کیلو وات ساعت برقی طی سالهای ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ را سالانه نسبت به سال ما قبل بطور متوسط بیست درصد (۲۰٪) افزایش دهد.

حق انشعابات و قیمت فروش هر کیلووات ساعت برق مصرفی در امور کشاورزی (اعم از زراعی- باغی - دامی -

شیلاتی و منابع طبیعی) در طول برنامه دوم برابر قیمت های سال ۱۳۷۲ می باشد.

۲- در مورد فروش آب شرب (خانگی) تعرفه تصاعدی بشرح زیر اعمال نماید.

- مصارف ماهانه تا ۵ متر مکعب، رایگان.

- مصارف ماهانه تا ۵/۲۲ متر مکعب، بر مبنای سال ۱۳۷۳ .

- مصارف ماهانه تا ۴۵ متر مکعب، بیست و پنج درصد (۲۵٪) افزایش نسبت به قیمت سال قبل بر مبنای سال ۱۳۷۳ .

- مصارف ماهانه تا ۴۵ متر مکعب، سالانه سی درصد (۳۰٪) افزایش نسبت به قیمت سال قبل بر مبنای سال ۱۳۷۳ .

۳- تعرفه آب مصرفی شهری بخش صنعت را سالانه به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) نسبت به سال ما قبل با مبنای سال ۱۳۷۳ (متر مکعب ۲ ریال) افزایش دهد.

۴- برای ساعات و زمانهای غیر پیک، ترجیحی مناسب پیش بینی نماید.

د- طی سالهای برنامه، قیمت ارائه خدمات پستی و مخابراتی به تدریج به نحوی تعیین میگردد که امکان سرمایه گذاریهای پیش بینی شده به منظور پاسخگویی به نیازهای خدمات ارتباطی کشور، از محل منابع داخلی شرکتهای پست و مخابرات فراهم آید.

- تعیین قیمت ها و میزان سرمایه گذاریهای شرکتهای مذکور با تصویب شورای اقتصاد انجام خواهد شد. در تعیین قیمت ارائه این خدمات ، نشریات (روزنامه، کتاب و مجله) از تعرفه ترجیحی برخوردار خواهد شد.
- ه- مبالغ وصولی از طریق افزایش تعرفه مذکور در بندهای فوق، جنبه عوارض داشته و باید عیناً به خزانه واریز شود. به دولت اجازه داده می شود مبالغ وصولی در هر مورد را، برای اجرای طرحهای عمرانی، براساس بودجه های مصوب سالانه و مبادله موافقتنامه شرح عملیات، در اختیار دستگاههای اجرایی ذیربط قرار دهد.
- و- دولت موظف است به منظور اعمال صرفه جوئی و منطقی کردن مصرف انرژی و حفاظت از محیط زیست اقدامات زیر را به انجام برساند:
- ۱- تعیین مشخص فنی و معیارهای درمورد سیستم ها و تجهیزات انرژی بر، به ترتیبی که کلیه تولید کنندگان و وارد کنندگان چنین تجهیزاتی، ملزم به رعایت این مشخصات و معیارها باشند. کمیته ای متشکل از نمایندگان وزارت نیرو، وزارت نفت و مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و وزارتخانه صنعتی ذیربط، مسؤولیت تهیه این مشخصات فنی و پیشنهاد آیین نامه های اجرایی آن به دولت را، به عهده خواهد داشت.
 - ۲- تعیین و اعمال تعرفه های بازرگانی (برای وادات) و عوارض (برای تولیدات داخلی) به نحوی که در صورت عدم رعایت مشخصات فنی و معیارهای تعیین شده از طرف دولت، تولید کنندگان و واردکنندگان این تجهیزات مشمول پرداخت اینگونه عوارض و تعرفه ها گردند.
 - ۳- تنظیم ساعات کار اصناف توسط وزارت بازرگانی به منظور کاهش مصرف انرژی آنها در ساعات اوج مصرف برق و انرژی و برقراری انضباط اجتماعی.
 - ۴- تنظیم برنامه فصلی کار کارخانجات و صنایع توسط وزارتخانه های مربوط به نحوی که مصرف برق انرژی در ماههای دارای حداکثر مصرف کاهش یابد.
 - ۵- تدوین و اجرای ضوابط لازم به منظور اعطای تسهیلات مالی بانرخیهای ترجیحی به صنایع و مؤسسات، برای اجرای عملیات مربوط به اصلاح ساختار مصرف انرژی.
 - ۶- تخصیص ۲٪ درصد درآمد حاصل از فروش حاملهای انرژی در طول برنامه جهت انجام تحقیقات لازم در زمینه صرفه جوئی و مدیریت بر مصرف انرژی توسط وزارتخانه های مربوطه.
 - ۷- تهیه تنظیم مقررات و ضوابط مربوط به رعایت استانداردهای مصرف انرژی در ساختمانها به منظور پرهیز از اتلاف انرژی و تنظیم و اجرای روشهای تشویقی در این مورد توسط کمیته ای متشکل از نمایندگان وزارتخانه های مسکن و شهرسازی کشور، نفت و نیرو.
 - ۸- اختصاص بخشی از مطالب کتب درسی مدارس و دانشگاهها به موضوع اهمیت آب و انواع انرژی و ضرورت مدیریت بر مصرف آن و آموزش عمومی جامعه از طریق صدا و سیما و مطبوعات در این زمینه به منظور اشاعه فرهنگ صرفه جوئی و پرهیز از اتلاف و اسراف منابع.
 - ۹- تهیه ضوابط مربوط به تشکیل واحد مدیریت انرژی در صنایع مؤسسات که توان مصرفی آنها بیش از مگاوات برق و یا مصرف سالانه انرژی آنها بیش از معادل ۵۰۰۰ متر مکعب نفت باشد و آموزش کارشناسان این واحد توسط وزارتتین نفت و نیرو.

ز- تعرفه های آب و برق مصرفی مراکز آموزشی و پرورشی اعم از دولتی و غیر دولتی و بخش فرهنگ از جمله صدا و سیما کتابخانه ها و موزه ها بر مبنای سال ۱۳۷۳ بوده در طول برنامه دوم افزایش نخواهد یافت.

ح- وزارتخانه های نیرو، پست و تلگراف و تلفن و نفت موظفند از ابتدای سال ۱۳۷۴ فیشهای برق و آب و تلفن و گاز مشترکین خود را به نحوی طراحی نمایند که مشترکین به سهولت بتوانند برای میزان مصرف خود مبالغ قابل پرداخت در قیسه‌ها را محاسبه نمایند.

ط- به منظور اجرای سیاستهای صرفه جویی و هدایت مصرف کنندگان آب کشاورزی به سوی بهره برداری مطلوب، معقول و کارا از منابع آب کشور، وزارت نیرو موظف است با اتخاذ تدابیر اجرایی و اقتصادی لازم، نسبت به تحویل آب در شبکه های آبیاری و چاههای عمیق و نیمه عمیق بر اساس الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی برای اینگونه مصرف کنندگان، به صورت حجمی اقدام نماید.

آیین نامه اجرایی این تبصره متضمن تعیین میزان مصرف معقول برای هر محصول در هر یک از مناطق کشور، توسط وزارتخانه های نیرو و کشاورزی و جهاد سازندگی و سازمان برنامه و بودجه تهیه شده و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ی- دولت موظف است در طول سالهای برنامه دوم، در تنظیم بودجه های سالانه کشور به گونه ای عمل نماید که رشد اعتبارات بخش آب کمتر از رشد متوسط اعتبارات کل عمرانی سایر بخشها نباشد.

ک- به منظور تسریع و تسهیل در اجرای طرحهای زیر بنائیتولید و انتقال نیرو اجازه داده می شود تمام سود ویژه مربوط به عملکرد در بودجه های سنواتی شرکت های برق منطقه ای و توانیر و سازمان برق ایران و سازمان آب و برق خوزستان با تصویب مجمع عمومی شرکت های یاد شده جهت انجام هزینه های سرمایه ای طرحهای شرکت های مذکور اختصاص یابد.

ل- تعرفه های مذکور در بندهای فوق الذکر تنها وجوهی است که از مصرف کنندگان و مشترکین کالاها یا خدمات ارائه شده اخذ میگردد.

اخذ هر گونه وجوه دیگری به صورت ثابت یا متغییر تحت هر عنوان ممنوع است.

از مشترکین آب و فاضلاب، برق و گاز و تلفن، هنگام پذیرش اشتراک وجوهی برای یکبار تحت عنوان حق انشعابات و هزینه نصب اخذ می گردد. میزان حق انشعابات و هزینه نصب بر اساس تحت نرخهای قانونی شهریور ماه سال ۱۳۷۳ می باشد و اجازه داده میشود جز در مورد حق امتیاز و هزینه نصب تلفن که افزایش خواهد یافت، ده درصد (۱۰٪) در هر سال طی برنامه دوم در صورت تصویب شورای اقتصاد افزایش یابد.

اخذ هر گونه وجهی به غیر از وجوه مذکور جهت برقراری اشتراک و ارائه خدمات برای مشترک شدن، تحت هر عنوانی ممنوع میباشد.

وزارتخانه ها نیرو، نفت، پست و تلگراف و تلفن موظفند انشعاب آب، برق، تلفن (یک خط) گاز و واحدهای آموزشی تابعه وزارت آموزش و پرورش را در طول برنامه دوم بدون دریافت هزینه انشعابات و حق امتیاز برقرار نمایند.

م- به منظور تشویق مردم برای وصل انشعابات فاضلاب اماکن مسکونی، در طول برنامه پنجساله دوم، سالیانه مبلغی بعنوان تسهیلات بانکی با حداقل کارمزد، از طریق بانکها تخصیص می یابد تا با معرفی شرکت های آب و فاضلاب استانها به متقاضیان پرداخت گردد.

شرکتهای آب وفاضلاب اصل وام راتضمین می نماید وهرسال ما به التفاوت کارمزد بانکی درقانون بودجه پیش بینی می گردد.

ن- دولت موظف است حداکثر تا پایان برنامه دوم توسعه ازمحل موضوع این تبصره وسایر اعتبارات عمرانی دستگاههای ذیربط با رعایت الویت، روستاهای استانهای گرمسیری رابرق رسانی وشهرهای سردسیر وروستاهای تا شعاع پنج کیلومتری خط انتقال را گازرسانی نماید.

تبصره ۲۰- به منظور جبران ضرر وزیان شهرهای واقع درمناطقیکه قیمت تمام شده آب شرب آنها ازدو برابر قیمت متوسط کشور بیشتر باشد اجازه داده می شود باتشخیص وزارت نیرو، سالیانه حداکثر ده درصد (۱۰٪) درآمدهای آب بهای شهرهای بیش ازسیصد هزارنفر جمعیت که درگذشته سرمایه گذاری طرحهای آب شرب توسط دولت درآنها انجام شده است را وصول وبه حساب جداگانه نزد وزارت نیرو واریز نماید تا به مصرف جبران ضرر وزیان شهرهای مذکور برسد.

گزارش عملکرد این تبصره سالیانه به کمیسیونهای ذیربط مجلس شورای اسلامی ارائه گردد.

تبصره ۲۱- به منظور ایجاد شرایط لازم جهت:

۱- شفاف کردن سوبسیدهای حقوق گمرکی وسود بازرگانی.

۲- ساماندهی قیمت گذاری برای بوجود آوردن امکان نظارت وکنترل

۳- ارتقاء توان رقابتی تولیدات داخلی درمقابل واردات، موارد زیر اعمال خواهد شد:

الف - کلیه تخفیفها، ترجیحات، معافیتهای حقوق گمرکی وسود بازرگانی وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلابی وشرکتهای که مشمول قانون به آنها مستلزم ذکر نام است ازجمله: سازمان صدا وسیمای جمهوری اسلامی ایران شرکت ملی نفت ایران وشرکتهای تابعه و وابسته به آن، شرکت ملی گاز ایران شرکت ملی پتروشیمی ایران وشرکتهای تابعه، و وابسته به آنها، شرکتهای آب وفاضلاب ومراکز تهیه وتوزیع کالا جز درمورد معافیتهای برقرار شده بر اساس کنوانسیونهای بین المللی و ترجیحات و معافیتهای مقرر در موافقت نامه دوجانبه و چند جانبه بین المللی تجاری لغو می گردد.

دولت مجاز است اعتبارات لازم برای تأمین تمام و یا قسمتی از هزینه های ناشی از لغو معافیتهای حقوق گمرکی و سود بازرگانی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی وشرکتهای دولتی موضوع این تبصره را درارتباط با آن قسمت از وارداتی که ازمحل بودجه عمومی دولت انجام می شود به صورت جمعی- خرجی درلوايح بودجه سالانه منظور نماید.

ب- نرخهای تعرفه ای حقوق گمرکی توسط مجلس شورای اسلامی وسود بازرگانی توسط دولت ودرجهت حمایت ازتولیدات داخلی به منظور رسیدن به خود کفایی، رشد اقتصادی و ایجاد زمینه برای توسعه صادرات درهر زمینه تنظیم خواهد شد.

ادامه این حمایت ها مشروط به این خواهد بود که قسمتی از سود حاصل درهر رشته تولیدی، براساس برنامه های دستگاههای مربوط در جهت تحقق برنامه های سرمایه گذاری جدید، انتقال وبهبود تکنولوژی ومدرن کردن فرایند های تولیدی همان واحدها هزینه شود.

به منظور حمایت منطقی از تولیدات داخلی کشاورزی و دامی نرخهای تعرفه و سود بازرگانی به نحوی تعیین می شود که قیمت تمام شده محصولات وارداتی از قیمت تضمینی محصولات مشابه داخلی کمتر نباشد در مورد محصولات کشاورزی که دولت برای آنها قیمت تضمینی اعلام ننماید نیز به نحوی عمل می شود که تولیدکنندگان داخلی محصولات، از واردات آسیب نبینند.

ج - قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی، سود بازرگانی و مالیات انواع خودرو و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آنها مصوب ۲/۱۰/۱۳۷۱ مجلس شورای اسلامی به قوت خود باقی است. آیین نامه های اجرایی این تبصره توسط وزارتخانه ها بازرگانی و امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲۲-

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است طی دوره برنامه دوم، از محل دریافتی ارزی حداکثر تا مبلغ هفتاد و دومیلیارد ششصد و پنجاه هشت میلیون (۷۲ و ۶۸۵ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار چارچوب ارقام مندرج در جدول شماره ۵ پیوست این قانون پرداخت یا ایجاد تعهد نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ذخیره ارزی سالانه را مطابق ارقام جدول مزبور منظور نماید. ب- ایجاد بدهی ها و تعهدات خارجی جدید از جمله ضمانت های با ی بک و فایناس و مانند آن صرفاً در چارچوب اجرای این تبصره مجاز می باشد و زمان بیدی باز پرداخت آنها باید به گونه ای تنظیم گردد که پرداختهای ناشی از این بدهی ها در هر سال، پس از سال پایانی برنامه، از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه دوم تجاوز ننماید.

ج- دولت موظف است در چارچوب خط مشی های این قانون، برنامه زمانبندی باز پرداخت تعهدات را به گونه ای تنظیم نماید که منجر به کاهش حداقل پنج درصد (۵٪) آنها در هر سال گردد و در هر صورت ارزش حال کل بدهی ها و تعهدات کشور اعم از کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در سال آخر برنامه نباید از بیست و پنج میلیارد (۲۵ و ۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار تجاوز نماید.

د- کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی و کلمه سازمانها و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها و مؤسسات و شرکتهای که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مانند شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران سازمان صنایع ملی ایران، شرکت مخابرات ایران شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی موضوع تبصره ذیل ماده قانون محاسبات عمومی (شامل بنیاد ۱۴ خرداد، بنیاد مسکن، کمیته امداد امام، هلال احمر، سازمان تأمین اجتماعی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و مؤسسات و شرکتهای تابعه آنها) مشمول این تبصره می باشد.

ه- در چارچوب خط مشی های و ضوابط این قانون سرمایه گذاری خارجی می توانند با مشارکت طرف ایرانی اقدام به سرمایه گذاری در بخشهای اقتصادی نمایند. دولت موظف است لوایح مربوط به سرمایه گذاری خارجی و ضوابط آن در ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون تنظیم و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

و- به دولت اجازه داده می شود جهت اجرای طرحهای زیر بنایی و توسعه ای، همچنین افزایش ظرفیت تولیدی صادراتی کشور در محدوده طرحهای مصوب و ضوابط مندرج در این قانون، نسبت به اخذ یا تضمین تسهیلات مالی

بلاعوض یا اعتباری از مؤسسات مالی خارجی و بین المللی اقدام و همچنین معادلات بیع متقابل فیما بین طرفهای ذیربط را در سیستم بانکی کشور تسهیل نماید.

شرکتهای دولتی یا خصوصی عاملیت بیع متقابل را عهده دار می باشند. در چارچوب قراردادهای بیع متقابل می بایستی ارزش مواد اولیه، کالاهای واسطه ای ماشین آلات و خدمات مورد نیاز وارده از طریق صادرات کالاهای ساخته شده مذکور در هر قرار داد تسویه گردد.

شرکتهای بیمه و بانکهای عامل موظف اند عنداللزوم جهت تحقیق اینگونه معادلات، در مقابل اخذ وثائق کافی (شامل دارائیهای شرکت، کالاهای وارده، کالاهای ساخته شده، سهام شرکتهای مذکور و سایر دارائیهایی که توسط شرکت ارائه می گردد) نسبت به صدور ضمانتنامه های لازم به نفع طرف خارجی در مقابل اخذ تضمین کافی خارجی جهت صدور کالاهای ساخته شده، اقدام نماید.

در صورت عدم پرداخت معادل ریالی اقساط سررسیده ارزی ایجاد شده توسط شرکتهای دولتی و وابسته به دولت، شهرداریهای و سایر دستگاههای دولتی که سیستم بانکی کشور تعهدات ارزی آنها را تضمین نموده است، به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود معادل مبلغ ریالی اقساط سررسیده شده را مستقیماً از حسابهای بانکی آنها برداشت نماید.

ز - وزیر امور اقتصادی و دارایی موظف است گزارش عملکرد این تبصره وضعیت درآمدهای و هزینه های تعهدات ارزی کشور را در هر چهار بار یک بار به کمیسیونهای ذیربط در مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ح- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است پرداختیهای ارزی به دستگاههای مشمول این تبصره که از بودجه عمومی دولت استفاده می نماید را منحصراً در مقابل دریافت اسناد و مدارک مثبت حاکم از خرید خدمت یا کالا پرداخت یا تعهد نماید در موادی که ماهیت هزینه اجازه ارائه اسناد قبل از ایجاد تعهد و یا پرداخت را نمی دهد، دستگاه ذیربط مکلف است حد اکثر ظرف سه ماه از تاریخ پرداخت و یا تعهد، اسناد و مدارک مورد نیاز را به بانک تسلیم نماید. ط- کلیه دستگاههای مشمول این تبصره مکلفند هرگونه معادله و قرارداد خارجی خود را که دارای ارزش بیش از یک میلیون (۱۰۰۰ و ۱۰۰۰) دلار باشد، صرفاً از طریق مناقصه محدود و یا بین المللی (با درج آگاهی مناقصه در روزنامه کثیرالانتشار داخلی و خارجی) معتقد نماید.

موارد استثناء باید به تصویب شورای اقتصاد برسد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به ایجاد تعهد یا پرداخت معادلات و قراردادهایی است که مدارک لازم دال بر رعایت مفاد این بند از سوی دستگاههای اجرایی ارائه شود.

ی- دولت موظف است به منظور گسترش تولیدات داخلی و بی نیاز شدن از خارج در مصارف عمده، با اعمال حیات لازم جهت افزایش سالانه تولیدات، در خریدهای داخلی به طریقی عمل نماید که سر جمع ارز تخصیصی برای تأمین کالاهای اساسی، دارو و سایر موارد ضروری در سال آخر برنامه نسبت به سال اول کاهش یابد.

ک - دولت موظف است اعتبار ارزی و ریالی خرید گندم را به نحوی تأمین نماید که امکان ذخیره سازی برای مدت سه ماه در طول هر سال فراهم گردد.

- ل - کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات، شرکتهای و نهادهای موضوع بند « ب » این تبصره و همچنین کلیه واردکنندگان، مشاورین و پیمانکارانی که از منابع بودجه عمومی دولت استفاده می نمایند، موظفند خرید کالاهای خدمات مورد نیاز را با اعلام شرایط و به صورت مناقصه در داخل کشور و در حد امکان با پرداخت ریال انجام دهند.
- خرید کالا و خدمات از خارج توسط دستگاههای مزبور مادامی که امکان تأمین از داخل (تولیدی یا وارداتی) وجود داشته باشد ممنوع است. موارد استثناء بایستی به تصویب هیأت وزیران برسد.
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است معادل ارز مورد نیاز برای خریدهایی که برحسب ضرورت از خارج انجام میشود را به نرخ شناور محاسبه نماید و در اختیار دستگاه ذیربط قرار دهد.
- م - به دستگاههای اجرایی ذربط اجازه داده می شود در چهار چوب اعتبارات این قانون و با رعایت بند ج و دیگر ضوابط این تبصره، با سقف شش میلیارد و پانصد میلیون (۶۰۰۰ و ۵۰۰ و ۰۰۰) دلار با استفاده از روشهای بیع متقابل، طرحهای اجرایی مندرج در جدول شماره ۱۳ و تا سقف سه میلیارد و پانصد میلیون (۳۰۰ و ۵۰۰ و ۰۰۰) دلار از طریق تعهدات فایناس، طرحهای اجرایی مندرج در جدول شماره ۱۴ را با رعایت شرایط ذیل اجرا نماید.
- ۱- دولت موظف است در اجرای طرحهای عمرانی از جمله طرحهای موضوع این تبصره توسط وزارتخانه های نفت، راه ترابری، معادن و فلزات، صنایع جهاد سازندگی، نیرو و غیره، به هنگام عقد قرارداد با شرکتهای و پیمانکاران خارجی به نحوی اقدام نماید که شرکتهای خارجی ملزم به انتقال دانش فنی و آموزش نیروی انسانی با شنید و در رابطه با خرید ماشین آلات و تجهیزات، حداکثر استفاده از توان داخلی کشور در زمینه های طراحی و مهندسی و اجراء و ساخت و نصب تجهیزات و ماشین آلات از طریق مشارکت با شرکتهای ایرانی و یا واگذاری کار به آنها را مورد توجه قرار دهند. شورای اقتصاد موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، سهمیه ساخت تجهیزات و تولید کالا و اجرای طرحها توسط شرکتهای و پیمانکاران داخلی را مشخص و به سازمان برنامه بودجه جهت درج در موافقتنامه طرحها و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جهت رعایت موضوع درگشایش اعتبار ابلاغ نماید.
- ۲- زمان باز پرداخت باید توجه به شرایط مندرج در بندهای « ب » و « ج » این تبصره باشد.
- بازپرداخت هزینه های سرمایه گذاری طرحهای تولیدی وزارتخانه های نفت و معادن و فلزات و صنایع از محل درآمدهای حاصل از صادرات کالاهای تولیدی آنها صورت خواهد گرفت.
- در قراردادهای مربوط به بیع صدور کالاهای تولیدی مطابق قرارداد توسط شرکتهای خارجی ذیربط تضمین و تعهد شده باشد.
- ۴- طرحهای تولیدی در جهت تأمین مواد واسطه ای برای کالاهای استراتژیک و سرمایه ای مورد نیاز کشور و یا در جهت تأمین نیاز مواد واسطه ای برای تولید کالاهای دارای مزیت نسبی با شد.
- ۵- کلیه دستگاههای اجرایی منجمله شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی موظفند قبل از عقد قرارداد در مورد طرحهای که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می نمایند و طرحهای موضوع این تبصره با ارائه توجیهات فنی و اقتصادی موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی را جلب و با سازمان برنامه بودجه موافقتنامه مبادله نمایند.

۶- ادامه اجرای طرحهای توسعه نیشکر و صنایع جنبی آن (موضوع بند تبصره ۲۹ قانون برنامه اول و اصلاحیه های بعدی آن) مشروط به مشارکت مردم در امور کشاورزی و کارخانجات نیشکر و زمین مورد نیاز تا حد امکان، مجاز می باشد.

۷- وزارتخانه های جهاد سازندگی، کشاورزی و صنایع در مورد صنایع تبدیلی و تکمیلی، کشاورزی و دامی بصورتی که نود درصد (۹۰٪) آنها بعهده بخشهای خصوصی و تعاونی باشد، می توانند از تسهیلات و اعتبارات بند « ن » این تبصره استفاده نمایند.

ن- وزارت نفت و کلیه شرکتها، سازمان های تابعه آن و همچنین کلیه شرکتها و مؤسسات موضوع مواد ۴ و ۵ قانون محاسبات عمومی و همچنین کلیه وارد کنندگان و صادرکنندگان که از منابع عمومی استفاده می نماید و دستگاههای اجرایی مشمول این تبصره مکلفند .

کلیه عملیات و معادلات ارزی ناشی از صادرات و واردات کالاها و خدمات از جمله دریافتی های پرداختیهای خود را منحصرأ از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا بانکهای مجاز با تشخیص جمهوری اسلامی ایران انجام دهند.

موارد استثناء با تأیید مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد شد.

ش- بازپرداخت تعهدات، ایجاد تعهدات جدید در سقف بندرت این تبصره و یا تمدید تعهدات گذشته در چهار چوب قوانین بودجه سالانه انجام خواهد شد.

تنظیم جریان ریالی بازپرداخت تعهدات خارجی تنها از طریق قانون بودجه سالانه انجام خواهد گرفت و استفاده از روشهای دیگر از جمله ایجاد حساب ذخیره تعهدات برای امر ممنوع است.

تبصره ۲۳- کمیسیونی متشکل از وزراء امور اقتصادی و دارایی و اطلاعات و رئیس سازمان برنامه بودجه و یا معاون آنان و دونفر از اعضای کمیسیونهای برنامه بودجه و یا معاون آنان و دونفر از اعضای کمیسیونهای برنامه و بودجه و شورای ها و امور داخلی کشور تشکیل و ضمن نظارت، نظر خود را نسبت به قراردادهای و پیمانهای خارجی به ریاست جمهوری یا وزیر مربوطه اعلام می دارد.

تبصره ۲۴- به دولت اجازه داده می شود به منظور تنظیم و توسعه روابط تجاری با کشورهای مورد نظر و فراهم آوردن زمینه رشد صادرات کالاهای تولیدی کشور به کشورهای مذکور، سود بازرگانی کالاهای وارداتی از آن کشورها را در مقابل کسب امتیاز در رابطه با کالاهای صادراتی کشور به میزان متناسب تقلیل دهد. همچنین به دولت اجازه داده می شود در رابطه با کشورهای که تضییقاتی برای صادرات جمهوری اسلامی ایران ایجاد کنند، نسبت به برقراری سود بازرگانی اضافی اقدام نماید.

در مواردی که فروشندگان خارجی کالایی را با قیمتی غیر واقعی که بطور فاحشی کمتر از قیمت واقعی آن است (دامپینگ) عرضه می کنند، دولت موظف است پس از دریافت اعتراضات تولید کنندگان داخلی، این قبیل کالاها از کشورهای مورد نظر قیمت پایه تعیین و به گمرک ابلاغ نماید . گمرک موظف است مبالغ دریافتی خود را بر اساس قیمت پایه محاسبه آنرا به اضافه تفاوت قیمت مندرج در اسناد خرید و قیمت پایه از وارد کنندگان وصول نماید.

تبصره ۲۵-

الف - ۱- به منظور تنظیم خط مشی های صادرات کشور و تعیین کمکهای و تسهیلات قابل ارائه به بخش صادرات و رفع مشکلات و موانع آن اجرای سیاستهای مصوب برنامه دوم شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی به ریاست رئیس جمهور یامعاون اول وی و عضویت وزرای بازرگانی، صنعتی، امور اقتصادی و دارائی، کشاورزی، جهاد سازندگی و رؤسای کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مرکز توسعه صادرات ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران و رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تشکیل می شود.

دبیرخانه شورای مزبور دروزارت بازرگانی مستقر بوده وپیشنهادهای این شورا پس از تصویب هیأت وزیران درحدود قوانین مربوط درارتباط با ایجاد تسهیلات صادراتی برای کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی و غیر دولتی و همچنین خصوصی اعم از حقوق و حقیقی لازم الاجراء خواهد بود. کمیته توسعه صادرات استان به ریاست استاندار و عضویت مدیران کل بازرگانی، گمرک، سازمان، برنامه بودجه و ادارات کل ذیربط حسب مورد و مدیرعامل بانک استان تشکیل می گردد.

دبیرخانه شورای عالی صادرات درمرکز توسعه صادرات ایران و دبیرخانه کمیته استان دراداره کل بازرگانی استان خواهد بود.

آیین نامه اجرایی این بند توسط وزارت بازرگانی تهیه و پس از تأیید شورای مزبور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۲- وزارتخانه های صنعتی، بازرگانی، کشاورزی و جهاد سازندگی مکلفند درابتدای هر سال فهرست کالاهای صنعتی و محصولات کشاورزی و دامی را که به تشخیص آنها صدورشان به خارج ازکشور مجاز بوده و ازمزیت نسبی برخوردار می باشد و حمایت از آنها باید درالویت قرار گیرد جهت طرح درشورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی و اتخاذ سیاستهای حمایتی لازم به دبیرخانه این شورا ارسال دارند.

۳- به منظور حفظ حقوق و حمایت صادرکنندگان درمقابل خطرات خاص ناشی ازعوامل که معمولاً شرکتهای بیمه تجاری آنها را بیمه تجاری آنها را بیمه نمی نماید به دولت اجازه داده می شود صندوق ضمانت صادرات را ازمرکز توسعه صادرات ایران منتزع و به صورت یک شرکت دولتی با شخصیت حقوقی مستقل و وابسته به وزارت بازرگانی تشکیل و بر طبق اساسنامه ای که به پیشنهاد وزارت مذکور به تصویب هیأت خواهد رسید، اداره نماید.

ب- به منظور ایجاد تسهیل و توسعه درفعالیتهای صادراتی و ثبات درسیاستهای اجرائی مربوطه و جلوگیری از عدم هماهنگی:

۱- کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و همچنین اشخاص حقوقی و حقیقی ایرانی مکلفند قبل از برپایی هر نوع نمایشگاه تجاری، صنعتی بین المللی در داخل و خارج از کشور و یا شرکت در نمایشگاههای بین المللی درداخل و خارج از کشور یا شرکت درنمایشگاههای بین المللی برنامه های خود را با مرکزمزبور برسانند.

۲- دولت مکلف است حدود میزان فعالیت هریک ازبخشهای دولتی، وخصوصی رادرجهت تشویق صادراتی غیر نفتی درانطباق با اهداف و خط مشی های مصوب این قانون تعیین نموده و لوایح مورد نیاز را به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

۳- در جهت استفاده از مکانیسم واردات در مقابل صادرات جهت دستیابی به بازارهای جدید، اجازه داده می شود که واحدهای تولیدی و بازرگانی نسبت به عقد قرار داد تجارت متقابل برای آن دسته از کالاهائی که ورود آنها طبق قوانین و مقررات مجاز شناخته شده است اقدام نمایند.

۴- دولت مکلف است در حدود اعتبارات مصوب در قوانین بودجه سالانه با اختصاص اعتبارات لازم نسبت به تجهیز گمرکیهای کشور و ایجاد انبارهای فنی و سردخانه و همچنین حذف مراحل اداری غیر ضروری صدور کالا به منظور ارسال سریع محمولات به بازارهای مصرف، اقدام نماید.

ج- به منظور قابل رقابت نمودن قیمت کالاهای صادراتی کشور در بازارهای جهانی:

۱- شرکتهای حمل و نقل دولتی مکلفند جابجائی و حمل کالاهای مذکور به خارج از کشور را درالویت قرار داده و تسهیلات و تخفیفات لازم را بر طبق آیین نامه های که بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه ای بازرگانی و راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید برای حمل و نقل کالاهای مزبور قائل شوند.

۲- حقوق گمرکی و سود بازرگانی اخذ شده از مواد اولیه، قطعات و لوازم وارداتی بکاررفته در ساخت و بسته بندی کالاهای صادره حداکثر به میزان حقوق گمرکی و سود بازرگانی متعلقه در زمان صدور کالا بر طبق دستورالعملی که پیشنهاد شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران به صادرکنندگان مسترد میگردد.

۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با تصویب شورای پول و اعتبار تسهیلات اعتباری قابل اعطا به بخش صادرات غیر نفتی کشور را در آغاز هر سال تعیین و به شبکه بانکی کشور اعلام نماید. تسهیلات مذکور به ترتیبی که شورای مذکور تعیین خواهد نمود با نرخ ترجیحی متناسب با میزان صادرات از طریق بانک توسعه صادرات و یا سایر بانکها به صادرکنندگان واگذار خواهد شد.

د-

۱- به منظور پشتیبانی از تولیدات داخلی و توسعه صادرات غیر نفتی و ایجاد تحرک در اقتصاد منطقه ای دولت می توان مناطق ویژه حراست شده ای را در مبادی ورودی و یا گمرکیهای داخلی ایجاد نماید .

ورود کالا از مناطق مذکور جهت مصرف داخلی، تابع مقررات صادرات و واردات خواهد بود و صدور کالاها از این مناطق بدون هیچگونه تشریفات انجام نخواهد شد.

۲- مناطق ویژه حراست شده که به موجب تبصره ۲۰ قانون برنامه اول توسعه ایجاد شده اند بایستی فعالیت خود را با مفاد این تبصره و آیین نامه اجرایی آن تطبیق دهند.

۳- آئین نامه اجرای این بند توسط هیأت وزیران به تصویب خواهد رسید.

ه- بانک توسعه صادرات ایران مکلف است کلیه وجوه ناشی از اعطای ارز تنخواه صادراتی منظور شده در قانون بودجه سالهای ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ و ۱۳۷۰ را طی برنامه دوم وصول و مجدداً به صورت تسهیلات ارضی به صادرکنندگان اعطاء نماید. این مبالغ به عنوان سرمایه دولت نزد بانک منظور خواهد شد.

و- به بانک توسعه صادرات ایران اجازه داده می شود، سود ناشی از انجام عملیات مالی سالانه را برای اعطاء تسهیلات جهت استفاده صادر کنندگان مورد استفاده قرار دهد. این مبلغ به عنوان سرمایه دولت نزد آن بانک طی برنامه دوم منظور خواهد شد.

ز- دولت می تواند تسهیلات لازم از طریق اعطای وام با نرخ ترجیحی از طریق بانک توسعه صادرات ایران جهت ایجاد تأسیسات حمل و نقل پایانه های صادراتی همراه تأسیسات نگهداری کالا و مجتمع های تجارت بین الملل در اختیار صادرکنندگان حقیقی و حقوقی قرار دهد.

تبصره ۲۶- دولت موظف است طی دو سال اول برنامه شبکه متمرکز اطلاع رسانی تجاری بین المللی و داخلی کشور را از طریق وزارت بازرگانی طراحی و اجرا نماید. وزارتخانه ها ، مؤسسات دولتی ، بانکها ، نهادها و کلیه شرکتها و دستگاههای ذیربط ، موظف به هماهنگ کردن سیستم اطلاع رسانی خود با طرح جامع فوق الذکر و ارائه اطلاعات به شبکه مذکور می باشند.

هزینه طراحی و اجرای سیستم مذکور در وزارت بازرگانی از محل منابع داخلی دستگاههای وابسته به این وزارتخانه تامین خواهد شد.

تبصره ۲۷- دولت موظف است طی دو سال اول برنامه شبکه متمرکز اطلاع رسانی تجاری بین المللی و داخلی کشور را از طریق وزارت بازرگانی طراحی و اجرا نماید. وزارتخانه ها ، مؤسسات دولتی ، بانکها ، نهادها و کلیه شرکتها و دستگاههای ذیربط ، موظف به هماهنگ کردن سیستم اطلاع رسانی خود با طرح جامع فوق الذکر و ارائه اطلاعات به شبکه مذکور می باشند.

هزینه طراحی و اجرای سیستم مذکور در وزارت بازرگانی از محل منابع داخلی دستگاههای وابسته به این وزارتخانه تامین خواهد شد.

تبصره ۲۸- مدیریت مناطق آزاد تجاری موظف است بر اساس ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نسبت به ایجاد مراکز بهداشتی و درمانی در محدوده مناطق آزاد اقدام و هزینه های جاری آنها را برابر معیارهای وزارتخانه مذکور از محل درآمدهای اختصاصی خود تامین نماید.

تبصره ۲۹-

الف- به منظور ارائه الگوهای مطلوب در زمینه انرژی غذا، دارو، پوشاک، حمل، و نقل، مسکن، آب و غیره اشاعه فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی و مبارزه با با اسراف و تبذیر و گسترش و ترویج فرهنگ کار و تولید و ساده زیستی متناسب با امکانات و شئون جامعه اسلامی، شورای عالی مصرف با ترکیب ذیل تشکیل میگردد.

۱. ریاست جمهوری (ویا معاون اول رئیس جمهور) بعنوان رئیس شورا.
۲. وزیر بازرگانی.
۳. وزیر امور اقتصادی و دارایی.
۴. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۵. وزیر صنایع.
۶. وزیر دادگستری.
۷. رئیس سازمان برنامه و بودجه.
۸. وزیر سازمان صیدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.
۹. وزیر ذیربط حسب مورد و به تشخیص و دعوت رئیس شورا.

۱۰. دوفراز نمایندگان مجلس شورای اسلامی بعنوان ناظر به انتخاب مجلس شورای اسلامی.

ب- شورای مذکور موظف است نسبت به موارد ذیل اقدام نموده و پیشنهادهای لازم را جهت تصویب نهایی به هیأت وزیران تقدیم نماید.

۱- تلاش در جهت کاهش تقاضا برای کالاهای واداتی مصرفی و غیر ضروری و جلوگیری از تبلیغ این قبیل کالاها.

۲- گسترش فرهنگ قناعت و ساده زیستی و مبارزه با تجمل گرایی و اسراف و تبذیر.

۳- برنامه ریزی برای هدایت و تعدیل تقاضا و ارائه پیشنهادات و طرحهای لازم به مراجع ذیربط.

۴- ارائه الگوهای مصرفی قابل قبول و مطابق امکانات و شؤون جامعه اسلامی.

۵- بررسی و نظارت مستمر بر حسن اجرای الگوهای مصوب و اتخاذ تدابیر لازم جهت اجرای آنها.

۶- تهیه برنامه های تبلیغی و ارشادی و آموزشی و پخش انتشار آنها از طریق رسانه های عمومی و کتابهای درسی.

ج- کلیه دستگاهها و شرکتهای دولتی و مؤسسات عمومی، بنیادها، نهادهای نیروی نظامی و انتظامی و شهرداریها و بانکها و شرکتهائی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، از جمله سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به ان شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی پتروشیمی ایران و شرکتهای تابعه، سازمان گسترش و نوسازی صنایع و ایران و سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها، شرکتهای آب و فاضلاب و مراکز تهیه و توزیع کالا موظفند تمهیدات لازم جهت اجرای مصوبات مذکور را فراهم نمایند.

د- دولت موظف است با اعمال حمایتهای مادی و معنوی کلیه، اشخاص حقیقی و حقوقی را به رعایت الگوهای مصوب تشویق و ترغیب نماید.

تبصره ۳۰ -

الف - وزارت امور اقتصادی و دارائی مکلف است مبالغی را که بابت مالیات عملکرد سالهای ۱۳۷۳ لغایت ۱۳۷۷ شرکت ملی صنایع پتروشیمی، وصول خواهد نمود، حداکثر تا معادل ریالی مبلغ دومیلیون (۲۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار تعهدات خارجی شرکت خارجی شرکت مذکور، از محل اعتباری که به همین منظور به صورت جمعی و خرجی در قوانین بودجه در قوانین بودجه کل کشور پیش بینی می شود. در وجه شرکت نامبرده مسترد نماید تا منحصراً برای باز پرداخت تعهدات خارجی فوق الذکر مورد استفاده قرار گیرد. مبالغی که در اجرای این تبصره در وجه شرکت یاد شده پرداخت می شود، حسب مورد به حساب افزایش سرمایه دولت و شرکت ملی صنایع پتروشیمی منظور خواهد گردید.

ب- شرکت ملی صنایع پتروشیمی مکلف است مادام که تعهدات خارجی موضوع این تبصره بطور کامل بازپرداخت نشده است، ذخیره استهلاک سالانه خود را منحصراً طبق بودجه های مصوب به عنوان بخشی از منابع تأمین تعهدات مذکور مورد استفاده قرار دهد.

تبصره ۳۱- به منظور اصلاح نظام اداری در ابعاد تشکیلات و سازماندهی، سیستم ها و روش ها، مدیریت امور نیرو انسانی و مقررات، شورایی عالی اداری کشور با ترکیب، صلاحیت های و اختیارات ذیل تشکیل می گردد.

الف- اعضاء:

- رئیس جمهور (رئیس شورا) یا معاون وی.

- رئیس سازمان برنامه بودجه در صورتیکه فردی توسط رئیس جمهور به این سمت منصوب شده باشد.
 - چهار نفر صاحب نظر و متخصص امور اداری به انتخاب رئیس جمهور.
 - سه نفر از صاحب نظر و متخصص امور اداری به انتخاب رئیس جمهور.
 - وزیر ذیربط.
 - دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور در صورتیکه فردی توسط رئیس جمهور به این سمت منصوب شده باشد(دبیر شورا و مسؤول نظارت بر حسن اجرای مصوبات)
 - دو نفر از نمایندگان مجلس به عنوان ناظر در مجلس شورای اسلامی حضور خواهند داشت.
 - مصوبات این شورا پس از تأیید رئیس جمهور لازم الجرا خواهد بود.
- ب - وظایف:
- اصلاح ساختار تشکیلات دستگاههای اجرایی کشور به استثنای وزارتخانه ها از طریق ادغام، انحلال و انتقال مؤسسات و سازمانها به خارج از مرکز.
 - واگذاری وظایف، امور فعالیتهای قابل واگذاری دستگاههای اجرایی به بخش غیر دولتی.
 - ادغام واحدهای استانی شهرستانی وابسته به هریک از وزارتخانه ها در یک واحد سازمانی.
 - بررسی، تجدید نظر و اتخاذ تصمیم نسبت به ادامه فعالیت، ادغام و انحلال شرکتهای دولتی و شرکتهای اقماری وابسته به آنها.
 - متناسب کردن اختیارات استانداران و فرماندهان با مسؤولیت های محموله در استان و تعیین نحوه ارتباط آنها با مقامات مرکزی و نحوه نظارت بر عملکرد مدیران محلی و چگونگی عزل و نصب آنها.
 - تصویب ضوابط و معیارهای لازم در جهت بینه سازی ساختار، ترکیب و توزیع نیروی انسانی بخش دولتی.
 - تصویب طرحهای لازم برای ارتقاء کارآیی و مدیریت دستگاههای اجرایی.
 - تصویب ضوابط و آیین نامه های مربوط به تعیین تکلیف نیروی انسانی دستگاههایی که بر اساس مصوبات شورای عالی اداری ادغام، منحل، و گذار و یا وظایف آنها را به دیگر دستگاهها منتقل می شوند.
 - اصلاح و تصویب روشهای اساسی و فراگیر اختصاصی، مشترک و عمومی مورد عمل دستگاههای اجرایی کشور.
 - تعیین وظایف استانداران و فرماندهانی و نحوه نصب و عزل آنها و همچنین چگونگی ارتباط آنها با مسؤولین دستگاههای اجرایی.
 - تجدید نظر لازم در وظایف و ساختار وزارتخانه ها، سازمانها و شرکتهای دولتی و شرکتهای اقماری آنها از طریق انتقال، انحلال و ادغام آنها به منظور حذف وظایف موازی، مشابه و تکراری و ایجاد تشکیلات منسجم.
 - تصویب ضوابط ناظر بر بهره برداری مطلوب از فضای اداری، توسعه، خرید و اجاره ساختمانهای دولتی با کاربری اداری.
 - تشخیص دستگاههای اقدام کننده اجرایی برنامه های بخشهای مرتبط فعالیت دولت در زمینه نظام اداری و اجرایی در ابعاد تشکیلات سازماندهی، مدیریت، و نیروی انسانی سیستمها و روشها و قوانین و مقررات.

تبصره ۳۲- به منظور تصحیح و اصلاح بهسازی نظام اداری و تحقق اهداف برنامه ، دولت مکلف است با اعمال سیاستهای عدم تمرکز و واگذاری امور به مردم ، اقدامات لازم در رابطه با تعیین تشکیلات کلان دولت، نظام انتصاب مدیران لایق، امین ، متعهد و متخصص و نظام نظارت دقیق بر عملکرد دستگاههای اجرایی و پیراستن آنها از عیوب را با تکیه بر برگشتن ارزشهای اسلامی و انقلابی حداکثر تا یک سال پس از ابلاغ برنامه معمول داشته و در صورت نیاز در جهت انجام کامل وظایف مشروحه فوق لوایح مربوط به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۳۳- کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی مکلفند طی سال اول برنامه ساختار سازمانی و تشکیلات سازمانی و تشکیلات تفصیلی خود را بر اساس ضوابط ابلاغی سازمان اموراداری و استخدامی کشور که تضمین تعداد معاونتها، سطوح سازمانی و گسترده فعالیتهای آنها می باشد و نیز در انطباق با اهداف و سیاستهای مندرج در برنامه مورد بازنگری قرار دهد و با جهت گیری و واگذاری امور به بخش غیر دولتی و تقویت واحدهای ستادی در حوزه مرکزی و انتقال وظایف اجرایی به واحدهای استانی به تأیید سازمان اموراداری کشور برسانند.

در صورتیکه در مهلت مقرر دستگاههای مذکور پیشنهادی ارائه نکنند سازمان اموراداری و استخدامی کشور موظف است راساً در این زمینه اقدام نماید.

تبصره ۳۴- به منظور جلوگیری از کارهای موازی و دوباره کاری و هماهنگی در انجام مأموریتهای ارگانها و نهادها در خارج از کشور و تمرکز فعالیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، وزارتخانهها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و ارگانهای ذیربط دیگر که از بودجه عمومی استفاده می نماید، دولت موظف است زمینه اقدام لازم برای تمرکز فعالیتهای فوق الذکر باستثناء موارد که منع قانونی دارد را در نمایندگان سیاسی خارج از کشور فراهم و در صورت نیاز لوایح مربوط را در مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۳۵-

الف - جهت افزایش بهره وری نظام اداری ، بهبود سیستمها و روش ها کار، استفاده از تکنولوژی های پیشرفته و افزایش مهارت های مدیران کشور دستگاههای اجرایی باید بخش از اعتبارات خود را به توسعه و بهبود مدیریت و افزایش بهره وری اختصاص دهند. میزان این اعتبارات همه ساله توسط دولت در لایحه بودجه پیش بینی خواهد شد.

ب- سازمان برنامه بودجه با همکاری دستگاههای ذیربط مکلف است شاخص اندازه گیری بهره وری فعالیتهای بخشهای و صرحها پیش بینی شده در برنامه دوم حداکثر با نیمه اول سال ۱۳۷۴ بصورت استاندارد در سطح کشور تهیه و تدوین نماید. در طول سالهای برنامه این شاخصها باید مورد محاسبه قرار گرفته و به گونه ای تنظیم شده باشد که عملکرد اجرای برنامه پنجساله دوم با آنها مورد ارزیابی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

آیین نامه اجرایی این تبصره اسوی وزارتخانه ها صنایع، معادن، فلزات و آموزش عالی و سازمانها برناه بودجه و امور استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳۶- بمنظور برنامه ریزی و اتخاذ مناسب تأمین و تربیت نیروی انسانی و هماهنگی و تطبیق برنامه های اجرائی با نیازهای بازار کار و متعادل ساختن توزیع منابع انسانی بین بخشهای کشور (با الویت نیاز آموزشی و پرورشی) دولت موظف است برنامه جامع تربیت نیروی انسانی در سطوح مختلف آموزش عالی را برای یک دوره دهساله تهیه و سهم هریک از مؤسسات آموزش عالی (دولتی و غیر دولتی) را از سال اول برنامه معین نماید.

تبصره ۳۷ - وزارت آموزش پرورش و سازمان امور اداری و استخدامی موظفند شاخص های آموزشی و نیروی انسانی مورد نیاز آموزش و پرورش را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسانند.
سازمان امور استخدامی موظف است مجوز نیروی انسانی آموزشی و پرورشی را بر اساس شاخصهای مذکور صادر نماید.

تبصره ۳۸ - دولت مکلف است در اجرای تکالیف مقرر در قانون نظام هماهنگ پرداخت و نیز اجرای کامل این قانون و با توجه به احتساب شاخص رشد هزینه زندگی و نرخ تورم، همه ساله اعتبارات لازم را در بودجه عمومی پیش بینی نماید.

تبصره ۳۹ -

الف - به منظور مشارکت عمومی، بهسازی نظام اداری و اجرایی کشور و تقلیل حجم تصدی دولت در طول برنامه، آن دسته از انحصاراتی که در قوانین و مقررات موضوعه وجود دارد و رفع آنها منافی اعمال حاکمیت دولت نمی باشد، به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور و همکاری دستگاه ذیربط حسب مورد با تصویب مجلس شورای اسلامی یا هیأت وزیران لغو می گردد.

ب - به استثنای مواردی که مربوط به حاکمیت، نظارت و سیاستگذاری می باشند و بایستی در انحصار دولت باقی بمانند لغو مابقی انحصارات الزامی بوده و دولت می تواند جهت انجام کامل وظایف فوق لوایح مورد نیاز را به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

تبصره ۴۰ - به منظور جذب نیروهای متخصص ایرانی خارج از کشور و حمایت از نیروهای متخصص در داخل کشور دولت موظف است مفاد تبصره های ۴۴ و ۴۵ برنامه اول توسعه را با اصلاحات انجام شده در طی برنامه دوم توسعه اجرا نماید.

تبصره ۴۱ - به منظور جلب مشارکت بیشتر بخشهای خصوصی و تعاونی در امور عمومی و خدمات اجتماعی، تولید، اشتغال، تجارت، تحقیقات و نگهداری و بهره برداری از تأسیسات زیربنایی و عمومی، دولت موظف است با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی و مصالح عمومی فعالیتهای یاد شده بخشهای دولتی را به بخشهای خصوصی و تعاونی واگذار کند و برای فعالتر شدن این بخشها تدابیر و اقداماتی از قبیل اصلاح مقررات، ارائه تسهیلات بانکی، تکمیل سرمایه گذاری زیربنایی، توسعه و تسهیل ارتباطات و همچنین ترویج تشکلهای و ساختارهای صنعتی، تحقیقاتی و پیمانکاری اتخاذ نماید.

فهرست فعالیتهای، ترتیبات و آیین نامه اجرایی این تبصره ظرف مدت شش ماه توسط سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارائی و دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴۲ - به منظور مشارکت فعال ایثارگران، بسیجیان و رزمندگان در بازسازی و عمران کشور و به فعل در آوردن امکانات بالقوه، دولت موظف است در واگذاری زمینهای زیرسدها، قطبهای کشاورزی و صنعتی و کشت و صنعتها اعم از آنهایی که تأسیسات زیربنایی برایشان ایجاد شده و یا در برنامه قرار گرفته است یا آنهایی که امکان تأمین تأسیسات زیربنایی را بالقوه دارا می باشند، اولویت را به ایثارگران، بسیجیان و رزمندگان غیر شاغل بدهد.
اجرای این تبصره دولت موظف است ضمن تنظیم آیین نامه ها و مقررات لازم تسهیلات لازم و کافی را فراهم سازد.

تبصره ۴۳ - به منظور رفاه حال بازنشستگان و موظفین و حفظ حقوق آنان و امکان سرمایه گذاری و حفظ ارزش سرمایه صندوق بازنشستگی کشوری، دولت مکلف است ضمن پرداخت کسور بازنشستگی سهم دولت به طور سالانه و پیش بینی آن در بودجه دستگاههای اجرائی، همه ساله در طول برنامه دوم حداقل ده درصد (۱۰٪) از دیون خود را به صندوق مزبور پرداخت نماید به نحوی که در پایان برنامه حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) دیون مزبور تادیه شود. همچنین به منظور افزایش کارآئی و بهره وری سازمانهای دولتی و ایجاد تمهیدات لازم برای اجرای برنامه دوم توسعه و اجرای تبصره ۳ ماده ۴۴ قانون استخدام کشوری، دستگاههای دولتی مکلفند همه ساله در بودجه سالانه خود اعتبار لازم جهت آموزش مدیریت و فنون اداری مستخدمین خود را پیش بینی و تامین نمایند.

تبصره ۴۴ - وزارت نیرو موظف است جهت ترغیب سایر موسسات داخلی به تولید هر چه بیشتر نیروی برق، نرخ تضمینی خرید برق تولیدی آنها را با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه تعیین و اعلام نماید.

تبصره ۴۵ - وزارت صنایع می تواند بابت جبران کسری هزینه های سرمایه گذاری از محل فروش سهام کارخانجات شرکتهای تحت پوشش نسبت به تکمیل طرحهای صنعتی نیمه تمام اقدام لازم نماید.

تبصره ۴۶ - دولت مکلف است برای اجرای طرحهای استراتژیک و ضروری که به لحاظ ویژگی یا حجم سرمایه گذاری، اجراء آنها توسط بخش خصوصی محتمل نمی باشد، از محل منابع عمومی که در بودجه سالیانه منظور خواهد شد، اقدام نماید.

تبصره ۴۷ - کلیه مؤسسات، کارخانجات، شرکتهای دولتی و تحت پوشش دولت موظفند همه ساله حداقل به میزان دو درصد (۲٪) از سود خالص خود را صرف تقویت و توسعه بسیج و برنامه های فرهنگی، ورزشی و آمادگی دفاعی و سایر فعالیتهای مربوطه نمایند.

تبصره ۴۸ - در زمان صلح با تایید ستاد کل نیروهای مسلح و از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، قسمتی از نیازهای نیروی انسانی دولت با استفاده از خدمت کادر وظیفه پس از گذاردن دوره آموزش نظام به صورتی تامین می گردد که به آمادگی رزمی آسیبی وارد نیاید.

- هزینه های مربوط به دوره آموزش نظامی به عهده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بوده و حقوق، مزایا و جیره استحقاقی در دوره خدمت از محل اعتبارات دستگاه مربوطه تامین می گردد که میزان دریافتی این قبیل افراد نباید در مجموع از حد مقرر در قوانین نیروهای مسلح تجاوز نماید.

سهم مناطق محروم در تامین نیروی انسانی (فارغ التحصیلان دانشگاهها) حداقل چهل درصد (۴۰٪) خواهد بود. آیین نامه اجرایی این تبصره توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴۹ - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و نیروهای مسلح کشور مکلف اند پس از کسب مجوز از مقام فرماندهی کل قوا نسبت ب فروش عرصه اعیان پادگانها و سایر اماکن که در تملک یا تصرف قانونی آنها بوده (پس از اثبات مالکیت) قرار گرفتن در محدوده خدمات شهری از طریق مزایده اقدام نماید. سازمان ثبت اسناد و املاک موظف است نسبت به صدور سند مالکیت عرصه و اعیان مزبور اقدام نموده و تنها بیست درصد (۲۰٪) از حقوق و عوارض قانونی مربوطه را دریافت نماید.

کمیسیون ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و شهرداریها موظفند نسبت به تغییر کاربری این قبیل اراضیه کاربری های مناسب همچنین صدور مجوز ساخت اقدام نمایند.

درآمد حاصله تماماً به خزانه واریز و صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ مذکور در چارچوب بودجه مصوب سالانه کل کشور تخصیص یافته تلقی می گردد تا در قالب طرحهای مصوب ستاد کل نیروهای مسلح در امر ساخت پادگانها و مراکز نظامی و خانه های سازمانی و پرداخت دیون براساس اولویت تعیین شده از طرف مقام معظم فرماندهی کل قوا هزینه شود.

تبصره ۵۰ - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران موظف است جهت تحقق اوامر مقام معظم فرماندهی کل قوا در جهت تامین نیازهای مصرفی پرسنل نیروهای مسلح و تقلیل هزینه های معیشتی آنان نسبت به تقویت بنیه مالی و ساختار تعاونی مصرف نیروهای مسلح (اتکا) اقدام و اعتبارات خاص آن را در بودجه سالانه نیروهای مسلح منظور نماید.

تبصره ۵۱ - در اجرای اصل ۱۴۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور استفاده از تخصصها و توانائیهای نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در بازسازی کشور (با رعایت قانون شرکتهای فنی و خدماتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران) به واحدهای اجرائی فوق اجازه داده می شود با توجه به تخصصها و توانائیها و ظرفیت نیروهای تحت نظر خود برای اجرای طرحها و پروژه های عمرانی با دستگاههای اجرائی، قرارداد پیمانکاری منعقد نمایند.

کلیه وجوه دریافتی از بابت قراردادهای مذکور به حساب درآمد عمومی کشور واریز و معادل آن از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه هر سال منظور می گردد، تخصیص یافته تلقی و از طرف خزانه در اختیار نیروی مربوط یا وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران قرار خواهد گرفت تا در جهت تقویت نیروی مربوط و جایگزینی استهلاک ماشین آلات هزینه گردد.

آیین نامه اجرائی این تبصره توسط وزارتخانه های دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵۲ - به موجب این قانون اجازه داده می شود از محل درآمدهای حاصل از رسیدگی به جرائم خاص نظامی و جرائم عمومی مشکوفه در حین تحقیقات به موجب قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح و قانون تعیین حدود صلاحیت دادرها و دادگاههای نظامی کشور مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام، که وصول و به حساب درآمد عمومی کشور واریز می گردد علاوه بر پنجاه درصد (۵۰٪) تا سقف پنج میلیارد (۵۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) ریال درآمد خدمات قضایی ردیف ۴۱۰۱۱۰ مازاد بر سقف درآمدی مزبور به میزان صددرصد (۱۰۰٪) تا مبلغ دو میلیارد (۲۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) ریال هنگام تنظیم بودجه سالانه در ردیف جداگانه در بودجه سازمان قضایی نیروهای مسلح منظور و برای امور ذیل هزینه گردد.

الف - پرداخت حق کارانه قضات و کارکنان شاغل در سازمان قضایی.

ب - احداث واحدهای قضایی در مناطق محروم کشور.

ج - بازسازی و تجهیز ساختمانهای قدیمی مشمول تبصره ۴ قانون تشکیل سازمان.

د - احداث خانه های سازمانی به منظور استفاده مسئولین و قضات و کارکنان.

تبصره ۵۳ - به منظور اجرای قانون دادگاههای عمومی و انقلاب و ایجاد تسهیلات لازم جهت دسترسی عموم به مراجع قضائی و تسریع در رسیدگی به شکایات و تظلمات و جلوگیری از اطاله دادرسی به قوه قضائیه اجازه داده می شود مازاد بر سقف درآمد پیش بینی شده از ردیف خدمات قضائی در طول برنامه چنانچه درآمد مازادی داشته باشد به خزانه واریز و همه ساله تا سقف بیست میلیارد (۲۰۰۰۰ و ۲۰۰۰ و ۲۰۰۰) ریال مازاد درآمد واریزی به میزان صددرصد (۱۰۰٪) در بودجه سالانه منظور و تخصیص یافته در امور زیر هزینه نماید:

الف - احداث و تکمیل ساختمانهای اداری و سازمانی.

ب - تجهیز ساختمانهای اداری.

ج - خرید وسائل و تجهیزات اداری و وسائط نقلیه اداری دادگاههای عمومی بخش.

د - اتخاذ روشهای مناسب جهت تامین - جذب - نگهداری نیروی انسانی مورد نیاز در مناطق محروم و ترفیع قضات.

ه - اجرای طرح کارانه جهت رسیدگی و صدور حکم در مورد پرونده های معوقه.

و - اجرای طرح کشیک شبانه روزی دادگستریهای استان - شهرستان و بخش.

تبصره ۵۴ - معادل ده درصد (۱۰٪) درآمدهای واریزی خدمات ثبتي از محل افزایش درآمد ناشی از اجرای لایحه وصول برخی از درآمدهای دولت از محل اعتباری که به همین منظور تحت ردیف خاص در قانون بودجه هر سال منظور می شود حداکثر تا مبلغ بیست و پنج میلیارد (۲۵۰۰۰ و ۰۰۰ و ۰۰۰) ریال در سال علاوه بر اعتبارات پیش بینی شده در قانون بودجه سالانه براساس موافقتنامه ای که با سازمان برنامه و بودجه مبادله می گردد در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار خواهد گرفت تا جهت تامین هزینه های مربوط به اجرای طرح کاداستر کشور هزینه گردد.

تبصره ۵۵ - به منظور هم آهنگی در تبیین، تنظیم، تدریس و اشاعه افکار، آثار و آرمانهای بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (س) و همچنین معرفی شخصیت برجسته آن حضرت در داخل و خارج کشور، علاوه بر، برنامه هائی که تحت عنوان برنامه حفظ، تبیین و اشاعه آثار، افکار و آرمانهای امام خمینی (س) که در قوانین بودجه سنواتی منظور خواهد شد، وزراء و دستگاههای مذکور در قانون نحوه حفظ آثار و یاد حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه، مصوب ۱۳۶۸/۸/۱۴ موظفند نسبت به انجام کامل و مستمر وظایف محوله در قانون مذکور اقدام نموده، گزارش عملکرد خود را هر ۶ ماه یکبار جهت اطلاع به مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.

تبصره ۵۶ - دولت موظف است برای تحقق اهداف فرهنگی برنامه پنج ساله دوم در جهت رشد فعالیت های فرهنگی و مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن علاوه بر اعتبارات مصوب در طول برنامه سه هزارم (۰/۰۰۳) از کل اعتبارات جاری و عمرانی برنامه دوم را به استثناء اعتبارات مربوط به امور دفاعی و آموزشی در بودجه سالانه به برنامه های بخشهای زیر اختصاص دهد:

- مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (قدس سره) ده درصد (۱۰٪)

- فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان میراث فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی، سی درصد (۳۰٪)

- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، شصت درصد (۶۰٪) توزیع این اعتبارات در بخشهای مذکور طبق روال جاری در لوایح پیشنهادی بودجه سالانه انجام خواهد شد.

تبصره ۵۷ - دولت مکلف است در جهت ایفای نقش فعال در مجامع فرهنگی و خبری جهان، پیش بینی های لازم را در بودجه های سالانه به عمل آورده به نحوی که اهداف ذیل تحقق یابد:

الف - احیاء و توسعه کرسی های اسلام شناسی و زبان و ادبیات فارسی و تقویت کتابخانه های معتبر دنیا در زمینه کتب مربوطه.

ب - گسترش برنامه های آموزش زبان و ادبیات فارسی و برنامه های فرهنگی، برای خانواده های ایرانی در خارج از کشور.

ج - ایجاد ارتباط با مراکز دینی، علمی و فرهنگی خارج از کشور و ایجاد تبادل نظر و گفتگو با علما و دانشمندان ادیان مختلف.

د - گسترش مبادلات فرهنگی و حمایت از فعالیتهای بخش غیر دولتی در عرصه محصولات فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سراسر دنیا به ویژه کشورهای اسلامی و جهان سوم.

ه - گسترش روابط با خبرگزاریهای مستقل و موثر منطقه ای و بین المللی و استفاده از کانالهای ماهواره ها جهت پوشش مخاطبان کشورهای دیگر و اعزام مبلغین.

و - تلاش در جهت ایجاد شبکه های رادیویی و تلویزیونی بین المللی اسلامی، گسترش و بهبود پوشش شبکه های برون مرزی صدا و سیما، گسترش برنامه های آموزشی زبان و ادبیات فارسی و برنامه های فرهنگی برای خانواده های ایرانی و سایر مخاطبین در خارج از کشور.

ز - گسترش ترجمه قرآن کریم و متون معتبر اسلامی به زبانهای زنده دنیا.

تبصره ۵۸ - به منظور ارتقاء سطح علمی و کارآئی دست اندرکاران برنامه های فرهنگی، هنری، ورزشی ترتیبات لازم از سوی دولت در جهت توسعه مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی با رعایت ضوابط اسلامی در رشته های چاپ و نشر، سینما، ایرانگردی و جهانگردی، نویسندگی و فعالیتهای هنری و تبلیغی، تقویت آموزشهای تخصصی و کاربردی ضمن خدمت اتخاذ و شرایط لازم را جهت بروز نوآوریها در امور فرهنگی ایجاد نماید. همچنین دولت تسهیلات لازم برای فعالیتهای فرهنگی و هنری بخش غیردولتی (عمومی، تعاونی و خصوصی) را به نحوی فراهم می نماید که گردش اقتصادی آنها با سود متعارف تحقق یابد.

تبصره ۵۹ - قانون توسعه شبکه های تلویزیونی در شهرستانها مصوب تیرماه ۱۳۴۹ و تبصره ۵۵ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور و قانون شمول قانون توسعه شبکه های تلویزیونی در شهرستانها به تلویزیونهای رنگی مصوب اردیبهشت ۱۳۵۵ به شرح زیر تغییر می یابد و از ابتدای سال ۱۳۷۴ لازم الاجرا خواهد بود:

کلیه وارد کنندگان و تولیدکنندگان گیرنده های تلویزیونی رنگی موظف می باشند در قبال واردات یا تولید دستگاه گیرنده مطابق جدول ذیل مبالغ را به حساب مربوطه نزد خزانه واریز نمایند. صددرصد (۱۰۰٪) این وجه در چارچوب بودجه مصوب سالانه کل کشور در اختیار سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران قرار خواهد گرفت تا در جهت تولید و تامین برنامه های تلویزیونی و توسعه و بهره برداری از شبکه های تلویزیونی شهرستانها به مصرف برساند:

گیرنده های رنگی

شرح	تولید داخلی	وارداتی
گیرنده با لامپ تصویر ۱۹ اینچ و کمتر	۱۵۰۰۰ ریال	۶۰۰۰۰ ریال
گیرنده با لامپ تصویر ۲۰ و ۲۱ اینچ	۲۰۰۰۰ ریال	۸۰۰۰۰ ریال
گیرنده با لامپ تصویر ۲۲ و ۲۷ اینچ	۳۰۰۰۰ ریال	۱۲۰۰۰۰ ریال
گیرنده با لامپ تصویر بالاتر از ۲۷ اینچ	۴۰۰۰۰ ریال	۱۶۰۰۰۰ ریال

گیرنده های تلویزیونی وارداتی از طریق مناطق آزاد تجاری و نیز مسافری مشمول حکم این تبصره می شوند. کلیه تولید کنندگان گیرنده تلویزیونی موظف می باشند عوارض موضوع این تبصره را حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ فروش به حساب مربوطه نزد خزانه واریز نمایند در غیر اینصورت مشمول جریمه دیر کرد به ازای سی درصد (۳۰٪) خواهند شد.

گیرنده های رنگی ساخت داخل که صادر می شوند، از عوارض موضوع این تبصره معاف می باشند. تبصره ۶۰ - به منظور پربار کردن اوقات فراغت دانش آموزان و بالندگی نسل جوان کشور، دولت موظف است امکانات ذیل را فراهم نماید:

الف - ایجاد تسهیلات لازم از قبیل بخشودگی مالیاتی به مدت ۵ سال (برای نقاط محروم ۸ سال)، پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی و نظایر آن برای بخشهای خصوصی و تعاونی در زمینه تامین و توسعه انجمنها، کانونها و مراکز علمی، آموزشی، دینی، فرهنگی، هنری، تلویزیونی، سینمایی و تجربی (کارگاهی) و ورزشی برای جوانان و دانش آموزان.

ب - گسترش و بهبود پوشش شبکه های صدا و سیما، توسعه وسایل ارتباط جمعی اعم از مکتوب و سمعی و بصری، خرید حق امتیاز پخش برنامه های مناسب خارجی و افزایش کمی و بهبود کیفی برنامه های رادیو تلویزیونی به گونه ای که جذب جوانان به فرهنگ بیگانه را به حداقل برساند.

ج - ایجاد تسهیلات لازم برای گشتهای علمی، دینی، فرهنگی، ورزشی و تفریحی برای جوانان و دانش آموزان و توسعه فضاهای اردوئی مناسب و کانونهای فرهنگی و تربیتی.

د - ارائه الگوهای مناسب و الگوسازی در زمینه های مختلف علمی، دینی، فرهنگی و ورزشی برای نوجوانان و جوانان در جهت جذب آنان به فرهنگ خودی.

ه - ایجاد تسهیلات لازم برای اشتغال جوانان.

و - ارائه تسهیلات بانکی و وام مناسب و قرض الحسنه جهت فراهم نمودن زمینه ازدواج جوانان.

ز - ارائه تسهیلات لازم برای دوره سربازی جوانان متاهل و پربارکردن دوره سربازی.

ح - اولویت دادن به جوانان متاهل در امر استخدام و کاریابی.

ط - ارائه خدمات مشاوره در زمینه های گوناگون فردی و اجتماعی جوانان و دانش آموزان.

ی - ایجاد تسهیلات لازم در جهت تامین مسکن ارزان برای جوانان متاهل.

ک - تمرکز و سازماندهی به نظام اطلاعات و آمار و تحقیقات مربوط به جوانان.

ل - توسعه و تجهیز کانونهای فرهنگی، هنری مساجد.

تبصره ۶۱ - وزارت جهاد سازندگی، (سازمان جنگلها و مراتع کشور) موظف است اراضی مورد نیاز جهت ایجاد فضاهای پرورشی را در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار دهد.

تبصره ۶۲ - دولت موظف است تمهیدات لازم برای اجباری کردن شرکت کودکان لازم التعلیم در آموزش اجباری و شرکت بی سوادان کمتر از ۴۰ سال در دوره های سواد آموزی را فراهم آورد، در اسفند ماه هر سال فهرست مناطقی که در سال بعد مشمول آموزشهای مذکور در این تبصره می شوند برای اطلاع عموم اعلام خواهد شد. آیین نامه های اجرایی این تبصره ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۶۳ - وزارت آموزش و پرورش موظف است نسبت به تاسیس صندوق ذخیره فرهنگیان اقدام نماید، فرهنگیان می توانند ماهانه حداکثر تا مبلغ پنج درصد (۵٪) حقوق و مزایای خود را به حساب صندوق واریز نمایند. دولت موظف است همه ساله معادل مبلغ فوق را که به همین منظور در بودجه سالانه منظور می گردد، به صندوق مزبور واریز نماید. سهم الشرکه فرهنگیان در هنگام بازنشستگی و از کارافتادگی و یا بازخریدی به آنان و در صورت فوت به وراث آنها مسترد می گردد.

تبصره ۶۴ - دولت مکلف است طی سالهای برنامه دوم اعتبارات جاری و عمرانی فصل آموزش و پرورش را در بودجه های سالیانه به نحوی تامین کند که کلیه فعالیتهای آموزش و پرورش به خصوص اجرای نظام جدید متوسطه تسریع گردد و با اجرای کلیه قوانین و مقررات مربوط، وزارت آموزش و پرورش با هیچگونه کسری بودجه مواجه نشود.

تبصره ۶۵ - دولت مکلف است نسبت به ایجاد و اختصاص امکانات ورزشی برای دانش آموزان دختر و بانوان، با توجه به حفظ شوون زن در جامعه اسلامی اقدام نماید.

تبصره ۶۶ - تعرفه های مربوط به هزینه های سوخت، آب، برق، تلفن مربوط به اماکن و تاسیسات ورزشی (اعم از دولتی و غیردولتی) به ماخذ مراکز آموزشی و تحقیقاتی محاسبه و تعیین می شود.

تبصره ۶۷ -

الف - اجازه داده می شود مبلغ پنج (۵) ریال از هر نخ سیگار وارداتی و تولید داخل دریافت شود و به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد. صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از محل اعتباری که همه ساله به همین منظور در قانون بودجه کل کشور منظور می گردد، در اختیار سازمان تربیت بدنی قرار خواهد گرفت تا طبق آئین نامه ای که به تصویب هیات وزیران خواهد رسید برای سالم سازی عامه از طریق فضاهای ورزشی و ارائه خدمات مربوط هزینه نماید.

ب - کلیه کارخانجات صنعتی موظفند معادل یک در هزار درآمد سالانه خود را به حساب خزانه واریز نمایند. دولت موظف است معادل صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ مذکور را در لویح بودجه سالانه برای توسعه فضاهای ورزشی سازمان تربیت بدنی منظور نماید.

تبصره ۶۸ - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است اراضی با کاربری ورزشی را در سراسر کشور به قیمت عادلانه روزتمک نموده و رایگان به سازمان تربیت بدنی واگذار نماید. اعتبار مورد نیاز این تبصره همه ساله در بودجه سنواتی منظور می گردد.

تبصره ۶۹ -

الف - به منظور برقراری نظام مطلوب تقسیمات کشوری و تثبیت منطقی و پایدار آن و تنظیم ترکیب جمعیت و توزیع منطقی آن در کشور به گونه ای که هماهنگی لازم با کلیه فعالیتهای توسعه در مناطق را داشته باشد، دولت مکلف است طرح جامع تقسیمات کشوری را تهیه نماید.

ب - به منظور ایجاد نظم عمومی و وجدان کاری و اعمال روشهای غیرمستقیم جهت اقدام و رعایت قانون و نظم اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرائم، دولت مکلف است طرح آموزش همگانی مردم را تهیه و اجراء نماید.

تبصره ۷۰ - به منظور بالا بردن توان امنیتی کشور، شناسائی و خنثی سازی تهدیدات داخلی و خارجی، صیانت از اجرای برنامه پنج ساله دوم و جمهت انجام ماموریتهای محوله:

الف - وزارت اطلاعات موظف است:

۱- حراست های پرسنلی و فنی را ایجاد و تقویت نماید.

۲- جهت جلوگیری از دست یابی دشمنان به اسناد و مدارک و توانائیهای کشور اقدامات خود را تشدید نماید.

۳- متناسب با ابعاد ماموریتهای محوله تشکیلات خود را تقویت، سازماندهی یا گسترش دهد.

۴- اقدامات لازم جهت سالم سازی فضای سیاسی جامعه و پیشگیری از وقوع جرائم امنیتی انجام دهد.

ب - سازمانها و دستگاههای داخل و خارج از کشور موظفند برای پرسنل وزارت اطلاعات تسهیلات لازم را تامین و هزینه های پرسنل شاغل در خارج از کشور را طبق ضوابط خود و در ردیف بودجه مربوطه منظور و هزینه نمایند.

آیین نامه اجرایی این بند بنا به پیشنهاد وزیر اطلاعات و پس از کارشناسی در سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷۱ - به منظور تحدید حدود و رسمیت بخشیدن به مالکیت روستائیانی که فاقد سند رسمی مالکیت بر عرصه و

اعیان واحدهای مسکونی خود می باشند و همچنین ایجاد انگیزه لازم جهت ادامه اقامت و سرمایه گذاری در روستاها و امکان بهره گیری این افراد از تسهیلاتی که می تواند از طرف دستگاههای دولتی و اعتباری در اختیار آنان قرار

گیرد و در راستای توسعه کالبدی موزون و طراحی شده خصوصاً در روستاهای بزرگ، وزارت مسکن و شهرسازی (بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) موظف است طی مدت برنامه برای کلیه روستاهای بالای ۴۰۰ خانوار و مراکز دهستانها

نقشه تفکیکی وضع روستاها را تهیه نماید. نقشه تفکیکی تهیه شده مذکور به عنوان نقشه تفکیکی ثبتی معتبر بوده و

ادارات ثبت اسناد و املاک موظفند نسبت به صدور سند ثبتی به نام مالکین در طول برنامه اقدام و تسریع لازم به

عمل آورند. صدور اولین سند توسط ادارات ثبت از پرداخت هر گونه عوارض و مالیات معاف می باشد.

آیین نامه اجرایی این تبصره توسط وزارت مسکن و شهرسازی (بنیاد مسکن انقلاب اسلامی) و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷۲ - دولت موظف است در طول برنامه دوم تکلیف مالکیت افراد صاحب نسق یا ورثه آنها را نسبت به

اراضی نسقی کشاورزان براساس قوانین موضوعه کشور قطعی نماید و کلیه محدودیتهای موجود در ماده ۱۹ قانون

اصلاحی ارضی مصوب دی ماه ۱۳۴۰ و ماده واحده قانون نحوه انتقال اراضی واگذاری به زارعین مشمول قوانین و

مقررات اصلاحات ارضی مصوب ۵۱/۹/۳۰ با حفظ کاربری کشاورزی آنها لغو می گردد.

همچنین محدوده منابع طبیعی را طبق نقشه های مشخصی تدوین نموده و به منظور ممانعت از معاملات اراضی منابع طبیعی در استانهای مختلف کشور، نقشه های یاد شده را در اختیار ادارات ثبت اسناد و املاک شهرستانها قرار دهد. اجرای این تبصره الزاماً با رعایت مفاد ذیل لازم الاجرا است:

۱- انجام معاملات منجر به تغییر کاربری اراضی کشاورزی نشود.

۲- انجام معاملات نباید منجر به تخلف از حدود مالکیت تعیین شده توسط وزارت کشاورزی گردد.

۳- هر نوع تفکیک و تبدیل اراضی کشاورزی یا دارای قابلیت کشاورزی یا باغات در خارج از محدوده قانونی شهرها براساس آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت کشاورزی به تصویب هیات وزیران می رسد.

تبصره ۷۳ - به منظور هماهنگی بیشتر بین دستگاههای اجرائی بخش کشاورزی و پیشبرد امور و رفع مشکلات بخش و نظارت بر حسن اجرای سیاستهای مربوطه با توجه به اینکه محور توسعه اقتصادی کشور در این برنامه بخش کشاورزی می باشد، شورای عالی کشاورزی به ریاست رئیس جمهور یا معاون وی و عضویت وزرای امور اقتصادی دارائی، کشاورزی، جهاد سازندگی، نیرو و رئیس سازمان برنامه و بودجه (در صورتی که فردی توسط رئیس جمهوری به این سمت منصوب شده باشد)، رئیس کل بانک مرکزی و دونفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر به انتخاب مجلس هر ماه تشکیل می گردد و از سایر وزراء حسب مورد دعوت به عمل آمده و در آن مورد به خصوص دارای حق رأی می باشند. شوراهای کشاورزی استانها و شهرستانها با ضوابطی که توسط شورای عالی مشخص می شود تشکیل خواهند شد. تصمیمات شورای عالی مذکور پس از تصویب هیات وزیران لازم الاجرا است.

تبصره ۷۴ -

الف - دولت موظف است با توجه به نقش محوری بخشهای آب و کشاورزی منابع طبیعی در اهداف توسعه ملی و استقلال کشور اقدامات لازم را معمول دارد.

ب - در طول برنامه در صورتی که اجرای طرحهای جدید و یا افزایش حجم عملیات طرحهای پیشنهادی، در جهت ارتقاء اهداف برنامه های بخش آب و کشاورزی خصوصاً در زمینه آب و امور زیربنایی و منابع طبیعی و اشتغال زمین صناع روستایی ضروری تشخیص داده شود، دولت می تواند حسب مورد براساس پیشنهاد وزارتخانه های کشاورزی، جهاد سازندگی و نیرو و با تایید سازمان برنامه و بودجه نسبت به تامین بودجه مورد نیاز از سر جمع اعتبارات جذب نشده عمرانی کشور، اقدام کند.

تبصره ۷۵ - به منظور حفظ محوریت آب و کشاورزی در طول برنامه دوم توسعه، دولت مکلف است در اعمال سیاستها و خط مشی های مقرر شده به نحوی عمل نماید که:

الف - تامین اعتبار بخشهای آب و کشاورزی از اولویت برخوردار شود.

ب - در تامین مواد غذایی و فرآورده های دامی مورد نیاز کشور در سال پایان برنامه حتی الامکان به خود کفایی برسد.

تبصره ۷۶ - به منظور تسریع و جلب منابع بیشتر جهت سرمایه گذاری در اجرای طرحهای آب و خاک کشاورزی شبکه های فرعی آب و زهکشی، دام و طیور و شیلات، احیای منابع طبیعی، شبکه های آبیاری و زهکشی و آبخیزداری دولت مکلف است حداکثر تا سقف سی درصد (۳۰٪) از اعتبارات مصوب طرحهای فوق در بودجه سالانه

را با اعلام وزرای مسوول و از طریق وزارتخانه ذیربط در اختیار بانک کشاورزی قرار دهد، ذی‌حسابان مکلفند مبالغ پرداختی به بانک کشاورزی را به هزینه قطعی منظور دارند. بانک کشاورزی موظف است از محل تلفیق منابع مذکور با منابع اعتباری سیستم بانکی و منابع حاصل از مشارکت کشاورزان و دامداران جهت سرمایه گذاری در این طرحها در چارچوب مقررات اعتباری بانک مبادرت به اعطای تسهیلات نماید.

در صورت لزوم بخشی از نیازهای اعتباری طرحهای مذکور که از محل بودجه عمومی دولت تامین می شود، می تواند به عنوان کمک بلاعوض تلقی گردد. عناوین و سهم حمایت دولت در قالب کمک بلاعوض و سوبسید سود انتظاری در طرحهای مشمول دریافت این کمک توسط کمیته ای مرکب از وزارتخانه ذیربط سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد. شبکه بانکی موظف است هر ساله مبالغ دریافتی از بابت بازپرداخت اقساط تسهیلاتی را که از محل بودجه عمومی تامین شده است، در حساب جداگانه ای نگهداری نماید تا به عنوان پشتوانه و توسعه طرحهای فوق الذکر در اختیار وزارتخانه های مسوول قرار داده شود.

آیین نامه اجرایی این تبصره توسط وزارتخانه های ذیربط، سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷۷ - به منظور تحقق محوریت بخشهای آب و کشاورزی در برنامه دوم دولت موظف است اقدامات زیر را به عمل آورد:

۱- در طول سالهای برنامه دوم به صورت میانگین حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از تسهیلات کلیه بانکهای کشور را به طرحهای بخش آب و کشاورزی اختصاص دهد.

حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) سود و کارمزد تسهیلات بانکی مربوط به طرحهای بخش آب و کشاورزی و طرحهای کوچک تامین آب و شبکه های آبیاری و زهکشی و صنایع تبدیلی و تکمیلی و روستائی و دستی و بافندگان فرش دستیاب در مناطق محروم و پنجاه درصد (۵۰٪) سود و کارمزد تسهیلات طرحهای فوق را در سایر مناطق که به بخش خصوصی و تعاونی پرداخت خواهد شد در بودجه های سالانه منظور و تعهد و پرداخت خواهد شد.

۲- قیمت تضمینی محصولات کشاورزی و دامی را براساس قانون تضمین خرید محصولات کشاورزی مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحیه های بعدی آن همه ساله به گونه ای تنظیم و اعلام نماید که علاوه بر قیمت‌های تمام شده با منظور نمودن شاخص تورم سود مناسبی که فعالیتهای کشاورزی را در مقایسه با سایر فعالیتهای بخشهای اقتصادی به ویژه خدمات و بازرگانی قابل رقابت کند حاصل نماید همچنین اعتبار مورد نیاز خرید محصولات تضمین شده را همه ساله از طریق سیستم بانکی و با اولویت نسبت به سایر موارد در شش ماهه اول هر سال به نحوی تامین و پرداخت کند که وقفه ای در امر خرید تضمینی محصولات مذکور ایجاد نگردد و همچنین جهت اجرای این بند تمهیدات لازم از قبیل احداث انبار و سردخانه را فراهم نماید.

سازمان برنامه و بودجه موظف است اعتبار مورد نیاز جهت جبران ضرر و زیان احتمالی محصولات تضمینی را در بودجه سالانه منظور نماید سوبسیدهای اعطایی به نهادهای کشاورزی و دامی کماکان در طول سالهای برنامه دوم ادامه خواهد داشت اثرات افزایش احتمالی قیمت نهاده ها در بازار آزاد در تعیین قیمت‌های تضمینی محاسبه خواهد شد.

۳- تدابیر لازم جهت بیمه نمودن محصولات کشاورزی دامی را به نحوی اتخاذ و اعمال نماید که تا پایان برنامه پنج ساله دوم حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) محصولات کشاورزی و دامی و شیلاتی و ده درصد (۱۰٪) سرمایه گذاری

طرحهای جنگلداری و مرتعداری و آبخیزداری مردمی تحت پوشش بیمه قرار گیرند و همچنین همه ساله اعتبار مورد نیاز صندوق بیمه محصولات کشاورزی و دامی و نیز اعتبار مورد نیاز برای پرداخت خسارات حوادث غیر مترقبه از طریق صندوق کمک به خسارت دیدگان را در بودجه های سالانه منظور نماید.

۴- به منظور بهره برداری بهینه از منابع طبیعی تجدید شونده و منابع دریائی و نیروی انسانی بخش کشاورزی و تسریع در امر یکپارچه سازی اراضی و تجمیع و انتقال دامداری های پراکنده اطراف شهرها به قطبهای دامداری و جلوگیری از تخریب جنگل و مرتع و خاک و تبدیل زمینهای زراعی به قطعات کوچک تدابیر لازم در جهت مطالعه و برنامه ریزی و سیاستگذاری نظام بهره برداری مطلوب در اراضی کشاورزی کشور با تاکید بر حمایت از تشکیل تعاونیهای تولید زراعی، دامی، باغداری و جنگلداری و مرتعداری و مکانیزاسیون در مناطق مستعد و مورد علاقه مردم اتخاذ و اعمال نماید.

۵- دولت موظف است در طول برنامه دوم تمهیدات لازم جهت اسکان بیست هزار (۲۰۰۰۰) خانوار عشایری داوطلب اسکان را فراهم آورد و ضمن تامین اعتبارهای عمرانی دولتی تسهیلات بانکی مورد نیاز جهت احداث مسکن و اجرای طرحهای کشاورزی و دامپروری آنها حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) از سود و کارمزد تسهیلات مذکور را در لوایح بودجه سالانه منظور و تعهد و پرداخت نماید.

آیین نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد وزرای کشاورزی و جهاد سازندگی و نیرو و رئیس سازمان برنامه و بودجه ظرف مدت ۳ ماه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۷۸- با توجه به اهمیت و حساسیت نقش آب رد توسعه و استقلال اقتصادی کشور دولت مکلف است از سر جمع کل اعتبارات عمرانی کشور به غیر از وزارتخانه های آموزش و پرورش، فرهنگ و هنر و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع پشتیبانی نیروهای مسلح در طول برنامه دوم به میزان سه درصد (۳٪) در چارچوب لوایح بودجه سالانه در اختیار وزارت نیرو قرار دهد تا از طریق مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه جهت اجرای طرحهای تامین آب و آبرسانی به مصرف برساند.

تبصره ۷۹- دولت موظف است به منظور تنظیم بازار محصولات کشاورزی و حمایت از تولیدکنندگان و مصرف کنندگان اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱- نسبت به احداث و گسترش صنایع لازم و انبارهای فنی و سردخانه و تقویت سیستم حمل و نقل مورد نیاز با تاکید بر استفاده از تسهیلات بانکی ارزان قیمت و با اولویت بخشهای خصوصی و تعاونی اقدام نماید.

۲- از طریق وزارتخانه های کشاورزی و جهاد سازندگی و تعاون و کشور و بازرگانی حسب وظایف با ایجاد مکانیزمهای مناسب زمینه عرضه مستقیم محصولات تولیدی بخش کشاورزی را فراهم و با حذف واسطه ها از تولید کنندگان و مصرف کنندگان حمایت نماید.

- آیین نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد وزارتخانه های کشاورزی، جهاد سازندگی، بازرگانی و کشور و سازمان برنامه و بودجه ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۸۰- دولت موظف است:

۱- جهت ایجاد و توسعه حمایت از صنایع تبدیلی و روستائی و دستی، بافندگان فرش دستباف (ایجاد ۲۰۰ هزار فرصت شغلی جدید در این زمینه ها) ضمن تامین اعتبارات عمرانی تسهیلات بانکی لازم را با بازپرداخت بلند مدت و

سرمایه در گردش مورد نیاز، پرداخت حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) سود و کارمزد تسهیلات اعطائی را تضمین و از محل بودجه سالانه پرداخت نماید.

۲- ارائه خدمات عمرانی روستائی و تخصیص منابع مربوطه را به نحوی سازمان دهد که با توجه به نظام سلسله مراتب در ارائه خدمات زیربنائی میزان برخورداری جمعیت مناطق روستائی کشور از راه مناسب روستائی و برق و بهسازی کالبدی محیط روستا به طور متوسط پانزده درصد (۱۵٪) و در زمینه دسترسی به آب آشامیدنی سالم ده درصد (۱۰٪) در سال پایانی برنامه دوم نسبت به ابتدای برنامه افزایش یافته باشد.

تبصره ۸۱ - به منظور حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از منابع طبیعی دولت مکلف است اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف - تامین سوخت مورد نیاز عشایر در شعاع ۵ کیلومتری با قیمتهای رسمی کشور.

ب - الزام بهره برداران از منابع ملی نسبت به بازسازی آن.

ج - ساماندهی خروج دام از جنگلها و تجمیع جنگل نشینان.

د - گماردن بخشی از نیروی انتظامی به منظور حفاظت از جنگلها مراتع کشور و آموزش و تجهیز آنها.

تبصره ۸۲ -

الف - در طول برنامه دوم کلیه فعالیتهای اقتصادی واجتماعی بایستی با رعایت ملاحظات زیست محیطی صورت گرفته و به این منظور اجرای موارد ذیل الزامی است:

۱- طرحها و پروژه های بزرگ تولیدی و خدماتی باید قبل از اجرا و در مرحله انجام مطالعات امکان سنجی و مکان یابی براساس الگوهای مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست مورد ارزیابی زیست محیطی قرار گیرد.

۲- انجام هر گونه فعالیت صنعتی و معدنی باید با در نظر گرفتن اهداف توسعه پایدار در چهارچوب ضوابط استانداردهای زیست محیطی باشد.

۳- بهره برداری از منابع طبیعی کشور باید براساس توان بالقوه منابع محیط زیست و ظرفیت قابل تحمل محیط صورت گیرد به نحوی که ضمن بهره مندی صحیح از منابع طبیعی موجبات حفظ تعادل و تناسب محیط زیست فراهم شود.

۴- استفاده از انرژی در کشور باید از طریق تجدید نظر در الگوی مصرف و کاهش در آلودگی سوختها صورت گیرد.

ب - دولت مکلف است در طول برنامه دوم نسبت به کاهش میزان آلودگی هوای تهران، مشهد، تبریز، اهواز، اراک، شیراز و اصفهان در حد استاندارد سازمان بهداشت جهانی اقدام نماید.

آیین نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان حفاظت محیط زیست و با همکاری دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۸۳ - به منظور جلوگیری و رفع آلودگی منابع آب توسط فاضلابهای صنعتی، صنایع و کارخانجات واقع در شهرها و شهرکهای صنعتی موظفند نسبت به ایجاد و بهره برداری شبکه های جمع آوری و انتقال و تاسیسات تصفیه فاضلاب صنعتی براساس استانداردهای سازمان محیط زیست و با مشارکت و یا نظارت شرکتهای آب و فاضلاب استانها اقدام نمایند.

الف - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است اراضی با کاربریهای آموزشی، فرهنگی و خدماتی، در قالب طرحهای مصوب شهری متناسب با قانون برنامه را در کلیه شهرهای کشور به قیمت عادلانه روز و طبق قوانین مربوط خریداری و تملک نموده و جهت احداث و توسعه مدارس و مراکز فرهنگی و هنری، پرورشی، ورزشی، بهداشتی، درمانی، توانبخشی، حمایتی و آموزشی و اشتغال - آموزش فنی و حرفه ای ایستگاههای آتش نشانی، جمع آوری زباله، پمپاژ آب و فاضلاب کشتارگاهها با قیمت منطقه ای سال ۱۳۷۲ به دستگاههای ذیربط واگذار نماید.

تملك و تامین هزینه های موضوع این تبصره به روشهای زیر انجام می پذیرد:

- دریافت قسمتی از ارزش اضافی اراضی شهری که بر اثر تغییر کاربریهای موجود به انتفاعی در طرحهای جامع، تفصیلی و هادی حاصل می شود، از مالکان اینگونه زمینها.

- سرشکن کردن بخشی از هزینه ها بر روی قیمت قطعات مسکونی قابل واگذاری مسکن در شهرهای مربوط به هر استان.

- واگذاری زمین معوض به مالکان اراضی تملک شده.

ب - شهرداریها موظفند زمینهای با کاربری مذکور در بند الف این تبصره را براساس طرحهای جامع هادی و تفصیلی مصوب، سریعاً به دستگاههای ذیربط معرفی نمایند و به هنگام شروع اجرای طرحهای مزبور توسط دستگاههای مربوط، مجوز احداث بنا را بدون رعایت تشریفات صدور پروانه ساختمانی و فقط با اعلام بر و کف صادر نمایند. در هر صورت رعایت ضوابط مقررات فنی و شهرسازی از سوی دستگاههای مذکور ضروری است.

ج - دولت موظف است هر ساله در لوائح بودجه، اعتبار لازم برای خرید زمین را در بودجه وزارت آموزش و پرورش منظور نماید.

د - دستگاههایی که دارای مراکز فرهنگی، هنری، ورزشی، بهداشتی، درمانی، آموزشی، اداری و نظامی می باشند و براساس طرحهای مصوب شهری تغییر کاربری می یابند، اجازه داده می شود که مراکز مذکور را با رعایت قوانین مربوطه از طریق مزایده به فروش برسانند و درآمد حاصله را به خزانه داری کل واریز و معادل آن را جهت جایگزینی، تکمیل و نوسازی مراکز مشابه و تعمیر و نگهداری طبق قوانین بودجه های سنواتی هزینه نمایند.

ه - آیین نامه اجرائی این تبصره توسط وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت کشور ظرف مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

الف - به وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان ملی زمین و مسکن) اجازه داده می شود برای تجهیز سرمایه در بخش مسکن از طریق بانک مسکن نسبت به انتشار و فروش اوراق مشارکت مسکن اقدام نماید. وجوه حاصل از فروش اوراق مزبور صرفاً به مصرف اجرای طرحهای بخش مسکن خواهد رسید و مصرف اینگونه وجوه از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی خواهد بود. وزارت امور اقتصادی و دارائی به نمایندگی از جانب دولت بازخرید اوراق مزبور و سود متعلقه را تضمین خواهد کرد.

آیین نامه اجرائی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون توسط وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت امور اقتصادی و دارائی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ب - اوراق مشارکت، اوراق بهاداری است که به قیمت اسمی مشخص منتشر می شود و به سرمایه گذارانی که قصد مشارکت در اجرای طرحهای زیربنائی، تولیدی و ساختمانی را دارند، به فروش می رسد. خریداران این اوراق به نسبت قیمت اسمی در سود حاصل از اجرای طرح مزبور شریک خواهند شد. خرید و فروش این اوراق مستقیماً یا از طریق بورس اوراق بهادار مجاز می باشد.

تبصره ۸۶ - دستگاههای اجرائی مکلفند کلیه هزینه های مربوط به تعمیر و نگهداری و دیگر خدمات مشترک خانه های سازمانی مربوط به خود را از محل عواید حاصل از اجاره خانه های مزبور به کارکنان خود تامین نموده و علاوه بر آن ترتیبی اتخاذ نمایند تا هزینه های مربوط به آب، برق، مخابرات و سوخت توسط استفاده کنندگان پرداخت گردد. همزمان با اجرای این تبصره حق عائله مندی پرسنل نیروهای مسلح و سایر کارکنانی که از خانه های سازمانی استفاده می کنند، برقرار می گردد.

تبصره ۸۷ - دانشگاهها و موسسات عالی و تحقیقاتی می توانند در طول اجرای برنامه در رشته های مورد نیاز، دوره های شبانه و دوره های خاص تاسیس و هزینه های سرانه شبانه را با تایید وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و آموزش عالی حسب مورد از داوطلبان تحصیل وصول و وجوه حاصله را به خزانه داری کل واریز نمایند و معادل آن را از محل ردیفی که به همین منظور در بودجه سالانه منظور می گردد دریافت و صرف هزینه های مربوط به دانشگاه نمایند.

تبصره ۸۸ - جهت دستیابی به هدف افزایش سهم هزینه های صرف شده در امر تحقیقات در تولید ناخالص داخلی به یک و نیم درصد (۱/۵٪) در سال ۱۳۷۸ و تامین پنجاه درصد (۵۰٪) از کل این هزینه ها از محل درآمدهای عمومی، سازمان برنامه و بودجه مکلف است با هماهنگی شورای پژوهشهای علمی کشور در هر سال سهم بخش تحقیقات هریک از دستگاههای دولتی و تحت پوشش دولت از درآمدهای عمومی را تعیین و در ردیف مستقل و جداگانه منظور نماید.

احداث، خرید و اجاره ساختمانهای اداری و خرید تجهیزاتی که مرتبط با امر تحقیقات نیست و خرید خودروهای سواری از چنین ردیفهای ممنوع است و به عنوان هزینه تحقیقاتی نمی تواند منظور گردد. آیین نامه اجرائی این تبصره توسط شورای پژوهشهای علمی کشور و سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۸۹ - به منظور توسعه امور تحقیقاتی و استفاده بیشتر از خدمات اعضای هیات علمی و پژوهشی به دولت اجازه داده می شود:

الف - کلیه مزایا و تسهیلاتی را که طی برنامه دوم به اعضای هیات علمی و پژوهشی دانشگاهها و موسسات تحقیقاتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعلق می گیرد به اعضای هیات علمی و پژوهشی شاغل در مراکز زیر، به شرط اینکه به امر تحقیق و تدریس اشتغال داشته باشند، تسری دهد:

۱- موسسات تحقیقاتی و آموزشی وابسته به وزارتخانه ها، سازمانها و موسسات دولتی نظامی و انتظامی و بنیاد شهید انقلاب اسلامی که برحسب قانون و با تایید شورای گسترش وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایجاد شده اند.

۲- ستادها و مراکز اداری که دارای پست سازمانی مصوب برای اعضای هیات علمی می باشند و صلاحیت اعضای مذکور حسب مورد به تصویب هیاتهای ممیزه مرکزی وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد خواهد رسید.

ب - کلیه دستگاههای اجرائی که از اعتبارات جاری و عمرانی مربوط به تحقیقات استفاده می نمایند و همچنین شرکتها و دولتی موضوع ماده ۴ قانون محاسبات عمومی کشور و موسسات انتفاعی وابسته به دولت که از اعتبارات مذکور استفاده می کنند موظفند پانزده درصد (۱۵٪) از اعتبارات مذکور را از طریق عقد قراردادهای تحقیقاتی با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی، و همچنین اعضای هیات علمی اینگونه موسسات با موافقت دانشگاه یا موسسه تحقیقاتی مربوطه و موسسات پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هزینه نمایند.

وزارتخانه های کار و امور اجتماعی و آموزش و پرورش و جهاد دانشگاهی از شمول مفاد این بند مستثنی می باشند و سایر دستگاههای مستثنی از مفاد این بند توسط شورای پژوهشهای علمی کشور تعیین می گردد. سازمان برنامه و بودجه به هنگام مبادله موافقتنامه و تخصیص اعتبار موظف به رعایت مفاد این بند بوده و گزارش آن را هر شش ماه یکبار به کمیسیون فرهنگ و آموزش عالی مجلس شورای اسلامی ارسال خواهد نمود. وزارتخانه ها و سازمانها نیز مکلفند هر شش ماه یکبار گزارش مربوطه را به کمیسیونهای فرهنگ و آموزش عالی و بهداری و بهزیستی مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

آئین نامه اجرائی این بند با پیشنهاد وزارتخانه های مذکور و سازمان امور اداری و استخدامی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. مصرف اعتبارات یاد شده صرفاً تابع مفاد این بند و آیین نامه اجرائی آن می باشد و از شمول قانون محاسبات و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی خواهد بود.

تبصره ۹۰ -

الف - به وزارتخانه های فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجازه داده می شود در طول اجرای برنامه از اعضای هیات علمی غیرایرانی خارج از کشور (با اولویت مسلمان بودن) صرفاً برای تدریس در دوره دکترا و همچنین تحقیق دعوت به کار نماید. و همچنین اجازه دهند که اعضای هیات علمی غیرایرانی فرصتهای مطالعاتی خود را در کشور جمهوری اسلامی ایران سپری نمایند.

ب - به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی اجازه داده می شود به منظور توسعه و تکمیل دوره های کارشناسی ارشد و دکترا با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی کشورهای خارجی که با دولت جمهوری اسلامی ایران روابط دوستانه دارند، تفاهم نامه های علمی و پژوهشی در زمینه های مبادله استاد و دانشجوی و تشکیل سمینارها و کنفرانسها و تبادل پروژه های مشترک از طریق وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منعقد نمایند.

تبصره ۹۱ - دولت مکلف است برای تامین هیات علمی مورد نیاز آموزش عالی کشور در طول برنامه ارز مورد نیاز جهت خرید تجهیزات لازم و تربیت حداقل هزار نفر عضو هیات علمی در هر سال در داخل و اعزام به خارج در مقطع دکتری را از بودجه هرسال دو وزارتخانه مربوطه حسب مورد تامین نماید.

تبصره ۹۲ - جهت تشویق بخش غیردولتی به سرمایه گذاری در زمینه آموزش عالی کشور، دولت موظف است تسهیلات بانکی در اختیار دانشگاههای غیردولتی قرار داده و از سایر حمایتهای تشویقی برخوردار نماید. همچنین به منظور کمک به دانشجویان دانشگاههای غیر دولتی دولت موظف است حتی المقدور تسهیلات بانکی به صورت وام بلند مدت در اختیار صندوقهای رفاه دانشجویان دانشگاههای غیر دولتی قرار دهد تا بخشی از دانشجویان این دانشگاهها بتوانند با استفاده از این وام شهریه خود را پرداخت و پس از فراغت از تحصیل به تدریج بازپرداخت نمایند.

تبصره ۹۳ - دانشگاه پیام نور در برنامه پنج ساله دوم توسعه، همچنان به صورت دانشگاه دولتی ابقاء و به روال سابق با دریافت شهریه از دانشجویان و کمکهای مردمی، از بودجه عمومی دولت نیز استفاده می نماید.

تبصره ۹۴ - دولت موظف است از محل منابع بودجه عمومی نسبت به تکمیل تاسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی شبکه های بهداشتی درمانی کشور به ترتیب اولویت خانه های بهداشت مراکز بهداشتی درمانی روستائی پایگاههای بهداشتی و مراکز بهداشتی درمانی شهری اقدام نماید به نحوی که توسعه کمی شبکه های مذکور تا پایان برنامه دوم کامل و زمینه های فیزیکی، تجهیزاتی و توسعه تشکیلاتی انجام و توسعه کیفی شبکه های بهداشتی درمانی کشور فراهم شود.

تبصره ۹۵ - وزارت کار و امور اجتماعی موظف است در طول اجرای برنامه اقدامات زیر انجام دهد. اعتبارات مورد نیاز از محل ردیفهای مربوطه در بودجه سالانه کشور پیش بینی و تامین خواهد شد:

الف - تشکیل پایگاه اطلاعات کار به منظور تامین آمار و اطلاعات کار، شامل مشخصات کارگاهی، نیروی کار و دیگر مسائل مورد نیاز.

ب - شناخت خصوصیات نیروی کار و بازار کار کشور از طریق تهیه و اجرای طرحهای آماری.

ج - ایجاد ۶۶۰ هزار فرصت شغلی ارزان قیمت جدید به منظور حمایت از اشتغال نیروی کار کشور و کاهش نرخ بیکاری.

د - ایجاد ۷۷ مرکز آموزش فنی و حرفه ای، ۵ مرکز تربیت مربی، تکمیل و راه اندازی ۷۰ مرکز نیمه تمام و بازسازی و تکمیل ۱۲ مرکز آموزشی.

تبصره ۹۶ - دولت موظف است در طول برنامه صنایع الکترونیک (الکترونیکی، مخابراتی، اتوماسیون و اپتیک) موجود در بخشهای مختلف را جهت تامین منافع ملی و تامین نیازمندیهای الکترونیکی نظامی و غیرنظامی از طریق سیاستگذاری و سرمایه گذاریهای متمرکز و هماهنگ سازماندهی و تقویت نماید به طوری که تا پایان برنامه، حتی الامکان قادر به تامین نیازهای عمده الکترونیکی از داخل کشور باشد.

آئین نامه اجرائی این تبصره توسط وزارتخانه های صنایع، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و پست و تلگراف تلفن تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۹۷ - به وزارت پست و تلگراف و تلفن (شرکت مخابرات ایران) اجازه داده می شود در صورت درخواست اهالی برای تاسیس و توسعه مراکز تلفنی خارج از برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی امکانات لازم از جمله طراحی، تدارک تجهیزات مورد تقاضا، نصب و راه اندازی مراکز و غیره، را در اختیار آنها قرار داده و هزینه خدمات و تجهیزات ارائه شده را به قیمت تمام شده اخذ نماید.

تبصره ۹۸ - کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی موظف است در محدوده وظایف خود ضمن رسیدگی به شکایات مربوط به نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی (بنیاد جانبازان، بنیاد شهید، بنیاد پانزده خرداد، کمیته امداد) همه ساله گزارشی از طرز کار آنها جهت استحضار محضر مقام رهبری و مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید و کلیه نهادها و بنیادهای فوق الذکر موظفند کلیه اطلاعات مورد نیاز را در اختیار کمیسیون قرار دهند.

تبصره ۹۹ - وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه موظفند جهت تحقق و اجرای اهداف این برنامه به طور مستمر بر عملیات دستگاههای اجرائی نظارت نموده و گزارش مربوط به پیشرفت عملیات و مطابقت آن در زمینه وصول به هدفهای تعیین شده در برنامه را در مقاطع شش ماهه به دولت و دیوان محاسبات و کمیسیونهای مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

تبصره ۱۰۰ - وزارت امور خارجه موظف است در خصوص تقویت نیروهای بخش اقتصادی نمایندگیهای خود جهت بازاریابی و صدور کالا در کشورهای که زمینه صدور کالا به آنها فراهم می باشد نسبت به ارائه اطلاعات و هماهنگی های لازم در خصوص ایجاد ارتباطات بین شرکتهای تولیدی و تجاری دو طرف تسهیلات لازم را فراهم نماید. به منظور نیل به این هدف در طول برنامه دوم توسعه اقتصادی واجتماعی و فرهنگی وزارتخانه مذکور نسبت به اعزام کارشناس متخصص به نمایندگیهای مورد نیاز اقدام می نماید. سازمان برنامه و بودجه موظف است اعتبارات مورد نیاز جهت به کارگیری نیروهای مذکور را در طول برنامه تامین نماید.

تبصره ۱۰۱ - با توجه به روند افزایش تصادفات وسایل نقلیه بین شهری در شهرهای مسیر محورهای اصلی وزارت راه و ترابری موظف است از محل اعتبارات مربوط به بهسازی راهها و احداث راههای جدید، کمربندی پر تردد شهرها را در اولویت قرار دهد.

هدفهای کمی کلان در برنامه دوم

۱- تولید:

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۶۱ طی دوره ۷۸-۱۳۷۳ به طور متوسط سالانه ۱/۵ درصد افزایش یافته و از سیزده هزار و هفتصد و شصت و شش میلیارد و سیصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳۰۰ و ۷۶۶ و ۱۳) ریال به هفده هزار و ششصد و سی و پنج میلیارد و سیصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳۰۰ و ۶۳۵ و ۱۷) ریال افزایش می یابد. با توجه به رشد جمعیت، تولید ناخالص داخلی سرانه در پایان برنامه به دویست و پنجاه و شش هزار (۰۰۰ و ۲۵۶) ریال خواهد رسید. جدول شماره (۱) تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصادی را طی برنامه دوم نشان می دهد.

۲- سرمایه گذاری:

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص داخلی به قیمتهای ثابت به طور متوسط سالانه ۶/۲ درصد افزایش یافته و از دو هزار و دویست و شصت و دو میلیارد و هفتصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۷۰۰ و ۲۶۲ و ۲) ریال در سال ۱۳۷۳ به سه هزار و پنجاه و پنج میلیارد و پانصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۵۰۰ و ۰۵۵ و ۳) ریال در سال ۱۳۷۸ خواهد رسید. مجموع سرمایه گذاری ناخالص طی سالهای برنامه دوم بالغ بر چهارده هزار و شصت و سه میلیارد و نهصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۹۰۰ و ۰۶۳ و ۱۴) ریال برآورد می گردد. جدول شماره (۲) ترکیب سرمایه گذاری ناخالص به تفکیک بخشهای مختلف را نشان می دهد.

۳- مصرف:

مصرف خصوصی به قیمت ثابت سال ۱۳۶۱ طی سالهای ۷۸-۱۳۷۳ به طور متوسط سالانه از رشدی معادل چهار درصد (۴٪) برخوردار شده و از نه هزار و دویست و هشتاد و هفت میلیارد و دویست میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۲۰۰ و ۲۸۷ و ۹) ریال به یکصد و سیزده هزار و یکصد و دوازده میلیارد و یکصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۱۰۰ و ۱۱۲ و ۱۱۳) ریال افزایش می یابد. میزان مصرف سرانه که در سال ۱۳۷۳ معادل یکصد و پنجاه و یک هزار (۱۵۱ و ۰۰۰) ریال برآورد می شود، با توجه به پیش بینی نرخ رشد جمعیت در پایان برنامه دوم به یکصد و شصت و چهار هزار (۱۶۴ و ۰۰۰) ریال خواهد رسید.

طی همین مدت با محدود شدن مصرف دولتی، میزان مصرف به قیمت ثابت در این بخش به طور متوسط سالانه ۰/۹ درصد کاهش یافته و از یک هزار و هشتصد و چهار میلیارد و دویست میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۲۰۰ و ۸۰۴ و ۱) ریال در سال ۱۳۷۳ به یک هزار و هفتصد و بیست و هفت میلیارد و چهارصد میلیون (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۴۰۰ و ۷۲۷ و ۱) ریال در سال ۱۳۷۸ تنزل می یابد. جدول شماره (۳) مصرف بخشهای خصوصی و دولتی را در برنامه دوم نشان می دهد.

۴- بودجه عمومی دولت:

کل درآمدهای بودجه عمومی دولت در برنامه دوم معادل دویست و سی و هفت هزار و سیصد و یازده میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳۱۱ و ۲۳۷) ریال پیش بینی می گردد. متوسط رشد درآمدهای دولت طی آن دوره معادل ۲/۱۵ درصد می باشد.

در برنامه دوم از کل درآمدهای دولت پنجاه درصد (۵۰٪) یا یکصد و بیست هزار و چهل و چهار میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۴۴ و ۱۲۰) ریال را درآمد نفت، بیست و شش درصد (۲۶٪) یا شصت و یک هزار و هشتصد و هفتاد و دو میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۸۷۲ و ۶۱) ریال را درآمدهای مالیاتی و بیست و چهار درصد (۲۴٪) یا پنجاه و پنج هزار و سیصد و نود و پنج میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۳۹۵ و ۵۵) ریال را سایر درآمدها تشکیل می دهند. رشد اقلام درآمدی یاد شده طی دوره برنامه به ترتیب معادل ۸/۳ درصد، ۱۸/۲ درصد و ۲۹/۷ درصد برآورد می گردد.

هزینه های بودجه عمومی دولت طی همین مدت با رشد متوسط سالانه ۱۵/۱ درصد از سی هزار و چهل و نه میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۴۹ و ۳۰) ریال در سال ۱۳۷۳ به شصت هزار و هشتصد و بیست و پنج میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۸۲۵ و ۶۰) ریال در سال ۱۳۷۸ بالغ خواهد شد. مجموع هزینه های بودجه عمومی دولت در سالهای برنامه دوم معادل دویست و سی و هشت هزار و یکصد و هشتاد و هفت میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۱۸۷ و ۲۳۸) ریال می باشد که پنجاه و شش درصد (۵۶٪) یا یکصد و سی و سه هزار و یکصد و پنجاه و هفت میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۱۵۷ و ۱۳۳) ریال آن را بودجه جاری و چهل و چهار درصد (۴۴٪) یا یکصد و پنج هزار و بیست و نه میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۲۹ و ۱۰۵) ریال آن را بودجه عمرانی تشکیل می دهد.

طی سالهای ۷۸-۱۳۷۳ متوسط رشد سالانه بودجه های جاری و عمرانی به ترتیب معادل ۹/۱۰ درصد و ۱/۲۱ درصد پیش بینی می شود.

با توجه به میزان درآمدها و هزینه ها، بودجه عمومی دولت مجموعاً طی برنامه دارای هشتصد و هفتاد و پنج میلیارد (۰۰۰ و ۰۰۰ و ۸۷۵) ریال کسری می باشد که از محل برگشتی از پرداختهای سالانه طی این مدت تامین می گردد. جداول شماره ۴ و ۵ وضعیت بودجه عمومی دولت، جداول ۶ و ۷ اعتبارات جاری و عمرانی برحسب امور و فصول و جداول شماره ۸ و ۹ توزیع آنها را نشان می دهد.

۵- پول و اعتبار:

جدول شماره (۱۰) وضعیت پایه پولی، نقدینگی و تورم را طی برنامه دوم ارائه می کند. خالص داراییهای خارجی و خالص سایر دارائی های بانک مرکزی در طول برنامه دوم ثابت فرض شده است. با توجه به پیش بینی رشد ۳/۸ درصدی خالص بدهی دولت به بانک مرکزی، رشد ۱۸/۱ درصدی خالص بدهی شرکتهای دولتی به بانک مرکزی و رشد ۳۳/۶ درصدی بدهی بانکها به این بانک، پایه پولی و همچنین حجم نقدینگی ۱۲/۵ درصدافزایش خواهند یافت.

با توجه به هدف رشد تولید ناخالص داخلی و رشد پیش بینی شده برای حجم نقدینگی، سطح عمومی قیمتتها در طول برنامه به طور متوسط سالانه ۱۲/۴ درصد افزایش می یابد.

۶- بازرگانی خارجی:

براساس پیش بینی های انجام شده طی برنامه دوم دریافتهای ارزی حاصل از صادرات نفت معادل هفتاد و دو میلیارد و ششصد و پنجاه و هشت میلیون (۷۲ و ۶۵۸ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار و دریافتهای حاصل از صادرات غیرتفتی معادل بیست و هفت میلیارد و پانصد و بیست و هفت میلیون (۲۷ و ۵۲۷ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار برآورد می گردد. با عنایت به هدف تعیین شده در مورد میزان کاهش تعهدات ارزی کشور هشت میلیارد و دویست و شش میلیون (۸ و ۲۰۶ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار منابع ارزی برای واردات معادل نود و یک میلیارد و نهصد و هفتاد و نه میلیون (۹۱ و ۹۷۹ و ۰۰۰ و ۰۰۰) دلار پیش بینی می گردد.

طی سالهای ۷۸-۱۳۷۳ صادرات نفتی کشور به طور متوسط سالانه ۳/۴ درصد، صادرات غیرنفتی ۸/۴ درصد و واردات ۴/۳ درصد افزایش خواهند یافت. جدول شماره ۱۱ تصویر صادرات و واردات کشور را در برنامه دوم نشان می دهد.

۷- جمعیت و اشتغال:

جمعیت کشور در سال ۱۳۷۸ معادل ۶۸۹۰۰ هزار نفر برآورد می گردد. با توجه به ارقام سرمایه گذاری ارائه شده در جدول شماره (۲) و ترکیب تولید ملی طی برنامه دوم تعداد شاغلین در سال ۱۳۷۸ به ۱۶۲۳۲ هزار نفر بالغ خواهد شد. در مجموع طی سالهای ۷۸-۱۳۷۴ تعداد ۲۰۱۹ هزار نفر به جمعیت شاغل کشور افزوده خواهد شد. تصویر اشتغال در بخشهای اقتصادی در جدول شماره ۱۲ درج شده است.